

ADRIAN ILIE

**PRIMARII MEDGIDIEI
CREȘTINI ȘI MUSULMANI**

ADRIAN ILIE

**PRIMARII
MEDGIDIEI**

CREȘTINI ȘI MUSULMANI

Tehnoredactare computerizată: Adrian Ilie, Claudia Ilie

Copertă: Cornelia Bălan

Rezumat în Limba Engleză: Coman Alina

**Toate drepturile sunt rezervate autorului. Încălcarea acestora se pedepsește
conform legiilor în vigoare.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ILIE, ADRIAN

**Primarii Medgidiei : creștini și musulmani / Adrian Ilie. Prefață:
prof.univ.dr. Stoica Lascu - Constanța : Ex Ponto, 2017**

Conține bibliografie

ISBN 978-606-598-605-3

352

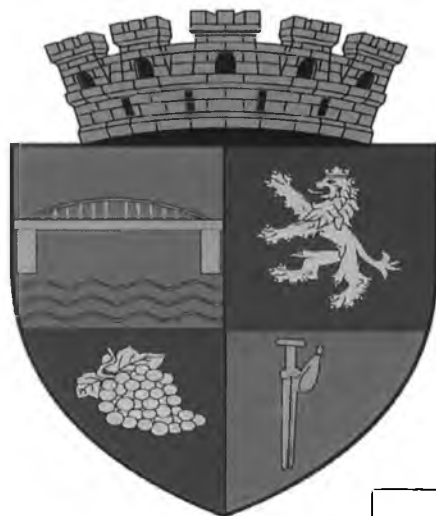
© Ex Ponto – 2017

ISBN 978-606-598-605-3

ADRIAN ILIE

**PRIMARII
MEDGIDIEI**

CREȘTINI ȘI MUSULMANI

EX PONTO
Constanța - 2017

Biblioteca
ZIUA de Constanța

Nr.

284

De același autor:

Personalități marcante ale Medgidiei, Editura Ex Ponto, Constanța, 2017, 167 pp., postfață prof. univ. dr. Stoica Lascu, ISBN 978-606-598-605-3

Tradițional și modern în predarea istoriei și geografiei, Editura Sf. Ierarh Nicolae, Brăila, 2017, 100 pp., în colaborare cu Claudia Ilie, ISBN 978-606-30-1244-0

Comunitățile turcă și tătară din Medgidia. Aspecte privind organizarea politică, socială, economică, religioasă și culturală, Editura Ex Ponto, Constanța, 2015, 253 pp., ISBN 978-606-598-437-0

Medgidia la începutul secolului al XX-lea. Participanți în campaniile militare din anul 1913 și din anii 1916-1919, Editura Ex Ponto, Constanta, 2014, 221 pp., ISBN 978-606-598-329-8

Medgidia. Istoria orașului de la 1918 până în prezent, Editura Ex Ponto, Constanța, 2012, 273 pp., ISBN 978-606-598-217-8

Valea Kara-su în perioada secolelor XIV-XIX. Monografie istorică, Editura Succeed Publishing, Medgidia, 2008, 286 pp., ISBN 978-973-85497-8-4

Liberalismul politic în centrul Dobrogei, Editura Succeed Publishing, Medgidia, 2008, 188 pp., ISBN 978-973-88880-4-3

Canalul Dunăre-Marea Neagră. Istoricul dezvoltării, studiile legate de acesta și perspectiva valorificării sale, Editura Ex Ponto, Constanța, 2011, 228 pp., ISBN 978-606-598-050-1

Monografia Colegiului Tehnic „Nicolae Titulescu” Medgidia. 1949-2011, în colaborare cu Claudia Ilie, Editura Sf. Ierarh Nicolae, Brăila, 2011; **ediția I**, 113 pp., **ediția a IV-a**, 2015, 151 pp.; ISBN 978-606-577-316-5

Monografia Colegiului Tehnic „Nicolae Titulescu” Medgidia. 1949-2013, în colaborare cu Claudia Ilie, Editura Sf. Ierarh Nicolae, Brăila, 2013; **ediția a II-a**, 136 pp.; **ediția a III-a**, 2014, 140 pp., ISBN 978-606-671-167-8

Coautor, coordonator și autor al unor volume de studii, reviste și articole în presă.

**Lucrare apărută cu sprijinul Primăriei
Municipiului Medgidia și al
D-lui Primar VALENTIN VRABIE**

« Orășelul înconjurat de un mit de legendă orientală, Medgidia, avea un pod care făcea legătura între gară și oraș, unde balta avea un farmec negrăit ».

Gheorghe Manole
(Graiul Dobrogei, 15 aug. 1936)

CUPRINS

ABREVIERI	8
PREFAȚĂ	9
CUVÂNT ÎNAINTE.....	17
INTRODUCERE	19
REFERINȚE ȘTIINȚIFICE.....	22
CAP. I. ADMINISTRAȚIA LOCALĂ ÎN PERIOADA OTOMANĂ.....	30
CAP.II. ADMINISTRAȚIA LOCALĂ ÎN PERIOADA 1878-1918	41
2.1. PRIMARI MUSULMANI AI MEDGIDIEI ÎN A DOUA JUMĂTATE A SECOLULUI AL XIX-LEA ȘI LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI AL XX-LEA.....	41
2.2. PRIMARI CREȘTINI AI MEDGIDIEI LA SFÂRȘITUL SECOLULUI AL XIX-LEA ȘI LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI AL XX-LEA	61
CAP. III. ADMINISTRAȚIA LOCALĂ ÎN PERIOADA 1918-1948.....	96
CAP. IV. ADMINISTRAȚIA LOCALĂ ÎN PERIOADA COMUNISTĂ	140
CAP. V. ADMINISTRAȚIA LOCALĂ DE LA CĂDEREA REGIMULUI COMUNIST PÂNĂ ÎN PREZENT	183
PRIMARI –CETĂȚENI DE ONOARE AI MUNICIPIULUI MEDGIDIA.....	226
CONCLUZII	227
ABSTRACT	229
BIBLIOGRAFIE	232

ABREVIERI

- A.A.R.M.S.I.** – Anuarul Academiei Române. Memoria Secției istorice.
A.D. – Analele Dobrogei
A.I.I.A.X. – Anaurul Institutului de Istorie « A.D. Xenopol » Iași
A.N.I.C. – Arhivele Naționale Istorice Centrale
A.N.L. – Agenția Națională de Locuințe
Arh. D. – Arhiva Dobrogei
B.J. – Biblioteca Județeană « I.N. Roman » Constanța
C.A.P. – Cooperativă agricolă de producție
C.I.D. – Comunicări de Istorie a Dobrogei.
C.L.A. – Combinatul de Lianți și Azbociment
C.L.M. – Consiliul Local Medgidia
D.G.S.- Direcția Generală a Statisticii
F.D.U.S. – Frontul Democratic al Unității Socialiste
G.A.P.- Gospodării Agricole de Producție
G.A.S. –Gospodării Agricole de Stat
H.C.L. – Hotărârea Consiliului Local
I.A.S. – Întreprinderi Agricole de Stat
I.M.U. – Întreprinderea Mecanică și de Utilaje
M.A.I.D.A.- Ministerul Administrației și Internelor. Diviziunile Administrative.
M.d.I.- Ministerul de Interne
M.I. – Magazin Istoric
P.T.A.P. – Pregătirea Tineretului pentru Apărarea Patriei
R.A. – Revista Arhivelor
R.S.R. – Republica Socialistă România
S.J.A.N.C.- Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Constanța
S.J.A.N.I.- Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Ialomița
S.M.A. – Stație de Mecanizare a Agriculturii
P.I.D.U. – Planul Integrării Dezvoltării Urbane
P.U.D. –Planul Urban de Detaliu
P.I. Z. – Planul de Investiții Zonal
P.U.Z. – Planul Urban Zonal

PREFAȚĂ

Slujitor medgidian al lui Clio – la 45 de ani

Se vorbește mult despre starea Învățământului românesc din vremurile noastre, a Educației, în general, de mai toți locuitorii republicii – educatori, părinți (și bunici), elevi, politicieni, jurnaliști. Se caută a se releva – de către unii dintre aceștia –, în special părțile mai puțin reușite ale acestei componente fundamentale a Statului și națiunii române. În fapt, Învățământul este (alături, totuși, de blamata – și ea – Sănătate) instituția care performează, într-o stare de subfinanțare, cel mai mult!

Și aceasta, în condițiunile în care se raportează la el cel mai mare număr de cetățeni, direct sau indirect – elevi: puțin peste 3 milioane în trecutul an școlar (plus peste jumătate de milion de studenți), dar – *nota bene* – aproape cu o treime mai puțin decât în 1990 (cauzele sunt știute: scăderea natalității, emigrarea și, cel mai grav, abandonul școlar); profesori și educatori: peste 235 de mii (inclusiv din învățământul universitar); milioanele de părinți și bunici.

Ca și în restul Țării, și în județul Constanța profesorii de Istorie – sunt, acum, peste două sute; mai puțini decât în urmă cu două-trei-patru decenii – reprezintă o componentă esențială a procesului instructiv educativ (și sunt, oarecum, în măsura a afirma acest lucru, dat fiind filiațiunile pe care le am cu aceștia: foarte mulți sunt foști studenți/masteranzi, multora le-am fost coordonator al Lucrării pentru dobândirea Gradului Didactic I – calitate în care cunosc *de visu* realități de la clasă și din mediul preuniversitar –, iar câțiva mă onorează, în continuare, cu amiciția lor).

Între ei se prenumără și *profesorul Adrian ILIE*, care, în vara tocmai trecută a împlinit 45 de ani (a văzut lumina zilei, la Medgidia, la 25 august 1972).

Viitorul istoriograf al arealului și urbei Medgidia s-a născut într-o familie de vechi români dobrogeni, ce au fost considerați chiaburi în perioada comunistă.

Studiile primare și liceale (*Liceul Industrial nr. 3 /Liceul Teoretic „Nicolae Bălcescu”*, în prezent) le-a urmat în orașul natal, avându-i profesori de Istorie pe Elena Crivețeanu și Ion Luca.

Pasionat de cunoașterea trecutului istoric, se va înscrie în 1993 (prin concurs – și încă unul foarte serios și selectiv, în perioada respectivă!) la *Specializarea Istorie* din cadrul Facultății de Litere, Istorie, Drept și Teologie a Universității „Ovidius” din Constanța (în anul absolvirii, 1997, denumirea era – din anul universitar 1995/1996 – *Facultatea de Istorie și Științe Administrative*; astăzi: *Facultatea de Istorie și Științe Politice*). Aici se va iniția în fundamentele generale și de specialitate ale Istoriei, beneficiind de experiența didactică și, mai ales, științifică și umană a unor cadre didactice recunoscute în domeniile lor de cercetare – Adrian Rădulescu, Mihai Irimia, Maria Bărbulescu, Puiu Hașotti (și arheologii Zaharia Covacef, Livia Buzoianu, osmanistul Murat Actuan), Tahsin Gemil, Panait I. Panait, Daniel Flaut, Gheorghe Dumitrașcu, Stoica Lascu, Viorica Moisuc, Ion Bitoleanu, Valentin Ciorbea (și profesorul preuniversitar Mihai Lupu), mai tânărul – pe atunci – Marian Cojoc; erau anii când prelegerile cursurilor și seminariilor adiacente/complementare erau susținute de autorizați specialiști, din cadrul Universității sau din afara ei – precum Ion Lungu, Anca Dragu, Nuredin Ibram, Vladimir Milca, Constanța Călinescu, Constantin Vitanos, Doina Păuleanu, Maria Magiru.

Studentul Adrian Ilie a făcut parte dintr-o promoție deosebit de valoroasă a Facultății ovidiene – cvasitotalitatea profesază în școli și instituții cultural-științifice, mai mulți dintre ei (aproape zece) și-au obținut doctoratul în Istorie.

După terminarea studiilor universitare (lucrarea de Licență, sub coordonarea profesorului Panait I. Panait, a avut drept subiect *Coordonatele politicii externe ale Țării Românești în vremea lui Constantin Brâncoveanu*) și de Masterat (titlul

Disertației, sub aceeași valoroasă coordonare, a fost *Valea Karasu în perioada medievală*), absolventul Adrian Ilie – *nota bene*: șeful Promoției sale, cu media 9,96! – are unul dintre cele mai frumoase traiecte profesionale și științifice, rezultat nu doar al unei temeinice pregătiri căpătată în amfiteatrele Facultății, ci și ca urmare a unei consecvențe și tenace autodepășiri, a parcurgerii unui program asumat ca atare. Este profesor (titular), din chiar anul absolvirii – 1997 –, la Colegiul Tehnic „Nicolae Titulescu” din urbea-i natală, iar din 2015 în continuare – director adjunct la Școala Gimnazială nr. 1 „Constantin Brâncuși” Medgidia.

Sunt anii în care, pe de o parte, pasionatul profesor și-a relevat, din ce în ce mai articulat, măiestria pedagogică și implicarea în actul educativ, în folosul elevilor (a obținut numeroase premii, la fazele internaționale, naționale și locale, ale concursurilor elevilor la disciplina Istorie), precum și în cercetarea la nivel științific superior: dobândirea, la 13 aprilie 2007, a titlului de doctor în Istorie, cu Teza *Valea Karasu în perioada secolelor XIV-XIX. Monografie istorică*, sub conducerea profesorului Radu Ștefan Vergatti (membrii Comisiei – Ștefan Trâmbaciu, Panait I. Panait, Stoica Lascu – au apreciat nivelul științific al Tezei cu calificativul „Cum Laudae”). Pe de altă parte, și în paralel – implicarea în viața comunității, cu mijloacele specifice cercetătorului. Respectiv, desfășurarea unei foarte susținute activități științifice și editoriale – concretizată în opt volume (cinci de *unic autor*, două de *coautor*, 1 de *coordonator*) și mai multe studii și articole publicate în reviste și volume de specialitate.

Este vorba de volumele de *u n i c a u t o r* – *Valea Kara-su în perioada secolelor XIV-XIX. Monografie istorică*, Succeed Publishing, Medgidia, 2008 /286 pp./; *Liberalismul politic în centrul Dobrogei* [Pe copertă: „Prin noi înșine”], Succeed Publishing, Medgidia, 2008 /188 pp./; *Medgidia. Istoria orașului de la 1918 până în prezent*, Ex Ponto, Constanța, 2012 /273 pp./; *Medgidia la începutul secolului al XX-lea. Participanți în campaniile militare din anul 1913 și din anii 1916-1919*, Ex Ponto, Constanta, 2014 /221 pp./; *Comunitățile turcă și tătară din*

Medgidia. Aspecte privind organizarea politică, socială, economică, religioasă și culturală, Ex Ponto, Constanța, 2015 /254 pp./.

În c o l a b o r a r e cu Claudia Ilie (soția, ea însăși profesoară, cu doctorat în Geografie, susținut în 2011), este autorul lucrării *Canalul Dunăre-Marea Neagră. Istoricul dezvoltării, studiile legate de acesta și perspectiva valorificării sale*, Ex Ponto, Constanța, 2011 /228 pp./; precum și al volumului *Monografia Colegiului Tehnic „Nicolae Titulescu” Medgidia. 1949-2011*, Editura Sf. Ierarh Nicolae, Brăila, 2011 /114 pp./ (lucrarea cunoaște încă trei ediții – 2013: 136 pp.; 2014: 140 pp.; 2015: 152 pp.).

De asemenea, este c o o r d o n a t o r, împreună cu distinsa profesoară Paula Iordan (inspector de specialitate la Inspectoratul Școlar Județean Constanța) – colegă de Promoție –, al volumului *Unitate în diversitate pe pământ dobrogean*. Culegere de studii, Ediția I, Ex Ponto, Constanța, 2016 /116 pp./.

Cele 13 *studii în v o l u m e c o l e c t i v e* de specialitate sunt – *Tătarii de pe valea Karasu în perioada secolelor XIII–XIX*, în [Marian Cojoc (coord.)], *Tătarii în istoria românilor* (Uniunea Democrată a Tătarilor Turco-Musulmani din România. Universitatea „Ovidius” Constanța. Facultatea de Istorie. Centrul de Studii și Cercetări ale Istoriei și Civilizației Zonei Mării Negre-secolele XIX–XXI), Editura Muntenia, Constanța, 2005, pp. 43-48; *Unele aspecte privind populația germană din Dobrogea (secolul XIX – începutul secolului XX)*, în Valentin Ciorbea (coord.), *Germanii dobrogeni – istorie și civilizație* (Fundatia Hanns Seidel. Universitatea „Ovidius” Constanța – Facultatea de Istorie și Științe Politice. Centrul de Studii și Cercetări ale Istoriei și Civilizației Zonei Mării Negre-sec. XIX-XXI), Editura Muntenia, Constanța, 2006, pp. 123-126 (republicat: *Unele aspecte privind populația germană din Dobrogea (secolul XIX – începutul secolului XX)*, pp. 90-93, în Valentin Ciorbea, Corina-Mihaela Apostoleanu, Olga Kraiter (coord.), *Germanii dobrogeni – istorie și civilizație*. Ediția a II-a revăzută și adăugită; prof.univ.dr. Valentin Ciorbea (coord.), (Forumul Democrat al Germanilor din Constanța.

Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman”), Ex Ponto, Constanța, 2014 /360 pp./); *Populația evreiască în zona mediană a Dobrogei (secolele XVII-XIX)*, în Virgil Coman (coord.), *Dobrogea – model de conviețuire multietnică și multiculturală* [Volum dedicat aniversării a 130 de ani de la Reintegrarea Dobrogei la Statul Român], Muntenia, Constanța, 2008, pp. 74-79; *Aspecte legate de situația Medgidiei în cel de-al Doilea Război Mondial*, în Olimpiu Manuel Glodarencu (coord.), *România în focul războiului*. Volum de studii dedicat împlinirii a 70 de ani de la intrarea României în cel de-al Doilea Război Mondial (1941-2011), Editura Muzeului Marinei Române, Constanța, 2011, pp. 39-43; *Dregători otomani de origine tătară în Dobrogea și aportul lor la dezvoltarea așezărilor de pe Valea Kara-Su*, în Tasin Gemil, Nagy Pienaru (coord.), *Moștenirea istorică a tătarilor* (Universitatea „Babeș-Bolyai” – Cluj-Napoca. Institutul de Turcologie și Studii Central-Asiatice. *Tatar History, Culture and Civilization Series*), II, Editura Academiei Române, București, 2012, pp. 455-466; *Dregători otomani de origine tătară în Dobrogea și aportul lor la dezvoltarea așezărilor de pe valea Kara-Su*, în Tasin Gemil, Nagy Pienaru (coord.), *Moștenirea istorică a tătarilor* (Universitatea „Babeș-Bolyai” – Cluj-Napoca. Institutul de Turcologie și Studii Central-Asiatice: *Tatar History, Culture and Civilization Series*), II, Editura Academiei Române, București, 2012, pp. 455-466; *Contribuția tătarilor la dezvoltarea orașului Medgidia în perioada 1878-1938*, în Emanoil Ploeanu, Erol Menadil (coord.), *Din istoria tătarilor* (Uniunea Democrată a Tătarilor Turco-Musulmani din România / Romanya Müslüman Tatar Türkleri Demokrat Birliği. Universitatea „Ovidius” Constanța. Facultatea de Istorie și Științe Politice), vol. III, f.e., Constanța, 2013, pp. 22-36; *Tatars Involved in the Local Administration of Medgidia City (The Second Half of the 19th Century)*, în Stoica Lascu, Melek Fetisleam (eds.), *Contemporary Research in Turkology and Eurasian Studies. A Festschrift in Honor of Professor Tasin Gemil on the Occasion of His 70th Birthday* (Babeș-Bolyai University. The Institute of Turkology and Central-Asian Studies), Presa Universitară Clujeană,

Cluj-Napoca, 2013 [2015], pp. 765-778; *Implicarea Uniunii Sovietice în realizarea Canalului Dunăre-Marea Neagră (1949-1953)*, în Andreea Atanasiu-Croitoru, Florin Stan (coord.), *Dunărea și Marea Neagră în spațiul euroasiatic. Istorie, relații politice și diplomație*, Editura SITECH, Craiova, 2014, pp. 300-310; *Medgidia după reintegrarea Dobrogei în cadrul Statului Român până la declanșarea Primului Război Mondial*, în Adrian Ilie, Paula Iordan (coord.), *Unitate în diversitate pe pământ dobrogean*. Culegere de studii. Ediția 1, Ex Ponto, Constanța, 2016, pp. 21-29; *Combatanți din Medgidia în primul război mondial*, în Olimpiu Manuel Glodarencu, Cristina Constantin (coord.), *Tradiție, istorie, armată*. Sesiunea națională de comunicări științifice a Muzeului Militar Național „Regele Ferdinand I”. Ediția a III-a, vol. I, Editura SITECH, București, 2016, pp. 255-262; *Medgidia în vâltoarea celui de-al doilea război mondial*, în Jipa Rotaru și Luiza Rotaru (coord.), *Retrăiri istorice în veacul XXI*. A XI-a sesiune de comunicări științifice 26 octombrie 2015. 1940-2015 – 75 de ani de la dezmembrarea samavolnică a României Mari, Editura Karta-Graphic, Ploiești, 2016, pp. 368-376.

Studiile publicate în reviste de specialitate sunt – *Panairul de la Medgidia*, în „Analele Dobrogei”, Serie nouă, IX (2006–2008), pp. 77-86; respectiv – *Aspecte privind viața politică, economică și demografică a orașului Medgidia (1878 – începutul secolului XX)*, în „Revista Arhivelor”, LXXXIV, 2, 2007, pp. 112-120.

De asemenea, laboriosul autor medgidian este prezent și în cele două volume editate de Asociația pentru Resurse Culturale – anume, cu articolul *Istoria Medgidiei reflectată în lucrări istoriografice recente*, în Mădălin Roșioru (coord.), *Reflectarea istoriei locale în manualele școlare și-n ansamblul istoriografiei*. Prefață: conf. univ. dr. Mariana Cojoc, Constanța, 2010, fără paginație; respectiv, cu articolul *Unele aspecte privind investițiile edilitare, economice și culturale în Medgidia (1878-1953)*, în Mădălin Roșioru (coord.), *Educație interculturală dobrogeană. Auxiliar didactic*. Prefață: prof. univ. dr. Marian Cojoc, Constanța, 2011, pp. 57-67 (<https://resurseculturale.files.wordpress.com/2016/08/volum2.pdf>).

În afara lucrărilor cu caracter explicit științifice, profesorul Adrian Ilie practică, ocazional, și publicistica cu caracter istoric. Astfel, în gazeta constănțeană „Cuget liber” – articolul *Cernavodă-Bogazchioi* (2-3 decembrie 2006); în „Medgidia azi” – articolul *Dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza* (IX, nr. 68, ianuarie 2004); în „Graiul Dobrogei” – articolele *Turco-tătarii de pe Valea Kara-Su* (I, nr. 2, septembrie 2004) și *Panairul de la Carasu – trecut și prezent* (I, nr. 3, octombrie 2004). Cele mai multe articole sunt în „Qaradeniz”/„Marea Neagră” [Revistă a Uniunii Democratice a Tătarilor Turco-Musulmani din România] – *Realizări ale elevilor tătari la concursurile școlare* (septembrie 2014), *Ocupații ale tătarilor din Medgidia* (aprilie-mai 2015), *Said Mârza Pașa – tătarul care a modernizat Dobrogea* (august-septembrie 2015), *Kemal Hagi Amet, un primar destoinic al Medgidiei* (octombrie 2015), *Muftii ai cultului musulman în Dobrogea în perioada 1878-1914* (ianuarie-mai 2016), *Muftii ai cultului musulman în Dobrogea în perioada 1914-1948* (august 2016), *Muftii ai cultului musulman în Dobrogea în perioada 1948-1989* (septembrie 2016).

În vremea din urmă, cu totul recent, a început și o frumoasă colaborare cu ziarul „Ziua de Constanța”, în cadrul lăudabilei campanii instructiv-educative; patriotice, a acestuia, prilejuită de împlinirea a 139 de ani de la reintegrarea Dobrogei la Statul Român; respectiv, articolele – *Panairul la Medgidia sau sărbătoarea Sfântului Dumitru*, în „Ziua de Constanța”, din 18 octombrie 2017; *Sistemul educațional islamic. Seminarul musulman din Medgidia* (I-II), în „Ziua de Constanța”, 24 octombrie, 25 octombrie 2017 (www.ziuaconstanta.ro).

Este de relevat, de asemenea, în context, și o participare la un concurs școlar cu caracter național – *Diversitas. Ediția a II-a, Năvodari, 2016*, contribuția la volumul de studii colectiv, sau un articol interesant în „Tomisul Ortodox”, Serie nouă, I, nr. 2, februarie, 2017. Este, de asemenea, realizator și moderator al Emisiunii „*Repere istorice*”, la TV Alpha Media din Medgidia.

După cum se poate lesne observa, profesorul Adrian Ilie și-a axat preocupările științifice pe cercetarea privind, cu precădere, istoria orașului și arealului Medgidiei, rezultând, până astăzi, o sumă de lucrări bine documentate, bazate mai ales pe cercetarea arhivelor, dar și pe apelul la mărturii din presa vremii și la izvoare contemporane de istorie orală. Prin cele publicate, în volume de sine stătătoare (cum este și cel de față, dedicat edililor medgidieni și, în general, administrației urbei) – într-o spirală a calității tot mai elaborată –, dânsul se constituie, astăzi, în laboriosul istoriograf al Medgidiei, urbea central-dobrogeană având a se mândri cu un relevant pedagog și om de știință (este prezent, de-a lungul anilor, și la numeroase reuniuni științifice – simpozioane, conferințe – cu caracter local, național și internațional; este membru al Societății de Științe Istorice din România, membru în comisii de specialitate pe lângă Primăria Municipiului Medgidia, Protoieria Bisericii Creștin-Ortodoxe Medgidia, Ministerul Educației Naționale, Inspectoratul Școlar Județean Constanța).

Aflat la vârsta deplinei maturități – profesorul și omul Cetății, cercetătorul și omul, tatăl (este părintele lui David Christian, în vârstă de zece ani) Adrian Ilie se conturează drept o personalitate autentică a Medgidiei zilelor noastre și, nu mai puțin, reprezentativă a generației sale, o voce deja împlinită a istoriografiei dobrogene de azi.

Constanța, 25 octombrie 2017

prof. univ. dr. Stoica LASCU

CUVÂNT ÎNAINTE

Medgidia a fost, este și va fi un oraș multiethnic și multicultural, reprezentând un model și pentru alte comunități. Orașul modern a apărut la jumătatea secolului al XIX-lea, la inițiativa sultanului reformator Abdul Medgid, fiind ridicat pe vechea vatră a așezării medievale Karasu.

De-a lungul existenței sale, Medgidia a cunoscut perioade de prosperitate, dar și perioade de criză cauzate de disputele politice, de conflagrațiile mondiale și de neajunsurile economice.

Perioadele de instabilitate politică și economică au fost întotdeauna depășite, iar orașul a înregistrat progrese și un trai mai favorabil pentru locuitorii săi.

Un rol important a revenit conducătorilor urbei care prin eforturile depuse au reușit să păstreze existența așezării neîntreruptă și să lupte pentru prosperitatea locuitorilor săi.

Acești primari au avut origini etnice diverse, reprezentând un adevărat „amalgam al neamurilor”, toți manifestând un interes sporit pentru buna funcționare a târgului Panairului, aducător de venituri însemnate.

Medgidia a fost condusă de primari tătari, turci, români, germani, francezi și bulgari, unii pentru perioade mai lungi de timp, iar alții pentru perioade mai scurte. Năzuința lor comună a fost aceea de a administra cât mai bine treburile interne ale orașului. De pe urma eforturilor depuse de unii dintre aceștia ne bucurăm astăzi de existența unor construcții emblematică pentru comunitatea noastră.

Prin activitatea susținută s-au făcut remarcăți și au rămas în memoria colectivă: Kemal Hagi Ahmet, Costică Golea, Stan Sorescu, Traian Petricu, Gheorghe Rotaru ș.a.

A fi primar în zilele noastre reprezintă o „adevărată provocare”, iar problemele cetățenilor sunt prioritare pe agenda de lucru. Cea mai mare mulțumire

a unui edil este aceea de a vedea că oamenii în slujba cărora se află, îi apreciază munca și îi sprijină proiectele.

Nimic nu se află la voia întâmplării, totul este organizat și planificat iar *„alegerea, și nu șansa e cea care ne determină destinul”* (Franklin Delano Roosevelt).

Valentin Vrabie
Primar al Municipiului Medgidia

INTRODUCERE

Lucrarea de față a apărut din necesitatea de a cunoaște mai bine anumite momente ale organizării și dezvoltării orașului Medgidia de-a lungul vremurilor.

Cel care va deschide această carte se poate întreba care au fost motivele autorului de a aborda acest subiect. Răspunsul este unul simplu. Șeful administrației locale a fost și este cel care a adoptat/adoptă deciziile importante pentru comunitate, având susținerea Consiliului Comunal. Realizările unei localități aparțin oamenilor, dar inițiativa, organizarea și gestionarea situațiilor, revine edililor.

Orașul a avut o evoluție neîntreruptă în timp. Inițial s-a numit Karasu, iar mai apoi a preluat numele sultanului care a întemeiat prin decret imperial, un oraș modern, Medgidia.

În perioada dominației otomane, orașul a fost strict controlat și supravegheat de autoritățile de la Constantinopol, datorită importanței sale economice, strategice și militare. Un rol important revenea administrației locale care reprezenta interesele stăpânilor.

După anul 1878, odată cu reintegrarea Dobrogei în cadrul statului român, administrația locală din Medgidia se va schimba și va respecta legile statului român și Constituția. Primii primari ai localității au fost de origine tătară, datorită faptului că majoritatea populației avea această origine. Interesant este faptul că autoritățile române nu au insistat în numirea unui primar de origine română, creștin și au preferat primari tătari, musulmani, care erau ușor acceptați de populație.

La sfârșitul secolului al XIX –lea primarii orașului vor fi creștini, dar de diferite etnii, precum: români, francezi, bulgari, turci și germani. Acest lucru dovedește faptul că la Medgidia exista un « mojar al popoarelor », iar în fruntea comunității puteau ajunge cei merituoși și care dovedeau adevărate calități de gospodar.

Orașul s-a confruntat cu două conflagrații mondiale, dar a reușit să reziste și să păstreze câteva construcții emblematice care dăinuie și astăzi.

După anul 1918 orașul se va moderniza, vor apărea noi construcții, drumurile vor fi refăcute, se va introduce curentul electric și va fi acordată atenție școlilor și bisericilor. Un important rol în această perioadă l-a avut primarul Traian Petricu.

După preluarea puterii politice de către comuniști, funcția de primar a fost deținută de persoane care puneau în practică ordinele venite de la forurile superioare, dar se implicau activ în viața comunității, pentru a spori confortul și pentru un trai mai bun. În acest sens se remarcă primarul Iftimie Ilisei care va realiza o serie de construcții edilitar-urbanistice, în ideea modernizării orașului și a afirmării sale nu numai la nivel județean și național. Pe aceeași linie a acționat și primarul Gheorghe Călin, care a fost preocupat de asigurarea locurilor de muncă și construcția unor locuințe pentru populația în creștere.

După căderea regimului comunist, orașul a avut la conducere ingineri, oameni pregătiți care au încercat să facă o trecere « lină » de la economia centralizată, la economia de piață. Unele măsuri au reușit, altele au fost mai puțin inspirate. Orașul a devenit în această perioadă municipiu și a stabilit contacte cu orașe din alte colțuri ale lumii, semnându-se protocoale de colaborare și de înfrățire. Unele contacte s-au concretizat cu aducerea unor investitori străini care au creat locuri de muncă pentru locuitorii așezării.

Administrația locală actuală are o misiune foarte importantă și anume, atragerea unor investitori care să dinamizeze activitatea economică, să contribuie la apariția unor noi locuri de muncă și să contribuie la creșterea nivelului de trai al populației. Generația tânără, absolvenții liceelor și al universităților au nevoie de locuri de muncă în orașul în care s-au născut și s-au format. Pe de altă parte este foarte importantă promovarea imaginii orașului în exterior, lucru care contribuie la creșterea prestigiului acestuia, putând avea implicații ulterioare în domeniul economic, social și cultural.

Lucrarea valorifică date din arhivele locale și centrale, presă, Internet, colecții private și fotografii ale persoanelor și locurilor ce au legătură cu Medgidia. Documentele și fotografiile inedite introduc cititorul în atmosfera epocii sau a perioadei respective, făcându-l să se transpună într-un trăitor al acelor timpuri. Lucrarea se adresează deopotrivă, istoricilor și publicului larg, interesat de istoria Dobrogei și a orașului Medgidia.

Doresc să aduc mulțumiri Primăriei Municipiului Medgidia și în special D-lui Primar Valentin Vrabie, pentru implicarea în acest proiect cultural care are drept obiectiv promovarea imaginii localității în exterior și cunoașterea trecutului așezării.

De asemenea, aduc mulțumiri aceluia care mi-au pus la dispoziție fotografii și documente din colecțiile personale, în majoritatea lor fiind inedite și de o certă valoare documentară. Îi pot aminti aici pe George Neacșu, Ionescu Sabin Togo, Gheorghe Călin, Vâlceanu Dan Corneliu, Lăpușan Aurelia, Dae Dumitra ș.a. Aduc mulțumiri D-lui prof. univ dr. Stoica Lascu pentru cuvintele exprimate în *Prefața* lucrării, referenților științifici : dr. Florin Stan, dr. Lavinia Dumitrașcu și dr. Costin Scurtu, pentru amabilitatea de a aprecia conținutul științific al lucrării de față, D-nei Bălan Cornelia și D-nei Coman Alina pentru sprijinul acordat în realizarea copertilor, respectiv a rezumatului în Limba Engleză.

Acest demers științific nu a avut alt fundament decât acela de a scoate în evidență rolul administrației locale în dezvoltarea orașului de-a lungul evoluției sale seculare și de a marca **împlinirea a 139 de ani de la reintegrarea Dobrogei și a Medgidiei în cadrul statului român.**

REFERINȚE ȘTIINȚIFICE

Primarii Medgidiei. Creștini și musulmani,

o carte pentru memoria Dobrogei

În peisajul istoriografic românesc, apariția unui nou volum dedicat realităților care conturează specificul ținutului dintre Dunăre și Marea Neagră este urmărită întotdeauna cu un interes justificat. Este vorba de regiunea integrată Statului Român modern în anul 1878, după obținerea Independenței, în urma participării la războiul ruso-otoman din 1877-1878, regiune intrată în memoria contemporanilor drept „România de la Mare”.

De-a lungul timpului, nenumărate personalități aplecate asupra cercetării vestigiilor și trecutului Dobrogei, au valorificat istoria impresionantă a regiunii, încă nescrisă în întregime. Ne putem referi aici doar la ilustrul Marin Ionescu-Dobrogianu (1866-1938), fondator al dobrogenisticii românești, remarcat ca publicist și istoric eminent, autor al monumentalei lucrări *Dobrogiia în pragul veacului XX: Geografia matematică, fizică, politică economică și militară*, București, 1904¹.

În prezent, din puținele evaluări istoriografice asupra tematicii dedicate Dobrogei, rezultă că cercetătorii acestui spațiu mai au, în continuare, multe de devalat în această direcție². După cum s-a apreciat, o contribuție esențială a istoriografiei românești rămâne pe mai departe monografia istoricilor Adrian Rădulescu și Ion Bitoleanu, *Istoria Dobrogei*, ediția a II-a revizuită, Constanța,

¹ A se vedea, recent, excelenta lucrare monografică dedicată acestei personalități, elaborată de dr. Luminița Stelian, *Marin Ionescu-Dobrogianu (1866-1938), personalitate plurivalentă a dobrogenisticii românești*, Constanța, Editura Muntenia, 2014.

² De interes pentru evaluarea scrisului istoric dedicat Dobrogei este titlul semnat de prof. Viorica Stan, *Istoriografia privind Dobrogea otomană*, în volumul *Profesor universitar dr. Valentin Ciorbea la 70 de ani. O viață în sîjalul muzei Clio*, coordonatori: dr. Virgil Coman, dr. Luminița Stelian, dr. Nicoleta (Grigore) Paraschiv, București, Editura Etnologică, 2016, pp. 67-76.

Editura Ex Ponto, 1998³ (prima ediție a apărut sub titlul *Istoria românilor dintre Dunăre și Mare. Dobrogea*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1979). Plecând însă de la aprecierea celor doi autori, după care paginile albe privind cunoașterea diferitelor aspecte ale istoriei Dobrogei vor trebui scrise de „o altă generație de cercetători”⁴, înțelegem importanța și, de ce nu, responsabilitatea noilor emuli care se dedică integral etalării realităților istorice dobrogene.

În acest cadru, dr. Adrian Ilie are meritul de a-și fi adus deja o contribuție demnă de apreciat. Menționăm aici doar trei dintre titlurile sale: *Valea Kara-Su în perioada secolelor XIV-XIX. Monografie istorică*, Editura Succeed Publishing, Medgidia, 2008, *Istoria orașului de la 1918 până în prezent*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2012 și *Comunitățile turcă și tătară din Medgidia. Aspecte privind organizarea politică, socială, economică, religioasă și culturală*, Constanța, Ex Ponto, 2015.

Noua lucrare pe care pasionatul profesor dr. Adrian Ilie ne-o oferă acum, *Primarii Medgidiei. Creștini și musulmani*, putem spune, fără a greși, că este realmente o carte pentru memoria Dobrogei. Acest fapt este învederat, între altele, de faptul că, pe parcursul a cinci capitole, autorul face o trecere în revistă a administrației urbei, începând cu perioada otomană până în prezent, aducându-ne în prim-plan figuri uitate sau mai puțin cunoscute, personalități politice proeminente sau doar administratori devotați ai Medgidiei.

Infomația oferită este, în mod evident, atent selectată, rod al unor documentări științifice și cercetări arhivistice pe măsura scopului urmărit, acela de a prezenta, în sinteză extinsă, imaginea veridică a primilor edili ai importantului oraș aflat în centrul ținutului dobrogean, creștini și musulmani, deopotrivă.

Fără a insista prea mult, lăsând lectura volumului pe seama cititorilor interesați, nu putem să nu remarcăm că dr. Adrian Ilie poate fi considerat de acum,

³ *Ibidem*, pp. 75-76.

⁴ Adrian Rădulescu, Ion Bitoleanu, *Istoria Dobrogei*, ediția a II-a revizuită, Constanța, Editura Ex Ponto, 1998, pp. 285-286.

pe bună dreptate, *cronicarul imparțial al Medgidiei istorice*, drept pentru care îl felicităm deschis.

Consilier dr. Florin C. STAN,
Arhiva Diplomatică a Ministerului Afacerilor Externe

„Arheologie” în memoria Medgidiei

În peisajul istoriografiei dobrogene, Adrian Ilie ne oferă o nouă carte, o nouă sursă de informare pentru specialiști și pentru cei interesați cu sufletul de pământul dobrogean: *Primarii Medgidiei. Creștini și musulmani*.

Fără îndoială că, privind cv-ul autorului, cartea nu s-a scris nici într-o zi, nici într-un an, ci istoria Medgidiei reprezintă cercetarea de o viață, putem zice, a autorului.

În definitiv, de ce trebuie să-i cunoaștem pe primarii orașului Medgidia? De ce ne interesează viața lor pe noi românii, pe noi constănțenii și, mai ales, pe cetățenii Medgidiei? Răspunsul pare a fi simplu: pentru că și ei sunt ramificații ale rădăcinii noastre. Pentru că existența de azi a orașului este rezultat al rădăcinilor, al istoriei. Iar rădăcinile, trunchiul și frunzele sunt operă a oamenilor. Al oamenilor de rând și al personalităților. Dar destinul oamenilor și al devenirii unei localități, indiferent de mărime, este hotărât de autorități. Iar, în fruntea autorităților locale sunt primarii, cei care dirijează devenirea comunității pe care o conduc. Deci, tot ceea ce înseamnă o localitate azi este rezultatul istoriei, determinat, într-o măsură importantă, de autoritățile locale, în frunte cu Primarul. Acesta rămâne în memoria localității prin

ceea ce a lăsat comunității la sfârșitul mandatului. Indiferent de etnia și de partidul politic din care face parte.

Orașul Medgidia nu este unul oarecare. Medgidia este, indiferent de epocă, un punct de referință în istoria Dobrogei, unul dintre cele mai mari și importante orașe ale ținutului dintre Dunăre și Mare, orașul Seminarului Musulman, al lui Ibrahim Themo, al Panairului, al românilor, al turcilor, tătarilor și altor etnii, în egală măsură.

Cele cinci capitole ale volumului parcurg istoria orașului Medgidia – capitolul I - și se opresc, în mod deosebit, la personalitățile care dau titlul. În patru capitole sunt prezentați primarii urbei, începând din anul 1878 până azi.

Să cercetezi istoria unei localități nu e simplu. Mai ales pentru perioade în care istoria orală s-a pierdut. Din păcate, oamenii mor și, odată cu ei, pierdem și amintirile lor. Pentru acele momente arheologul istoriei moderne-contemporane apelează la arhive, la presă, la podurile caselor vechi, în care se mai pot găsi ceva urme ale trecerii prin lume a unor oameni.

În cazul de față, Adrian Ilie este un arheolog. Este adevărat, a beneficiat de existența a două monografii - cea a lui Corneliu Marinescu, *Medgidia. Studiu monografic* și cea a soților Lăpușan, Aurelia și Ștefan, *Medgidia Carasu*, ambele prezente în bibliografia pe care ne-o oferă autorul, precum și propria monografie *Medgidia. Istoria orașului de la 1918 până în prezent*, care vine să completeze cele două monografii amintite. Și a mai avut și ajutorul colecționarilor. Adică, a avut de la ce să plece. Restul a însemnat „săpătură”, adică muncă de arhivă și de bibliotecă. „Săpătură” adâncă și de durată. Așa a ajuns să aducă în fața ochilor noștri documente îngropate de timp în arhive, importante pentru istoria Medgidiei și a Dobrogei. Informațiile sunt completate de fotografiile ale primarilor și ale orașului, care întregesc imaginea istorică a Medgidiei și ne apropie și mai mult de personalitățile prezentate.

Pierderii memoriei orale i se adaugă pierderea - din varii motive – a documentelor oficiale. Așa se explică de ce autorul a lăsat spațiu gol după numele unor primari, mai ales din perioada imediat de după revenirea Dobrogei la Țară. La alții, destui, informațiile sunt puține și nu foarte relevante pentru activitatea și viața lor – chiar dacă aceștia au stat puțin timp în funcție -.

Așa cum reiese și din cele scrise înainte, cartea este foarte bine documentată, dovadă fiind și *Bibliografia*, care inserează, în afara surselor editate, un număr mare de dosare de arhivă și titluri de presă prin care a trecut autorul, documente care aduc elemente noi în făurirea unei imagini cât mai apropiate de alte vremuri ale orașului Medgidia.

Primarii Medgidiei. Creștini si musulmani, o carte care, fără îndoială, va fi citită de locuitorii orașului Medgidia, de ceilalți dobrogeni, de români, de străini – grație rezumatului în limba engleză - și care ne va ajuta să conturăm, în continuare, imaginea personalităților care au creat DOBROGEA de azi.

Dr. Lavinia Dumitrașcu
Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța

**Primarii Medgidiei. Creștini si musulmani -
O carte pentru medgidieni și dobrogeni**

Despre evoluția societății din această parte de sud a Dobrogei profesorul dr. Adrian Ilie vine cu o nouă lucrare intitulată „Primarii Medgidiei. Creștini si musulmani”. A cercetat noi aspecte privind organizarea politică, socială, economică, religioasă și culturală a Medgidiei. Localitatea Medgidia este locul unde s-au stabilit populații alogene, atât turci cât și tătari. Și nu au fost însă singurele grupuri etnice

străine care s-au stabilit aici. Au fost urmași de germani, unguri, greci, evrei, bulgari, italieni ș.a.

Identificarea turco-tătar a membrilor comunității are la bază religia comună, căsătoriile mixte, sărbătorile comune, obiceiurile și învățământul în limba turcă în cadrul Seminarului Musulman de la Medgidia. Tătarii vorbeau în casă limba maternă tătara, iar la școală învățau limba turcă. Unii membri ai comunității tătare își făcuseră pregătirea în Turcia și își desfășurau activitatea în cadrul Seminarului musulman. Printre aceștia putem aminti pe profesorul și publicistul Mehmet Nyiazi, ce și-a adus contribuția la formarea unei generații de lideri turci și tătari dobrogeni.

Lucrarea tratează pe parcursul a cinci capitole, autorul face o trecere în revistă a administrației urbei, începând cu perioada otomană până în prezent, aducându-ne în prim-plan figuri uitate sau mai puțin cunoscute, personalități politice și administratori recunoscuți ai Medgidiei.

Autorul a căutat să completeze informațiile cunoscute cu date noi, cu imagini noi și cu relatări ale celor care au trăit evenimentele respective. Cartea este bine documentată, a folosit sursele din arhivele naționale, externe și județene românești, lucrări generale, speciale, articole în reviste de specialitate și presa timpului, internet, interviuri, fotografii (multe inedite), cărți poștale cu Medgidia care evidențiază comunitățile etc.

Trebuie subliniat faptul că, autorul se adresează, în primul rând, comunităților tătară și turcă din Medgidia, precum și celor din România. În al doilea rând, se adresează comunității românești din Medgidia și celor interesați de soarta Medgidiei, de istoria sa și de locuitorii săi. Aici a fost o numeroasă populație de origine turcică sub administrația autorităților otomane. După anul 1878, târgul Medgidia s-a confruntat cu fenomenul general de modernizare a societății românești până azi.

Lucrarea de față se adresează în primul rând comunităților tătară și turcă din Medgidia, precum și celor din România. În al doilea rând se adresează comunității

românești din Medgidia și celor interesați de soarta Medgidiei, de istoria sa și de locuitorii săi. Medgidia reprezintă un model de conviețuire interetnică, unde toți membri comunității au pus umărul la dezvoltarea și afirmarea localității în care își duceau traiul zilnic. Relațiile au fost pașnice între locuitorii săi. Tătarii au fost prieteni cu turcii și cele două comunități cu românii și cu celelalte etnii ce trăiau și munceau în Medgidia.

Lucrarea tratează separat prezența celor două grupuri etnice din oraș și aportul fiecăreia dintre ele la dezvoltarea și afirmarea acestuia. Prezența elementului musulman a contribuit la ridicarea unor edificii de cult islamice, devenind reprezentative pentru oraș. Aici avem în vedere Geamia „Abdul Medgid”, Geamia mică din Medgidia, demolată abuziv de comuniști și reclădită după prăbușirea regimului totalitar, prin implicarea financiară și sufletească a familiei Ismail din Medgidia. De asemenea, geamia din Valea Dacilor are o vechime remarcabilă, fiind refăcută la rândul ei după 1990, aici existând o importantă comunitate musulmană. Atât timp cât turcii și tătarii se întâlneau la slujbele religioase, în aceleași lăcașuri de cult, între cele două grupuri etnice nu puteau exista disensiuni. Nici nu au existat tensiuni majore, de-a lungul vremurilor, cele minore fiind cu ușurință depășite, apartenența la lumea turcică fiind foarte adânc împământenită în conștiința celor două etnii.

Spațiul dobrogean reprezintă un model de conviețuire interetnică, unde toți membri comunității au pus umărul la dezvoltarea și afirmarea localității în care își duceau traiul zilnic. Relațiile au fost pașnice între locuitorii săi. Tătarii au fost prieteni cu turcii și cele două comunități cu românii și cu celelalte etnii ce trăiau și munceau în Medgidia.

Lucrarea se dorește a fi o „carte de vizită” pentru cei care vizitează orașul, de la delegații oficiale până la simplii turiști, alături de alte lucrări ale autorului dedicate Medgidiei de ieri și de astăzi.

Felicit pe această cale pe prof. dr. Adrian Ilie pentru reușita acestei cărți dedicată tradițiilor și mentalităților comunităților turco-tătare și românești din Medgidia. Prin stăruința și cercetarea neobosită a autorului a fost recuperată și completată o parte a istoriei acestei importante comunități creștine și musulmane din cadrul statului român.

**Prof. dr. Costin Scurtu,
Șeful Filialei Constanța a Muzeului Militar Național „Regele Ferdinand I”**

CAP. I. ADMINISTRAȚIA LOCALĂ ÎN PERIOADA OTOMANĂ

Dobrogea a intrat sub stăpânire otomană la sfârșitul domniei lui Mircea cel Bătrân și la începutul domniei urmașului acestuia, domnitorul Mihail I. Imperiul Otoman aflat în plină expansiune către centrul Europei, nu avea un adversar care să-l poată împiedica în acest demers. Dacă Mircea cel Bătrân se opusese cu succes la un moment dat, la Rovine, în 1395, acestei expansiuni, terminase prin a plăti un tribut sultanului pentru a păstra statutul de autonomie (dar al ahd), al Țării Românești și al Dobrogei.

După 1418-1420, teritoriul dintre Dunăre și Marea Neagră a intrat treptat, din câte se pare, sub stăpânirea Înaltei Porții, iar administrația a fost impusă de aceasta.

Modul de viață otoman va fi impus și în Dobrogea. Se va consacra și dreptul de folosință al țăranilor dependenți (raia), asupra ciflicului ce era acordat cu titlu de posesie (tassaruf), ce putea fi transmis moștenire, plătindu-se în schimb o taxă (tapu resmi)⁵.

Domeniile ce aparțineau sultanului (hass-i humaiun) sau pașei (hass-i vuzera) vilaet-ului de Silistra sau Oceakov se găseau și la Karasu⁶, vechea denumire a localității Medgidia.

În registrul “*Evkâf defterleri livâ-i Silistra*”, datat în anul 1597, este menționat ca vakuf instituit de Esmahan Sultan, târgul Karasu (Gönci Bazari), ce realiza un venit anual de peste 35.000 de akcele, iar în registrele de recensământ “*Mufassal defterleri livâ-i Silstre*”, din kazaua Tekfürgölu (Techirghiol), figurează Târgul

⁵ Tudor Mateescu, *Ciflicurile din Dobrogea în secolele XVIII-XIX*, în “Peuce”, 4, Tulcea, 1973-1975, p. 249.

⁶ Adrian Rădulescu, Ion Bitoleanu, *Istoria românilor dintre Dunăre și Mare. Dobrogea*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979, p.201.

Karasu (Nefs-i kasaba-i Gönci Bazari), ce avea în componența sa șapte cartiere, cu o populație de 2.500 de supuși și un venit anual de 25.131 akcele⁷.

Târgul Karasu înregistra cele mai mari venituri anuale datorită drumului comercial și existenței târgului (iarmarocului, bazarului) ce se organiza periodic aici. Comparând aceste informații cu relatările călătorului Evliya Celebi, constatăm aceeași prosperitate economică, precum și un număr identic al cartierelor așezării.

Autoritățile otomane erau interesate să încaseze venituri de la populația autohtonă supusă. Reprezentantul comunității creștine era numit **ciorbagiu** (çorbacî) și avea rolul cel mai important în realizarea acestui obiectiv fiscal. Din rândul acestora se alegea primarul localității numit **cogeabaș** (kocabași), **aksakal** sau **mudir** (specific zonelor urbane)⁸.

Orice localitate ce număra cel puțin 200 de case, putea să-și aleagă anual un primar. Acolo unde exista populație mixtă primarul putea fi musulman sau creștin, după religia majorității. Minoritatea alegea un **muavim** (ajutor al primarului-viceprimar)⁹.

În satele mari și în orașe era numit de stat un **muhtar** (oficial al statului), ce se ocupa de administrația locală¹⁰. Ciorbagiul era un intermediar între populația locală și administrația centrală, iar dacă nu era cunoscător al limbii turce, ceea ce se întâmpla mai rar, era secondat de un **dragoman**. Ciorbagiul prezida Consiliul notabililor (asemănător Consiliului local, de astăzi), ce repartiza dările către stat și aplana conflictele apărute între locuitori. Consiliul notabililor avea atât atribuții fiscale, cât și atribuții juridice. Alte atribuții ale acestuia erau:

- îi putea reține și întemnița pe cei considerați vinovați, putând să aplice și pedepse corporale,

⁷ Anca Ghiață, *Brăila și ținutul înconjurător într-un registru de recensământ inedit de la sfârșitul secolului al XVI-lea*, în "Caietul seminarului special de științe auxiliare ale istoriei", Editura Universității București, IV, 1993, p. 132.

⁸ Tudor Mateescu, *Contribuții la istoria instituțiilor administrative ale românilor din Dobrogea în timpul stăpânirii otomane*, în "A.I.I.A.X", XVII, , Editura Academiei Române, Iași, 1980, p. 609.

⁹ *Ibidem*, p. 610.

¹⁰ *Ibidem*.

- primea oaspeții sosiți în localitate, fie din Imperiul Otoman, fie din statele occidentale aflați în tranzit către capitala otomană,
- verifica actele celor care se aflau în tranzit prin localitate,
- oferea condiții de cazare la prețuri modice pentru cei aflați în tranzit, sau gratuit oficialităților guvernamentale,
- se preocupa de întreținerea unui **konak**, aflat permanent sub supraveghere militară¹¹.

Ordinele ciorbagiului erau executate de un **ceavas (kavvas)**, ales anual de către locuitorii așezării. Există și un șef al poliției locale ales exclusiv din rândul musulmanilor, ce se numea **subașă (subași)**¹².

În anul 1711, mai multe corpuri militare au fost trimise sub comanda vizirului Abdi Pașa, la Karasu. Potrivit hotărârii de a ierna la Adrianopol s-a luat măsura și s-a emis poruncă pentru ca Abdi Pașa să zăbovească la Bazargic, iar Daghestani Ali Pașa să își cantoneze trupele la Karasu și să-și stabilească reședința la Kustendje¹³ (Constanța).

În anul 1773, Baht Ghirai, care se afla la iernat în zona Karasu „*aflând că dușmanul credinței urmărește căruțele familiilor și copiii scoși din Babadag și că au pus mâna pe o parte din ei, i-a oprit pe ghiaurii răufăcători, împrăștiați prin sate după prăzi. Oastea de sub comanda vizirului Abdi Pașa, care era valiu de Rumelia și serascher de Karasu, se împrăștiaseră constatând că el nu făcuse nici o ispravă, deși avea pe seama lui un post atât de mare, cum era acela al eyaletului de Rumelia. Abdi Pașa a fost mazilit la 16 safer 1187 (9 mai 1773) și înlocuit cu Nu' man Pașa*”¹⁴.

Abdi Pașa a întărit foarte bine părțile Karasu și „*le-a fortificat, săpând șanțuri de apărare și realizând metereze și construcții întărite. El a pornit cu oastea*

¹¹ *Ibidem.*

¹² *Ibidem*, p. 611.

¹³ *** *Cronici turcești privind Țările Române. Extrase*, vol. III, Ediția Mihai Guboglu, Editura Academiei Române, București, 1980, p. 352.

¹⁴ *Ibidem*, p. 375.

către Misiuri (Mesembria- Nesebăr) și cei mai mulți ostași care se aflau în oastea lui s-au supus, iar unii dintre ei au rămas cu oastea la Karasu”¹⁵.

Sub comanda “lui Nu'man Pașa se aflau 20.000 de soldați din care vreo 6.000 erau de sacrificiu (dalkiliç). În popor se răspândise vestea că dușmanii vor ataca oastea aflată la Karasu. Nu'man Pașa serascher de Karasu a primit ajutor din partea lui Elhadj Esper Aga, ceaușbașiul (serçavușan) Divanului Imperial, cu scopul de a folosi oastea și a-l încuraja pe acesta, știind că oastea din acele părți se supunea părerii ceaușbașiului . Către Karasu au fost îndreptați 3.000 de dalkiliçi”¹⁶.

În același an, la 13 octombrie, Nu'man Pașa este mazilit după înfrângerea armatei sale la Hârșova, fiind înlocuit cu Daghestani Ali Pașa, care a fortificat așezarea Karasu, completând-o cu metereze și alte tranșee¹⁷. Cercetările periegeze efectuate în arealul localității și săpăturile datorate unor lucrări edilitare de mai mare sau mai mică amploare, nu au scos la iveală urme ale acestor construcții.

La jumătatea secolului al XIX-lea, guvernatorul provinciei Sayd Mârza Pașa, a strâns laolaltă mai multe familii de tătari refugiați din această zonă conflictuală (Crimeea) și a fondat în apropierea ruinelor satului Karasu, un nou oraș pe care îl va numi Medgidia, în onoarea sultanului reformator Abdul Medgid (1839-1861).

Acesta a vizitat personal Dobrogea, pe la 1847, ajungând în zona centrală a provinciei, la Karasu, iar de aici, mai departe către Silistra, de care a rămas profund impresionat¹⁸. Dregătorul tătar aflat în serviciul sultanului, a construit peste baltă un pod de piatră care îi va purta numele¹⁹, acesta fiind realizat pentru a facilita trecerea

¹⁵ *Ibidem*, p.381.

¹⁶ *Ibidem*, p. 382; dalkiliçi - soldați de sacrificiu.

¹⁷ *Ibidem*, pp. 382-383.

¹⁸ <http://www.black-sea.travel>

¹⁹ I.A.Nazaretean, *Notițe istorice și geografice asupra provinciei Dobrogea*, Tipografia Românească, Tulcea, 1882, p.26; G.Angelesco, *Étude sur la Dobrogea*, Ed. Arthur Rousseau, Paris, 1907, p. 63; Alexandre A. Stourdza, *Le nationalisme roumain au XIX e siecle (1821-1866)*, Imprimerie Leve, Paris, 1914, pp. 26-27.

peste luciu de apă mult mai ușor, a comercianților ce intenționau, să ajungă la Târgul Panairului, atât de apreciat și cunoscut în epocă.

Întemeierea oficială a orașului Medgidia, prin decretul imperial din 1856, a fost un caz interesant și totodată neobișnuit de neo-urbanism și de colonizare otomană. De la numele celui de-al XXXI-lea sultan al dinastiei otomane, ce inițiase epoca de reforme a Tanzimatului, își va lua numele orașul nou de pe Valea Karasu²⁰.

În anul 1855, „Gazeta austriacă”, consemna că negustorii ce se aflaseră în vizită la târgul de la Karasu, fuseseră impresionați de noul oraș Medgidia²¹.

Orașele otomane se dezvoltau de regulă la întretăierea drumurilor principale, pe lângă hanuri, cursuri de apă, fortărețe sau centre administrative, cum este și cazul localității Karasu. Bălțile care făceau legătura cu Dunărea în anotimpurile ploioase, reprezentau o cale de navigație importantă, mai cu seamă pentru ambarcațiunile cu deplasament redus.

Noul oraș Medgidia, a fost întemeiat prin decret imperial și s-a dezvoltat pe baza unui plan urbanistic elaborat de departamentul tehnic al Ministerului Comerțului (Ticaret Nezareti) și la Consiliului Construcțiilor (Ebriye Medesi), pentru a găzdui refugiații din Crimeea și pentru a dezvolta din punct de vedere economic partea centrală a Dobrogei²².

Sultanul și-a exprimat acordul cu privire la întemeierea orașului, a planului său urbanistic, iar cei care urmau să desfășoare activități economice, de producție sau comerciale, primeau autorizații din partea statului otoman²³.

²⁰ Kemal Karpat, *Urbanismul otoman: Emigrația din Crimeea spre Dobrogea și întemeierea orașului Medgidia (1856-1878)*, în „Tătarii în istorie și în lume”, coordonator Tahsin Gemil, Editura Kriterion, București, 2003, p. 209; Petre Popa, *Administrația sistemică universală. De la despozia orientală antică, la federația modernă constituțională*, Ediția a III-a, Editura Tipnaste, Pitești, 2007, p. 105.

²¹ Apud Alexandru Arbore, *O încercare de reconstituire a trecutului românesc al Dobrogei*, în „A.D.”, III, 1922, p. 256-258.

²² Kemal Karpat, *op. cit.*, p. 210.

²³ *Ibidem*.

Firmanul cu data întemeierii orașului este datat în luna Muharem 1273 (2 septembrie 1856), aceasta fiind considerată data oficială a întemeierii orașului Medgidia, pe document fiind prezentă semnătura primului ministru otoman Mehmed Emin Ali Pașa, unul din cei mai influenți dregători otomani din perioada 1850-1871²⁴, foarte apreciat și în cercurile diplomatice occidentale.

În momentul întemeierii orașului, populația era scăzută, drept pentru care s-a dus o politică de colonizare prin acordarea unor facilități tătarilor originari din Crimeea, trecuți cu mult timp înainte la islamism.

La întemeiere, orașul avea 15-20.000 de suflete și o mie de case²⁵, prin stabilirea unor categorii de persoane defavorizate și maltratate²⁶, de autoritățile țariste din Crimeea, care au încercat prin toate mijloacele posibile suprimarea elementului tătar din zonă. Această atitudine ostilă va deveni ulterior politică de stat, indiferent de regimul politic de la Moscova.

Kerișii (tătari) s-au așezat în „stepa pleșuvă”, în atât de cunoscutul “ținut al tătarilor” (Tatarski Pole), unde au întemeiat un fel de capitală, la Medgidia, în onoarea sultanului care le-a oferit atâtea privilegii. A fost formată aici o comunitate separată condusă de un **khan**, care nu era supus turcilor decât nominal²⁷, dar care răspundea chemărilor sultanului fără opreliști.

Informația despre întemeierea noului oraș este menționată și într-o scrisoare adresată lui Camille Allard, de către călugărul E. Boré, aflat în acel moment pe malurile Bosforului²⁸.

²⁴ *Ibidem*, pp. 210-211.

²⁵ M.D. Ionescu, *Dobrogea în pragul veacului XX*, București, 1904, p. 453.

²⁶ I. Ionescu, *Opere*, vol. I, Imprimeriile Curentul S.A., București, 1943, p. 79; I.A. Nazaretean, *Notițe istorice și geografice asupra provinciei Dobrogea*, Tipografia Românească, Tulcea, 1882, p. 26.

²⁷ Raul I. Călinescu, *Cutreerând Dobrogea meridională*, Editura Adevărul, București, 1935, p. 23; Athanasie Napoleon, *Dobrogea și gurile Dunării. Fisic-militar și politic-administrativ*, Stabilimentul grafic I.V. Socecu, București, 1896, p. 3; Nicolae Iorga, *Drepturile naționale și politice în Dobrogea*, Editura Fundației Culturale Regele Mihai I, f.a. p. 69; Tudor Mateescu, *Permanența și continuitatea românilor în Dobrogea...*, p. 76

²⁸ Simion Tavitian, *op. cit.*, p. 386.

* 1 zira- 69-79 cm (cel mai probabil 86, 57 cm).

Noul oraș era un important nod comercial, aflat la întretăierea drumurilor ce străbăteau provincia²⁹. Un rol important revenea drumului median care trecea prin Karasu-Medgidia și care era folosit de soli, diplomați, comercianți și în situații de urgență de armatele sultanului.

Medgidia a fost prima așezare urbană concepută și construită după sistemul **muntazam**, având străzi largi folosite pentru circulație, în ambele sensuri. Lățimea pieței (**çarși**) și a străzii principale era de 25 zira*, a străzilor paralele cu cea principală de 10 zira, iar a străzilor secundare de 8 zira³⁰.

Planul de urbanism cuprinde și întemeierea unui atelier de întreținere pentru calea de rulare a liniei ferate Cernavodă – Constanța, ce fusese realizată de o companie britanică³¹ (fiind prima cale ferată din Imperiul Otoman), iar locația gării a fost inaugurată la **4 octombrie 1860**, fiind situată la jumătatea drumului dintre Dunăre și Marea Neagră. Rolul acestei căi ferate era acela de a transporta cerealele către vasele aflate în portul Constanța³². La aceste construcții va participa activ Sayd Mârza Pașa care va asigura și forța de muncă necesară, din rândul localnicilor. De altfel, localnicii lucraseră și la drumul terestru care urma să realizeze legătura dintre Rasova și Constanța.

Durata concesiunii căii ferate Cernavodă – Constanța, era pe o perioadă de 99 de ani, cu începere de la data la care era dată în folosință, pe toată lungimea traseului³³. Lucrările au debutat în primăvara anului 1858 și au durat doi ani și jumătate, timp în care populația satelor, de la Hârșova până la Rasova, a fost obligată să lucreze la terasament cu brațele sau cu carele personale. Calea ferată a fost finalizată relativ repede, datorită exploatării populației provinciei de către guvernatorul Sayd Mârza

²⁹ I. Simionescu, *Dobrogea. O țară din povești*, volumul I, Editura Cartea Românească, București, 1928, p. 29.

³⁰ Kemal Karpat, *op. cit.*, p. 219;

³¹ *Ibidem*, p. 220; Ana Maria Diana; Georgeta Lungu, *Construcția și răscumpărarea căii ferate Constanța - Cernavodă*, în "Pontica", XX, Constanța, 1987, p. 269.

³² M.D. Ionescu, *op. cit.*, 453; *** *Dare de seamă statistică asupra exploatării căilor ferate, docurilor și Serviciului maritim român în anul 1898*, Tipografia Căilor Ferate Române, București, 1899, p. 25.

³³ Ana Maria Diana; Georgeta Lungu, *op. cit.*, p. 268.

Paşa³⁴. Foarte probabil acesta trebuia să realizeze lucrările la anumite termene, de unde derivă și implicarea sa fermă.

La Medgidia, calea ferată urma linia de nivel a Văii Kara-Su, ajungând la Dunăre, la Cernavodă³⁵, străbătând județul de la est la vest³⁶. Răscumpărarea căii ferate de către statul român s-a făcut mult mai târziu, în anul 1882, la valoarea de 16.800 000 de franci, suma inițială fiind de 112.761 de lire sterline³⁷.

Orașul Medgidia s-a construit repede, prin apariția unor case și prăvălii, iar la 26 octombrie 1856, sultanul a hotărât ridicarea unei **moschei**, a unui loc de închinăciune, datorită numărului mare de credincioși musulmani stabiliți aici, precum și a unei școli pe locul vechii moschei, pentru satisfacerea necesităților religioase și educative ale locuitorilor. Cheltuielile pentru construcții se ridicau la 250.000 de kuruși, fiind suportate de visteria statului otoman și nu de către populație³⁸.

A fost întocmit un plan pentru construcția unei **băi publice** (haman), având interiorul din marmură, precum și a unei **școli**, inițiativă ce îi aparținea guvernatorului Sayd Mârza Pașa. Acesta a încurajat dezvoltarea economică prin orice mijloace, astfel încât orașul să devină un centru comercial important³⁹.

Construcția moscheii principale a fost finalizată la sfârșitul anului 1859 și începutul anului 1860. Emblemele **domului** (kubbe), **altarului** (minber) și ale **minaretului**, realizate din cupru, au fost confecționate la Istanbul și aduse la Medgidia, totalizând cheltuieli de 7.023 de kuruși. Costurile moscheii au fost apreciate la 200.932 de kuruși, depășind prevederile inițiale cu 71.900 de kuruși⁴⁰.

³⁴ *Ibidem*.

³⁵ *Ibidem*; Lungimea căii ferate era de 65, 273 km. și avea patru stații: Constanța, Murfatlar, Medgidia și Cernavodă; Au participat ministrul de externe I.I.Filipescu, deputatul Scarlat Ghica și economistul Dionisie Pop Marțian.

³⁶ „*Istrul*”, 1, nr. 2, 15 ianuarie 1898.

³⁷ Stoica Lascu, *Imaginea Dobrogei de acum 125 de ani*, în "M.I.", XX, nr. 6, 1986, pp. 20-21; Ana Maria Diana; Georgeta Lungu, *op. cit.*, pp. 270-272.

³⁸ Kemal Karpat, *op. cit.*, p. 220.

³⁹ *Ibidem*.

⁴⁰ *Ibidem*, p. 221.

Până în toamna anului 1856 se luase hotărârea de a se construi 3.100 de case cu câte două camere pentru imigranții din Crimeea. Aceste case au fost construite de localnici, plătiți din visteria centrală cu 500 de kuruși pentru fiecare casă în parte. Costul unei case era de aproximativ 2.800 de kuruși⁴¹. Aceste cheltuieli au fost suportate tot de autoritățile otomane, reprezentând un efort financiar semnificativ pentru visteria statului.

Până la aceeași dată guvernul otoman construisese trei clădiri publice, acestea fiind **Casa guvernamentală** (hukümet Konagi), **Tribunalul** (mahkeme) și **Închisoarea** (hapistane). Costul final a fost de 52.444 de kuruși, depășind suma preconizată inițial de 38.127 de kuruși⁴².

După cum putem observa, toate aceste instituții, asigurau buna funcționare a statului într-un teritoriu îndepărtat, dar integrat din punct de vedere administrativ și fiscal. Același stat a dus o politică de integrare a supușilor nou sosiți și a oferit cu generozitate imigranților case cu titlul gratuit, fiind scutiți de serviciul militar timp de 20 de ani, iar de celelalte taxe inclusiv zeciuiala, timp de un deceniu. S-a primit o alocație zilnică de 2.800 de kuruși, pentru adulți și de un kuruș pentru fiecare copil, necesari pentru achiziționarea hranei. Fiecare familie primea o pereche de boi cu care aveau obligația să lucreze pământul, precum și semințele necesare pentru loturile repartizate⁴³. Se poate observa politica dusă de statul otoman față de noii sosiți, ca fiind una de încurajare și sprijin pentru împământenire.

În anul 1860, se va finaliza construcția moscheii „Abdul Medgid”, iar în anul 1876, Medgidia ajungea la o populație de 7.000 de suflete⁴⁴, care va fi în scădere în timpul evenimentelor din 1877-1878, fiind înregistrați 3.000 de supuși⁴⁵.

⁴¹ *Ibidem*, p. 222.

⁴² *Ibidem*, p. 226.

⁴³ *Ibidem*, p. 222.

⁴⁴ Nicolae Ciachir, *Războiul pentru independența României în context european*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1977, pp. 284-285.

⁴⁵ Nicolina Ursu, *Schiță de istorie a orașului Medgidia*, în "C.I.D.", Constanța, 1980, p. 58.

Sayd Paşa construia pe cheltuială proprie și alte geamii, fiind credincios și cu respect față de percepțele Coranului⁴⁶.

Geamia „Abdul Medgid” în 1860⁴⁷

Orașul devenise important odată cu trecerea timpului, având nevoie de o școală medie (**ruşdiye**). Primul ministru Mehmed Fuad Paşa, a declarat că „*orașul Medgidia își mărește mereu numărul de locuitori și de clădiri, astfel încât construirea unei școli pentru educarea populației a devenit o necesitate*”. Director al noii școli a fost numit Mahmut Efendi, cu un salariu de 700 de kuruși⁴⁸, dascăl apreciat de comunitatea musulmană.

⁴⁶ Adrian Ilie, *Tătarii de pe Valea Karasu în perioada secolelor XIII-XIX*, în "Tătarii în istoria românilor", coordonator Marian Cojoc, vol. II, Editura Muntenia, Constanța, 2005, p.48.

⁴⁷ *Colecția Corneliu Marinescu*.

⁴⁸ Kemal Karpat, *op. cit.*, p.226.

Turcii dispuneau de trei tabere militare ce ocupau înălțimile dominante în partea de vest a orașului. Aveau 8-10 tabere de infanterie și grupau 600 de calăreți ce beneficiau de 8 tunuri⁴⁹. Guvernatorul Dobrogei, Sayd Pașa s-a implicat activ în construcția căii ferate Cernavodă-Constanța, iar gara din Medgidia, avea rolul unui depozit de cereale⁵⁰, a unui adevărat dispecerat, de unde plecau vagoanele către Constantinopol.

Din câte se poate observa, autoritățile locale s-au implicat activ în viața localității de pa Valea Kara-su. Nu sunt date care să ateste numele acestor slujbași locali. Fără îndoială, au existat. Lipsa unor surse arhivistice care să completeze datele existente și să lămurască unele aspecte mai puțin cunoscute despre slujbașii din administrația orașului, ne pun în imposibilitatea de a particulariza acest segment al organizării așezării.

Se cunosc date despre guvernatorul provinciei, care în mod sigur colabora cu membrii administrației locale. Aceștia aveau rolul de a strânge impozitele necesare visteriei otomane, reprezentând un factor de echilibru și de pacificare a zonei.

⁴⁹ Marin Ionescu Dobrogeanu, *op.cit.*, pp.620-621.

⁵⁰ *Ibidem*, p.678.

CAP.II. ADMINISTRAȚIA LOCALĂ ÎN PERIOADA 1878-1918

2.1. PRIMARI MUSULMANI AI MEDGIDIEI ÎN A DOUA JUMĂTATE A SECOLULUI AL XIX-LEA ȘI LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI AL XX-LEA

După integrarea provinciei în cadrul statului român, tătarii vor face parte din consiliile locale, iar la Medgidia vor conduce destinele așezării. Primii primari ai administrației românești la Medgidia au fost de origine tătară.

Datorită numărului însemnat pe care îl aveau locuitorii musulmani, turci și tătari, au ocupat funcții de o importanță majoră în administrația locală. Printre primii primari musulmani ai Medgidiei îi putem aminti pe:

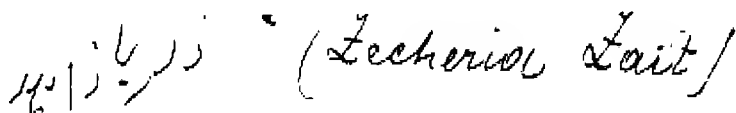
ZECCHERIA ZAID (1878)

AHMET MUSTAFA (1878)

ABDUL HAGI CHERIM (1878-1886, 1889)

După integrarea provinciei în cadrul statului român, în Consiliul Comunal au fost aleși Zecheria Zaid, care îndeplinea și funcția de primar, Curt Molla și Abdul

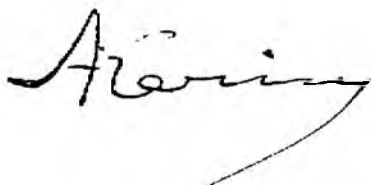
Cherim⁵¹, ce îndeplineau funcțiile de consilieri locali. Primii primari din timpul administrației românești, au ocupat funcția o scurtă perioadă de timp, fiind o perioadă frământată din punct de vedere politic.

Semnătura primarului Zecheria Zait⁵²

În Consiliul Comunal au fost aleși Ștefan Caliș și Anghel Moșinov⁵³, fiind consilieri ce îi reprezentau pe creștini.

Primii primari musulmani care au condus destinele așezării timp îndelungat au fost Abdul Hagi Cherim și Kemal Hagi Amet. Cei doi au dat dovadă de calități administrative și umane, implicându-se activ în dezvoltarea orașului.

Semnătura primarului Abdul Hagi Cherim⁵⁴

⁵¹ A.N.I.C., *Fond M.A.I.D.A.*, Dosar nr. 224/1878, f. 47; Adrian Ilie, *Valea Kara-su în perioada secolelor XIV-XIX, Monografie istorică*, Editura Succeed Publishing, 2008, p. 66 și urm.

⁵² *Ibidem*.

⁵³ *Ibidem*, *Fond M.A.I.D.A.*, Dosar 224/1878, f. 47; Adrian Ilie, *Valea Kara-su în perioada secolelor XIV-XIX.....*, pp. 66 - 67; Medgidia a avut sigilii atât în perioada dominației otomane cât și după reintegrarea Dobrogei statului român.

⁵⁴ A.N.I.C., *Fond M.I.*, Dosar 41/1890, f.7; Adrian Ilie, *Comunitățile turcă și tătară din Medgidia. Aspecte privind organizarea politică, socială, economică, religioasă și culturală*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2015, pp.70-71.

Primari turci și tătari din Dobrogea⁵⁵

În anul **1880**, făceau parte din Consiliul Comunal în calitate de aleși, Abdul Cherim, Zeadin Muterem, Chemal Hagi Amet. Funcția de primar era deținută de Abdul Cherim⁵⁶, iar orașul înregistra o populație de 1.500 de locuitori, în mare parte tătari, existând 200-300 de case⁵⁷.

⁵⁵ *Colecția G.O.Nicolae*, Editura T.G.Gabo, Constanța, necirculată; *Manual geografie*, 1913, p. 74.

⁵⁶ „*Farul Constanței*”, I, nr. 16 din 24 august 1880 și nr. 17, din 31 august 1880; Abdul Cherim este străbunicul prof. univ. dr. Tahsin Gemil.

⁵⁷ M.D.Ionescu, *op. cit.*, p. 454; Scarlat Vârnav, *Situația generală a județului Constanța la începutul anului 1903*, Constanța, 1904, p. 15; se înregistrau 298 turci și 5517 tătari, restul fiind creștini.

În timpul mandatului primarului Abdul Hagi Cherim, se desfășoară primele măsurători, delimitări și parcelări ale terenului aflat în proprietatea statului și a locuitorilor urbei Medgidia⁵⁸.

În anul **1889**, în vremea unui nou mandat al lui Abdul Hagi Cherim, parcelele vor fi delimitate începând de la sud către vest, având 400 de metri fiecare. Din cei 256 de proprietari de teren arabil, 163 erau musulmani, cei mai mulți fiind tătari⁵⁹.

Despre acest primar nu se cunosc foarte multe date. De aceea, am apelat și la istoria orală. Din discuțiile purtate cu prof. univ dr. Tahsin Gemil, strănepot al primarului menționat anterior, a reieșit faptul că acesta avea proprietăți însemnate, că era un bun comerciant, că avea prăvălii și că era foarte legat de familie și de comunitate. Uneori oferea sărmanilor, în special văduvelor și orfanilor grăunțe și câte un batal pentru a trece cu bine peste iarna grea și gerul năpraznic, care punea stăpânire peste luciul bălților Kara-su.

ZIADMIN (ZEADIN) MUTEREM (1886)

A deținut funcția de primar scurtă vreme, având experiență în calitate de consilier local și luând parte la adoptarea unor importante decizii pentru urbe. Scurta perioadă în care a deținut mandatul de primar nu i-a permis să înregistreze realizări notabile care să rămână în amintirea contemporanilor săi și care să ne fie transmise.

⁵⁸ Virgil Coman, *Unele considerații privind turco-tătarii din Medgidia la sfârșitul secolului al XIX-lea*, în „Din istoria tătarilor”, vol. I, Constanța, 2010, p.22.

⁵⁹ Virgil Coman, *Unele considerații.....* p.24; Nuredin Ibram, *Edili turco-tătari dobrogeni*, în "Din istoria tătarilor", vol.II, Editura University Press, Constanța, 2011, p.87.

KEMAL HAGI AHMED
(1882, 1886-1898, cu unele întreruperi)⁶⁰

Primarul Kemal Hagi Ahmed⁶¹

A fost înainte de toate un tătar gospodar, proprietar de terenuri, de animale, de prăvălii și un om respectat în comunitate.

În raportul de stare al județului Constanța, realizat de medicul primar al județului, Joachim Drăgănescu, Medgidia avea o populație de 1.003 locuitori⁶², iar

⁶⁰ *** *Albumul dobrogean...*, p.114; Nuredin Ibram, *Edili turco-tătari dobrogeni*, în "Din istoria tătarilor", vol. II, Constanța, 2011, p.87; Adrian Ilie, *Medgidia. Istoria orașului...*, p.81.

⁶¹ *Formula As*, nr.1153, 2015.

la 18 august 1882, primarul Kemal Hagi Amet conducea urbea ce dispunea de 5.100 de hectare, ce reprezentau vatra și islazul așezării, existând 62 de proprietari, ce dețineau 2.186 de hectare, iar alți 222 de proprietari, aveau în posesie o suprafață de 1.345 de hectare⁶³.

Potrivit Legii de organizare a Dobrogei din 9 martie 1880, modificată în anul 1886, locuitorii otomani ce locuiau în provincie la data de 11 aprilie 1877, deveneau cetățeni români și își puteau exercita drepturile politice⁶⁴. Acest lucru a permis multor musulmani să se implice activ în viața politică a așezărilor în care trăiau.

În anul 1885, localitatea avea 991,2818 ha, iar marii proprietari funciari erau musulmani⁶⁵ și români⁶⁶. În oraș mai trăiau bulgari⁶⁷, greci⁶⁸, maghiari⁶⁹, francezi⁷⁰, germani⁷¹ și evrei⁷². Aceștia erau ghidați de interesele personale, de spiritul de afaceri și de aventură, în ținutul minunat al Dobrogei.

⁶² „*Farul Constanței*”, II, nr. 36, din 18 ianuarie 1881; se înregistrau 520 tătari, 50 turci, 45 bulgari, 27 greci, 35 armeni, 18 ruși și 30 de evrei.

⁶³ S.J.A.N.C., *Fond Inspectoratul Cadastral Constanța*, Dosar nr. 126/1880-1889, ff. 1-3.

⁶⁴ C.N.Sarry, *op.cit.*, p. 14; Virgil Coman, *Unele considerații privind turco-tătarii...*, p.24; din cei 265 proprietari de teren arabil ai Medgidiei, 163 erau musulmani, majoritatea fiind tătari. Amintim pe: Abdul Medgid Hai Ali, Abdul Reșid Hai Ali, Muiub Efendi Ali, Abdulacherim Benli Șah, Zeadin Mutherem, Casap Ahmed, Ahmet Seih Mehmet, Mehmet Husein, Hosana Sim Ulah, Curt Attai Sami, Așir Akai Halim, Emir Hassan Amet, Osman Husein, Ismail Gemali, Alli Suleiman ș.a. (pp.26-31).

⁶⁵ *Ibidem*, f. 5; putem exemplifica: Erezilui Hami Ahmet – 93,76 ha., Kanefi Șerif Mehmet – 47, 80 ha., Seid Hagi Mehmet Omer – 45,96 ha., Molla Omer – 68,94 ha., Seid Abas Ramazan – 44,12 ha, Seid Mehmet – 29,41 ha, Seid Adil – 18,36 ha., Zeccheria Zaid – 5 ha.(ff. 10, 11, 12, 13, 14, 15).

⁶⁶ *Ibidem*, f. 16; mari proprietari români erau: familia Ștefan, ce deținea 40,44 ha, Ion Sterciu – 36,77 ha; Adrian Ilie, *Aspecte privind viața politică, economic și demografică a orașului Medgidia (1878-începutul secolului XX)*, în "R.A.", 2, București, 2007, p.114.

⁶⁷ *Ibidem*, f. 17-18; nume de locuitori bulgari: Alexiof, Moșinof, Mihailov, N. Vasiliev, Ștefan Ivanov.

⁶⁸ *Ibidem*, f. 17; nume de greci : Dumitru și Maria Pappa, Paulina Papalshi.

⁶⁹ *Ibidem*, nume de maghiari: Marghivala Ciusky, Eduard Ciusky, Adam Ciusky, Eleonora Ciusky.

⁷⁰ *Ibidem*, f. 19; numele de francezi sunt numeroase: Henric Delepin, Clara Delepin, Felicia Taiore, Achil Delepin, G.M. Valaori și familia de Hillerin: Carol A., Louise, Laurencie, Clementine Adel, Louis M., Petre, Iacob, Maria, Abel.

⁷¹ *Ibidem*, nume de germani: Carol Iosef, Constant Wlastha, Karol Kaiser, Edwiga Wlastha, Teophil Burth.

⁷² Adrian Ilie, *Populația evreiască în zona mediană a Dobrogei (secolele XVII-XX)*, în "Dobrogea-model de conviețuire multiethnică și multiculturală", coordonator Virgil Coman, Editura Muntenia,

În același an are loc o nouă parcelare și delimitare a terenurilor, ce vor avea o lățime de 400 de metri. În partea de nord, în apropierea târgului Panairului, dincolo de bălțile uneori urât mirositoare, terenurile erau ale creștinilor, iar pentru musulmanii și creștinii cu titluri de proprietate, se aflau în partea de sud, în cuprinsul poligonului vechi⁷³.

În anul 1890, populația orașului era cifrată la 1.942 de locuitori, din care 1.059 erau bărbați, iar 883 erau femei. Știutori de carte erau 395, dintre care 343 erau bărbați și doar 52 femei. Se înregistrează 1.206 turci și tătari⁷⁴. Numărul musulmanilor era majoritar, iar desemnarea unui primar din rândurile acestor două comunități nu surprindea pe nimeni.

În procesul verbal nr. 54/3 iulie 1891, se specifica lipsa primarului de la ședințe și chiar din oraș. Era o situație de criză. Președinte al Consiliului a fost ajutorul de primar Abdul Hagi Cherim. A fost supusă dezbaterii problema încrederii în persoana primarului, Dimitrie Antonescu, retrasă de către consilieri. În telegrama trimisă de prefectul Scarlat Schelleti, ministrului de interne, Lascăr Catargiu, se solicita dizolvarea Consiliului Comunal⁷⁵.

Va fi recomandat pentru funcția de primar de către prefectul Nicolae Chirițescu, Kemal Hagi Amet, ce deținea funcția de consilier comunal la momentul respectiv. Răspunsul de confirmare din partea ministrului de interne pentru numirea acestuia ca primar, datează din 13 ianuarie 1893⁷⁶, acesta asumându-și misiunea de a

Constanța, 2008, p.77; în 1880 trăiau în oraș 30 de evrei, iar la începutul secolului al XX-lea trăiau 103 evrei.

⁷³ S.J.A.N.C., *Fond Inspectoratul Cadastral Constanța*, Dosar 126/1882-1889, ff. 1-3; ****Dobrogea – între medieval și modern. 1406-1918*, volum coordonat de Virgil Coman, Carmen Dobrotă, Claudiu Turcitu, Editura Ex Ponto, Constanța, 2008, pp.138-139.

⁷⁴ A.N.I.C., *Fond D.G.S.*, Dosar nr. 1564/1890, f. 24; Adrian Ilie, *Contribuția tătarilor la dezvoltarea orașului Medgidia în perioada 1878-1938*, în "Din istoria tătarilor", III, Editura Reklama Studio, Constanța, 2013, p.27.

⁷⁵ A.N.I.C., *Fond M.A.I.D.A.*, Dosar nr. 410/1890, f. 5, f. 9.

⁷⁶ *Ibidem*, ff. 43-44.

conduce "treburile lăuntrice" ale orașului până la 13 iunie 1894⁷⁷, când își prezenta demisia.

Consiliul Comunal al urbei prevedea pentru bugetul anului 1885-1886, suma de 1.200 de lei ca subvenție anuală pentru instalarea unei farmacii în reședința plasei Medgidia, deoarece populația suferea de friguri (febra palustro-pernicioasă) și alte epidemii din cauza „*aerului infectat*”. Populația de origine tătară sosită din Crimeea a fost puternic afectată de această maladie, înregistrându-se un număr însemnat de victime. Suma stabilită era necesară pentru distribuirea gratuită a medicamentelor pentru oamenii săraci (sub formă de chinină). Nu existau servicii medicale. Lipsa unui medic și a unei moașe, erau frecvent imputate autorităților locale, de către cetățenii orașului. Aceștia se vor adresa prefectului Constantin Poteca, pentru menținerea subvenției, la 12 aprilie 1888, petiția fiind semnată de 33 de locuitori⁷⁸. Primarul era de acord cu solicitarea acestora și va semna la rândul său documentul menționat.

Preocuparea administrației locale a fost legată și de obținerea unor recolte însemnate pe terenurile din apropierea orașului, care contribuia la sporirea veniturilor primăriei.

La 20 martie 1885 se organiza o licitație la Primăria Medgidia pentru închirierea pe un an de zile cu începere de la 1 aprilie 1885, a pământului rămas de la emigranți. Era vorba de 5400 ha pământ cultivabil și 445 ha « *pământ netrebnic* » (necultivabil, nefertil)⁷⁹.

Medgidia producea în 1896, o cantitate de 27.977 kg la hectar, în 1897 – 36.294 kg/ha, în 1898 – 38.942 kg/ha, iar în 1899 – 34.692 kg/ha⁸⁰. De altfel, grâu obținut la Medgidia era de calitate superioară, fiind destinat și exportului⁸¹.

⁷⁷ *Ibidem*, ff. 45-46.

⁷⁸ A.N.I.C., *Fond M.A.I.D.A*, Dosar 140/1888, f.55.

⁷⁹ *Farul Constanței*, an VI, nr. 7, 22 febr. 1885, p.3.

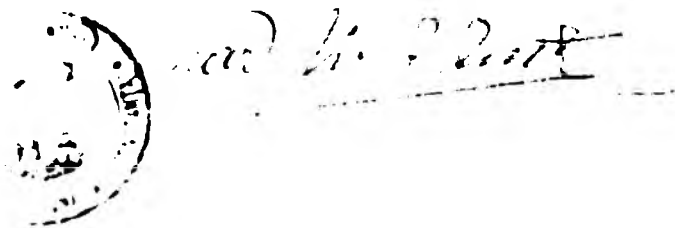
⁸⁰ M.D. Ionescu Dobrogeanu, *op.cit.*, p.705.

⁸¹ C. Filipescu, *Dobrogea agricolă*, în "Dobrogea. 50 de ani de viață românească", 1924, p.501.

Primarul Kemal Hagi Amet s-a implicat în realizarea unei biserici pentru creștini, ajungând în audiență la ministrul Take Ionescu. În anul 1897, zidurile se ridicau la înălțimea de un metru, dar stagnau din lipsa fondurilor⁸². Datorită eforturilor primarului Kemal Hagi Amet, însoțit de preotul localității și de negustorul Iordan Stoianoff, care l-au însoțit la București pentru a obține fonduri de la Ministerul Cultelor⁸³, biserica a putut fi finalizată.

Ca urmare a acestui demers a fost obținută suma de 10.000 de lei, pentru finalizarea lucrărilor bisericii⁸⁴. Din alte surse, se pare că obținuse suma de 70.000 lei⁸⁵.

Biserica va fi sfințită la 25 martie 1899, iar slujba va fi oficiată de PreaSfințitul Episcop al Dunării de Jos, înconjurat de clerul local și cel din împrejurimi⁸⁶. Interesul primarului pentru comunitatea creștină rezidă din faptul că acesta dorea o bună colaborare între membrii comunităților din Medgidia, pentru a realiza o administrare eficientă în favoarea cetățenilor pe care-i conducea, reprezentând totodată un model de toleranță etnică și confesională.

Ștampila Primăriei Medgidia și semnătura primarului

Kemal Hagi Amet⁸⁷

⁸² Arhiva Protoieriei Medgidia, *Fond Registrul de venituri și cheltuieli*, Dosar 1/1967, ff.1-2.

⁸³ „Constanța”, an III, nr. 118, din 7 mai 1895; în *A.D.*, 16, 1935, p. 133; și-au mai adus contribuția la realizarea acestei construcții Nicolae Șteflea, alături de alți locuitori care au strâns suma de 38.000 lei, **comunitatea musulmană a contribuit cu suma de 18.000 lei**, iar autoritățile județene cu suma de 2.000 lei.

⁸⁴ P. Grigorescu, în *Constanța*, III, nr. 146, din 26 noiembrie 1895; Saroglu, în „*Dobrogea Jună*”, III, nr. 7, din 1 mai 1907.

⁸⁵ Arhiva Protoieriei Medgidia, *Fond Registrul de venituri și cheltuieli*, Dosar 1/1967, f. 2.

⁸⁶ „Constanța”, nr. 291, din 14 martie 1899.

⁸⁷ A.N.I.C., *Fond M.A.I.D.A.*, Dosar 140/1888, f.56.

Biserica din Medgidia cu hramul "Sf. Apostoli Petru și Pavel"⁸⁸

Figuri de primari din Dobrogea, turci și tătari⁸⁹

⁸⁸ Arhiva Bisericii cu hramul " Sf. Apostoli Petru și Pavel" Medgidia.

⁸⁹ Colecția G. O. Nicolae.

Document semnat de primarul Kemal Hagi Amet⁹⁰

⁹⁰ Colecția Corneliu Marinescu.

Pentru activitățile comerciale, administrația locală se preocupa îndeaproape, de buna funcționare a târgurilor săptămânale și a celor anuale. În acest sens, Primăria construia în **1890**, un abator comunal, situat în strada Mircea Vodă, din apropierea Bălții Kara-su, pentru care se cheltuiau 92.960 lei⁹¹.

În ceea ce privește vestitul târg al Panairului, acesta se redeschidea, la insistențele primarului, la 20 iulie **1880**⁹², ținându-se de două ori pe an, în perioadele 15-30 iunie și 15 -30 octombrie și fiind cel mai vestit din Dobrogea⁹³.

Forma bazarului era a unui pătrat deschis, aflându-se la distanță de o milă de oraș, după cum ne informează, baronul d'Hogguer⁹⁴, în scrierile sale.

Târgul va înflori în vremea primarului Kemal Hagi Amet⁹⁵, fiindu-i acordată o atenție deosebită, el însuși având mai multe stabilimente deschise în incinta acestuia.

În ziua de 27 aprilie **1885**, se organizase o licitație în cadrul Primăriei, care avea în vedere darea în antrepriză a construcției oborului de vite, la bălciul din oraș, printr-un șanț ce avea 720 metri pe fiecare latură, lat și adânc de 1,5 metri⁹⁶.

Târgul era foarte animat, tranzacționându-se mărfuri în valoare de 560.000 de lei⁹⁷, iar închirierea tarabelor se făcea în schimbul unei taxe, care intra în contul Primăriei și prin intermediul căreia erau administrate cele 40 de felinare ale orașului⁹⁸.

⁹¹ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, , Dosar 12/1890-1895, f.145.

⁹² „*Farul Constanței*”, I, nr. 7, 21 iunie 1880, p. 2.

⁹³ D.Șandru, *Mocanii în Dobrogea*, 1946, p. 64.

⁹⁴ Baronul d'Hogguer, *Informațiuni asupra Dobrogei. Starea ei de astăzi. Resursele și viitorul ei*, Editura Librăriei Socec&C-ie, București, 1879, p. 34; a se vedea: Constantin Șerban, Victoria Șerban, *Tipologia orașelor din Dobrogea în timpul stăpânirii otomane (sec.XV-XIX)*, în "Peuce", VI, 1977, p.276.

⁹⁵ „*Românul*”, XXIV, din 18 ianuarie 1880.

⁹⁶ *Idem*, nr. 13, din 19 aprilie 1885.

⁹⁷ *Idem*, nr. 36, 18 noiembrie 1885; vitele au avut căutare, iar vânzările au înregistrat suma de 282.000 lei.

⁹⁸ *Idem*, nr. 17, din 24 mai 1885; În anul 1886, se organiza o nouă licitație pentru darea în folosință a încă cinci felinare necesare iluminatului public (*Idem*, nr. 8, din 11 martie 1886).

Tarabele din cadrul târgului erau închiriate și se plătea o taxă autorităților locale⁹⁹. Veniturile din taxa covrigarilor și plăcintarilor erau de 20 lei anual pentru fiecare dintre aceștia, iar locurile ocupate de vânzătorii de cherestea se închiriau cu 300 de lei anual. Barăcile și locurile virane din cadrul târgului, aduceau la bugetul Primăriei 3.500 lei anual¹⁰⁰.

Locația târgului era deservită de 10 felinare, costul întreținerii acestora fiind de 100 lei pentru cele două târguri¹⁰¹, organizate anual.

Printre produsele destinate schimbului se numărau produsele agricole, vitele, uneltele, caii, elementele de harnașament, curelărie și postavuri. Tranzacțiile variau pentru fiecare târg între 800.000 lei și 1.200.000 lei. Un rol important în tranzacții revenea mocanilor, care beneficiau și de un târg săptămânal, unde-și comercializau produsele și care se organiza în fiecare zi de vineri¹⁰². Mai erau destinate vânzării brânza de oaie ieftină, piatra de construcție, de pavaj și cea de var, ce se găseau în zonă, dar și în carierele din apropierea localității Cernavodă¹⁰³.

După o nouă criză politică, va fi recomandat din nou pentru funcția de primar, de către prefectul Nicolae Chirițescu, fostul edil Kemal Hagi Amet, ce deținea funcția de consilier comunal. Răspunsul de confirmare din partea ministrului de interne pentru numirea acestuia ca primar, datează din 13 ianuarie 1893¹⁰⁴.

Un interes deosebit al administrației locale era legat de o bună administrare a orașului. Astfel, orașul avea străzile pavate, însumând o suprafață de 42.664 hectare, cu 645 de familii și 2.449 suflete, iar contribuabili erau 736¹⁰⁵. Piatra provenea din Cariera „Maria”, aflată în proprietatea statului, dar care era exploatată de Kemal

⁹⁹ *Idem*, nr. 17, 24 mai 1885.

¹⁰⁰ A.N.I.C. . *Fond M.A.I.D.A.*, Dosar 140/1888, f. 59.

¹⁰¹ *Ibidem*, f. 61.

¹⁰² *Ibidem*; M.D. Ionescu, *Dobrogea în pragul veacului.....*, p. 904; Aurelia Lăpușan, Ștefan Lăpușan, *Drumul pâinii în istoria Dobrogei*, Editura Dobrogea, Constanța, 2001, p. 30.

¹⁰³ Teodor Burada, *O călătorie în Dobrogea*, Editura Tineretului, București, 1982, p.23.

¹⁰⁴ *Ibidem*, ff. 43-44.

¹⁰⁵ George I. Lahovary, *Marele dicționar geografic al României*, I, București, 1901, p. 304.

Hagi Amet, Lazăr Munteanu și preotul Ștefan Niculae. Capacitatea acesteia era de 2092 mc piatră spartă/an și 2466 mc piatră brută/ an¹⁰⁶.

Cariera de piatră „Maria”¹⁰⁷

Depozit de cereale în Medgidia la sfârșitul secolului al XIX-lea¹⁰⁸

¹⁰⁶ M.D.Ionescu – Dobrogeanu, *op.cit.*, p.827.

¹⁰⁷ *Colecția Corneliu Marinescu.*

Primarul Kemal Hagi Amet a fost unul din cei mai influenți oameni ai Medgidiei, un “om de vază” al vremurilor sale și a rămas în amintirea noastră ca fiind un primar destoinic și glumeț.

MUSTAFA ISMAIL ALI

(1917-1918)¹⁰⁹

¹⁰⁸ *Ibidem*; proprietate a lui Ibrahim Themo.

¹⁰⁹ Adrian Ilie, *Medgidia. Istoria orașului de la 1918...*, p.82. Fotografia se află în *Colecția Ionescu Sabin Togo*, fiul lui Mustafa Ismail Ali.

Acest primar turc a fost numit în funcție, în condițiile în care Medgidia și Dobrogea se aflau sub stăpânire germano-bulgaro-turcă. După cum vom observa, în perioada ocupației amintite, Medgidia va avea câte un primar aparținând celor trei ocupații, respectiv: un turc, un bulgar și un german. Despre acest primar se cunosc puține date. Cu ajutorul fiului său am reușit să creionez o parte a activității acestui edil al localității. Se născuse în Medgidia la 18 aprilie 1889 (la orele 6 dimineața), la casa părinților săi, Ismail Ali și Ismail Nazli, de pe Strada Lină, nr.4, actul de naștere fiind semnat de primarul Abdul Hagi Cherim¹¹⁰.

Tatăl său era de profesie comerciant, ocupație pe care și-o vor însuși și fiii acestuia Ismail Mustafa Ali și Ismail Hasan. Muftiatul certifica faptul că absolvisese patru clase primare la Școala Primară turcă din Medgidia, fiind elev în perioada 1898-1902¹¹¹. Va face parte din contingentul 1911, având gradul de soldat.

Acest lucru reiese din diferite acte din arhivele românești și bulgare. După 1920 va pleca din Medgidia și se va stabili la Bazargic alături de fratele său Hasan Ismail, deschizând mai multe afaceri, în special cu cherestea. La 11 noiembrie 1920 erau prezenți la Bazargic, lucru care reiese dintr-un document aflat în arhivele bulgare¹¹².

Vor deveni refugiați în 1940¹¹³ și se vor întoarce la Constanța unde vor reînmatricula o firmă pe strada Ion Lahovari, nr. 28, având drept activitate comerțul cu cherestea, cărbuni, lemne de foc și cereale¹¹⁴. Comerțul pe care îl făceau se

¹¹⁰ S.J.A.N.C., *Registrul stării civile*, nr. 13425, din 15 aprilie 1942.

¹¹¹ Ibidem, *Fond Muftiatul musulman din România*, adeverința 204/1942, semnată de Baș- muftiul Etem Curtmola.

¹¹² Arhiva Bazargic, *Fond Tribunalul Caliacra*, f. 450.

¹¹³ S.J.A.N.I., 726-C, *Recensământul general al României din 1941*, București, prin Adeverința de evacuare nr. 5916 din 13 septembrie 1940, eliberat de Prefectura Județului Caliacra; Ismail Mustafa Ali s-a căsătorit cu Tinca, de origine bulgară.

¹¹⁴ S.J.A.N.C., *Fond Camera de Comerț și industrie Constanța*, Dosar 1/1941, f. 6.

realiza în regie proprie. Își vor deschide filiale ale firmei, care avea emblema “ Bradul Bucovinei”, la Basarabi și la Cobadin¹¹⁵.

În perioada în care s-a aflat în Cadrilater a deținut funcțiile de consilier comunal și ajutor de primar, lucru care reiese din declarația de refugiat din anul 1940.

Familia Mustafa Ismail Ali¹¹⁶

¹¹⁵ *Ibidem*, f. 8, f.10; prin Certificatul nr. 24862 /9 iunie 1916, Mustafa Ismail din Medgidia își deschidea o firmă individuală având numele „ MUSTAFA ISMAIL”, ce avea drept obiect de activitate comerțul cu chereștea în comuna Cobadin.

Prin certificatul nr. 19262 din 29 aprilie 1942, se demonstra faptul că Mustafa Ismail Ali era cetățean român, fiind domiciliat în Constanța, strada Ion Grădișteanu, nr.62¹¹⁷.

A black and white image of a handwritten signature in cursive script, which appears to read 'Mustafa Ali Ismail'.

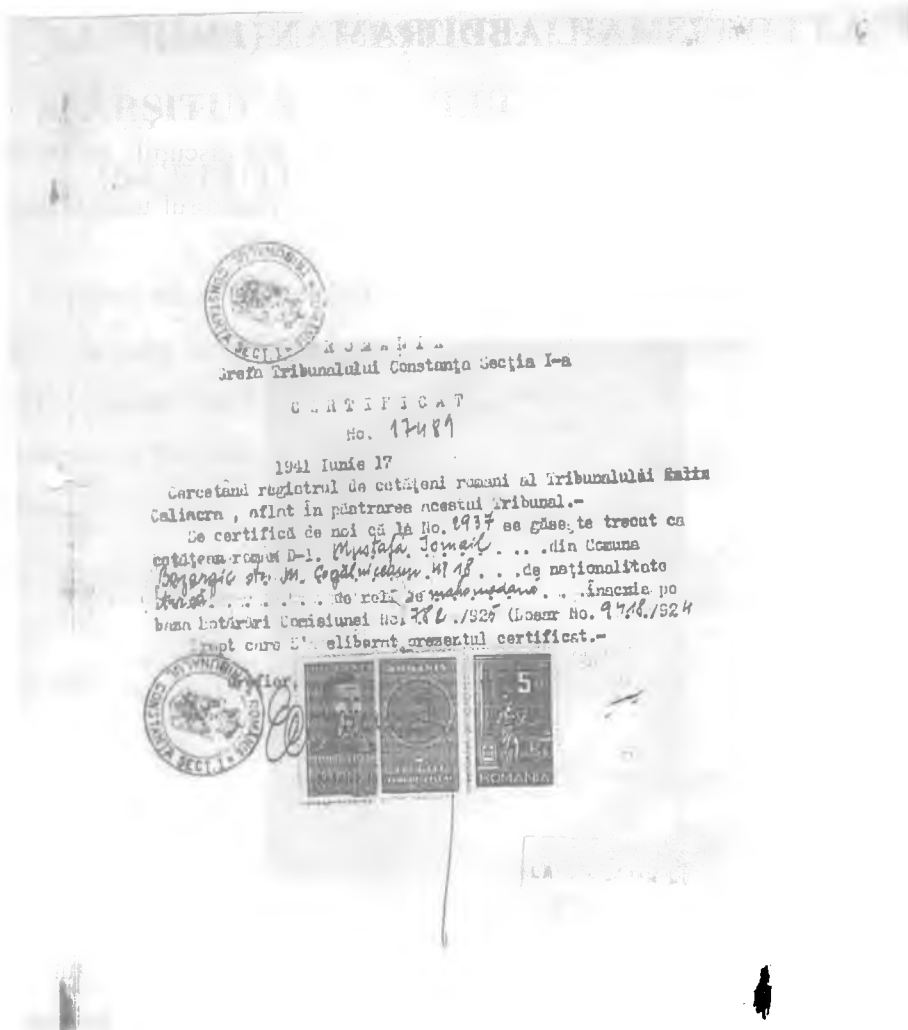
Semnătura primarului Mustafa Ali Ismail

Familia Mustafa Ismail Ali¹¹⁸

¹¹⁶ *Colecția Ionescu Sabin Togo.*

¹¹⁷ *Ibidem, Fond Primăria Constanța, Dosar 3/1942, f. 17; Fotografii din Colecția Sabin Ionescu.*

Certificat care confirmă cetățenia română, etnia turcă și religia mahomedană¹¹⁹

¹¹⁸ Colecția Ionescu Sabin Togo.

¹¹⁹ Ibidem.

ISMAIL ABDURAMAN (1933)¹²⁰

Despre acest primar se cunosc puține date, dar din discuțiile cu bătrânii se pare că deținea mai multe proprietăți imobiliare și era posezătorul unor taxiuri care făceau legătura între centrul orașului și gară.

Putem conchide prin a spune că primarii musulmani, tătari sau turci și-au adus contribuția la bunul mers al treburilor urbei, care i-a promovat în importanta funcție de primar.

Interesele comunităților turcă și tătară au fost apărate, iar drepturile lor au fost promovate, fără a duce atingere drepturilor altor comunități.

¹²⁰ Adrian Ilie, *Medgidia. Istoria orașului*, p.92. Fotografie din Colecția George Neacșu.

2.2. PRIMARI CREȘTINI AI MEDGIDIEI LA SFÂRȘITUL SECOLULUI AL XIX-LEA ȘI LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI AL XX-LEA

În primii ani ai secolului al XX-lea, Medgidia avea o populație de 3.251 de suflete¹²¹, în județ fiind 7.008 capi de familie, din totalul populației de 131.058 de locuitori¹²². Orașul avea 34 de străzi, 7 mici hoteluri și 10 hanuri, iar în anul 1893 se construisese sediul Palatului Comunal, unde este găzduit sediul administrației locale și în prezent.

Palatul Comunal din Medgidia la sfârșitul secolului al XIX-lea¹²³

¹²¹ M.D. Ionescu, *op. cit.*, p. 446; structura etnică era următoarea: 995 români, 130 greci, 129 bulgari, 35 armeni, 1825 tătari, 6 sârbi, 8 italieni, 13 francezi, 20 germani, 12 unguri, 77 evrei, 1 altă naționalitate; plasa Medgidia număra 26.399 de suflete, fiind a treia ca mărime după plasa Constanța, ce număra 31.159 de suflete și plasa Silistra Nouă, cu 30.163 de locuitori.

¹²² „*Farul*”, nr. 17, din 29 februarie 1904; Scarlat Vârnav, *Situația generală a județului Constanța la începutul anului 1903*, Constanța, 1904, p. 15; în anul 1903 cu prilejul recensământului se înregistrau 298 capi de familie turci și 5517 capi de familie tătari; C.D. Pariano, *Din suferințele administrative ale dobrogenilor*, Institutul de Arte grafice „Albania”, Constanța, 1929, p. 38.

¹²³ *Colecția Corneliu Marinescu.*

În anul 1899, unii locuitori își sporiseră suprafețele, devenind mari proprietari funciari ai Medgidiei, printre care Zeccheria Zaid - 50 ha, Kemal Agi Amet - 40 ha, Nicolae Opreanu -100 ha, Dumitru Poppa - 70 ha, preot Radu Ionescu - 20 ha, Ioan Hârâciu -30 ha, Niță Tacciu -60 ha¹²⁴ ș.a. Interesul pentru achiziționarea unor suprafețe funciare era crescut pentru că acest demers asigura prosperitatea și influența posesorilor acestora în cadrul comunității.

Aprovizionarea cu apă se făcea cu sacale trase de asini sau cai. Existau și trei fântâni în centrul orașului, una fiind proprietatea lui Hafuz Omer¹²⁵.

Sacagii la Medgidia¹²⁶

¹²⁴ S.J.A.N.C., *Fond Inspectoratul Cadastral Constanța*, Dosar 126/1880-1889, f.24.

¹²⁵ *Ibidem.*, f.4.

După reintegrarea Dobrogei în cadrul statului român, autoritățile a manifestat un interes pentru cișmele, care erau construite în perioada dominației otomane, înregistrând costuri între 150- 500.000 de lei¹²⁷.

DUMITRU ANTONESCU (1885)

A deținut această demnitate publică, doar pentru un an, fiind numit ca primar al urbei, în noul Consiliu urban, decizia de numire aparținându-i prefectului Scarlat Schelleți¹²⁸.

La 20 martie se organiza o licitație la Primăria Medgidia, pentru închirierea pe un an de zile, începând cu 1 aprilie 1885 a pământului rămas de la emigranți. Aceste suprafețe totalizau 5400 ha pământ cultivabil și 445 ha pământ necultivabil¹²⁹. Emigranții erau fără îndoială, turci și tătari care urmaseră autoritățile otomane după anul 1878 și care nu puteau accepta noile autorități.

ANGHEL MOȘINOFF (1890)

A fost un bun comerciant, proprietar de terenuri și turme, de origine bulgar, care a deținut mai multe mandate de consilier local și pentru scurt timp, funcția de primar al urbei. După cum putem observa și alți oameni cu stare ai urbei, au deținut pentru perioade mai scurte sau mai lungi de timp, mandatul de primar al orașului. Același lucru s-a întâmplat și cu acest primar, ce era apreciat de comunitate.

¹²⁶ *Colecția Adrian Ilie.*

¹²⁷ Apostol D.Culea, *Cât trebuie să știe oricine despre Dobrogea. Trecut, prezent, viitor*, Editura Casei Școalelor, București, 1928, p. 243.

¹²⁸ A.N.I.C., *Fond M.A.I.D.A.*, Dosar 410/1890, ff. 1-4.

¹²⁹ *Farul Constanței*, an VI, nr. 7, 22 apr. 1885, f. 3.

DUMITRU ANTONESCU (1890-1891)

În ultimul deceniu al secolului al XIX-lea, în privința vieții politice a urbei, se constată o agitație și o luptă pentru putere, în care vor fi implicați primarul și consilierii locali. În procesul verbal nr. 54/ 3 iulie 1891, se specifică lipsa primarului de la ședințe și chiar din oraș. Președinte al Consiliului comunal era în acel moment ajutorul de primar Abdul Hagi Cherim. A fost supusă dezbaterii problema încrederii în persoana primarului, Dimitrie Antonescu, aceasta fiindu-i retrasă de către consilierii comunali. În telegrama trimisă de prefectul Scarlat Schelleti, ministrului de interne, Lascăr Catargiu, se solicita dizolvarea Consiliului Comunal, având drept motiv faptul că „*pasiunile și animositățile sunt la culme*”¹³⁰.

Raportul privea cercetarea din Comuna urbană, având referire la abaterile primarului, ce erau menționate de consilieri¹³¹. Aceste abateri nu au fost considerate decât niște simple neregularități, făcute din necunoștință de cauză, sau din nepricepere. Se solicita dizolvarea Consiliului Comunal, de către Anghel Moșinoff, care deținuse anterior, pentru scurt timp, funcția de primar, Isac Abremian și Velula Suliman. Motivele dizolvării erau:

- absența consilierilor de la ședințele Consiliului Comunal,
- strămutarea oborului săptămânal de vite, din centrul orașului, la periferie, iar consilierii erau nemulțumiți de această decizie deoarece aveau prăvălii în centru,
- populația localității era bântuită de friguri cauzate de bălțile mlăștinoase,
- consilierii îl urau pe primar și doreau înlăturarea lui,
- consilierii se opuneau deschiderii unor noi cărciumi, fiindu-le teamă de o eventuală concurență¹³².

¹³⁰ A.N.I.C., *Fond M.A.I.D.A.*, Dosar 410/1890; *Ibidem*, f. 5, f. 9; este revocat consilierul Iani Gonidi, de către prefectul județului (*Ibidem*, f. 10).

¹³¹ *Ibidem*, f. 12; se imputau primarului Antonescu, problema administrării fondurilor, pentru construcția Bisericii din Medgidia și că nu exista colaborare cu consilierii; primarul va primi un vot de neîncredere.

¹³² *Ibidem*, ff. 14-15.

Se aduceau acuze reciproce, totul fiind o polemică politică și o luptă pentru putere. Scopul acestor animozități era reprezentat de disputa pentru postul de primar, pe care și-l doreau toți consilierii. De altfel, unii mai deținuseră această demnitate, perioade mai lungi sau mai scurte de timp.

M.S. Regele Carol I, prin hotărârea nr. 18.123 din 1891, dizolva Consiliul Comunal și impunea o Comisie interimară. După dizolvarea Consiliului, foștii consilieri au înaintat ministrului de interne o nouă plângere, pe motiv că primarul Antonescu, nu a avut aceeași soartă cu a lor, fiind menținut în funcție¹³³.

Unul din motivele dizolvării Consiliului a fost că acesta acționa în interesul membrilor săi. Se luase hotărârea în cadrul Consiliului comunal de strămutare a oborului (bâlciiului săptămânal) de vite și produse din centrul orașului, către periferie. De asemenea, nu mai erau permise deschiderea altor cârciumi, motivându-se faptul că se lovește în interesul comerțului, dar în realitate membrii Consiliului ce aveau astfel de locații își vedeau amenințate interesele¹³⁴.

Veniturile încasate de pe urma tranzacțiilor cu vite din cadrul târgului Panair, intrau în bugetul Primăriei¹³⁵, taxa din vânzarea acestora având o valoare de 1%¹³⁶. La aceeași dată în Medgidia își desfășurau activitatea 114 comercianți¹³⁷.

¹³³ *Ibidem*, ff. 26-28.

¹³⁴ *Ibidem*, *Fond M.A.I.D.A.*, Dosar 410/1890, f. 14.

¹³⁵ *Ibidem*, f. 17.

¹³⁶ *Ibidem*, f. 23; *Ibidem*, Dosar 140/1888, f. 59.

¹³⁷ *Ibidem*, *Fond D.G.S.*, Dosar 1564/1890, f.24.

STAN SORESCU (1891)¹³⁸

A fost un mare proprietar funciar și proprietar de vite. Deținea mai multe prăvălii în cadrul târgului Panairului, care la un moment dat a purtat denumirea “ **Târgul lui Sorescu**”.

Noul Consiliu Comunal al urbei Medgidia, a fost ales în perioada 27 octombrie – 3 noiembrie 1891, iar rezultatele au fost validate. Noul primar propus, Stan Sorescu, primea confirmarea prefectului Constanței, în funcția de conducător al urbei¹³⁹.

După o scurtă perioadă, se reiau acțiunile unor consilieri, care de această dată erau nemulțumiți de activitatea noului edil. Printre altele, acesta era acuzat de refuzul de a reface șoseaua ce realiza legătura cu gara, acordarea unor locuri de casă pentru protejării săi, neglijarea curățeniei orașului și violența față de consilieri. În urma analizei făcute s-au constatat abaterile primarului, care a fost implicat și într-o

¹³⁸ *Dobrogea Jună*, 1913, f. 2.

¹³⁹ A.N.I.C., *Fond M.A.I.D.A.*, Dosar 410/1890, f. 31, f.32, f. 34.

bătaie publică cu ajutorul de administrație și comisarul de poliție. I se solicită demisia, pe care refuză să o depună, iar ministrul îl va revoca din funcție¹⁴⁰.

A existat însă și o grupare a cetățenilor, formată din 45 de persoane care și-au pus semnătura pe o cerere, prin care se solicita repunerea în funcție a primarului Sorescu, ce reprezenta în accepțiunea acestora un bun conducător și era cel care începuse modernizarea orașului¹⁴¹.

Putem observa faptul că existau susținători ai acestuia, dar și opozanți, deveniți chiar adversari politici.

CAROL DE HILLERIN (1893-1894)

La origine francez, a fost un bun comerciant și proprietar. Stabilirea acestuia în localitate dovedește faptul că exista toleranță religioasă și etnică, precum și a faptului că era un cetățean prosper și un bun gospodar.

Noul primar, Carol de Hillerin va fi contestat, la fel ca și predecesorul său, de consilierii Zeccheria Zaid, Gafar Vahit și Abdul Hagi Cherim, ce vor face o plângere împotriva acestuia, acuzându-l de cumpărarea a 22 hectare de teren și de faptul că fiul său, Emil de Hillerin, se înrolase în armata franceză, legăturile de sânge chemându-l să-și facă datoria. Fiind în minoritate, Consiliul Comunal trebuia dizolvat, lucru care fusese solicitat și de prefectul Emil Andreian. Se va forma o comisie interimară compusă din Neculai Șteflea, Ablai Menlisa și Iordan Stoianoff¹⁴².

După o perioadă în care a deținut funcția de consilier local, va fi numit din nou primar după demisia lui Kemal Hagi Amet, începând cu data de 13 iunie 1894¹⁴³.

¹⁴⁰ *Ibidem*, ff. 36-37.

¹⁴¹ *Ibidem*, ff. 39-40.

¹⁴² *Ibidem*, ff. 47-49.

¹⁴³ *Ibidem*, ff. 45-46.

Această perioadă a fost foarte agitată din punct de vedere politic, caracterizată prin schimbări dese ale primarilor și dizolvări ale Consiliului comunal.

IOAN N. ROMAN (1898-1899)

De profesie jurist, a deținut funcția de judecător la Medgidia și mai apoi de avocat la Constanța. A deținut pentru o scurtă perioadă mandatul de primar al orașului, dar a rămas unul dintre cei mai apreciați conducători ai acestuia. Numele său este purtat astăzi de Casa de cultură municipală, un adevărat focar de cultură și de răspândire a ei în rândul tinerei generații. A fost consilier județean și primar al Constanței și a deținut funcția de senator în Parlamentul României.

Comparativ cu primarii anteriori mandatului său și chiar ulteriori acestuia, există suficiente fotografii din care să ne putem face o imagine asupra personalității sale, a vieții de familie și a vremurilor în care a trăit.

Primar al Medgidiei

Putem cunoaște anumite aspecte ale vieții cotidiene din oraș, consultând *Registrul de venituri și cheltuieli ale Primăriei*, conduse de Ioan N.Roman. Erau prevăzute sume pentru ajutorarea săracilor, pentru înmormântarea celor nevoiași, pentru iluminatul orașului cu cele 110 felinare, pentru întreținerea puțurilor de apă din oraș, pentru plantarea salcâmlor, sălciilor și duzilor de lângă baltă, pentru plata polițiștilor, a dorobanților care asigurau paza pe durata bălciului de Panair, pentru întreținerea spitalului, ce se afla într-o locație închiriată, pentru subvenția acordată farmacistului Petre Mihăilescu, care procura medicamente, pentru întreținerea celor două școli¹⁴⁴, precum și pentru alte activități curente într-un oraș aflat în plină dezvoltare.

Ioan N. Roman, consilier județean și primar al orașului Constanța¹⁴⁵

¹⁴⁴ ****Bugetul de venituri și cheltuieli al Comunei urbane Medgidia pentru anul 1899*, microfilm la Biblioteca Județeană „I.N.Roman” Constanța; a se vedea I.N.Roman, *Despre Dobrogea și dobrogeni*, Ediție îngrijită de Virgil Coman, postfață Radu Ștefan Vergatti, Editura Ex Ponto, Constanța, 2008.

¹⁴⁵ *** *Albumul dobrogean*, 1911; *Colecția Aurelia Lăpușan*.

Populația orașului în 1912 era cifrată la 6.252 de locuitori¹⁴⁶, foarte puțini dintre aceștia fiind angrenați în activitățile industriale. Cifra ce va menține și în anul 1913, în raportul lui I.N. Roman, privind recensământul de la 1 ianuarie¹⁴⁷.

¹⁴⁶ Sabin Manuilă, *The population of Dobrogea*, Published by The Central Institute of Statistics, Bucharest, 1940, p. 6; Idem, *La population de la Dobroudja*, Éditeur Institut Central de Statistique, Bucharest, 1939, p. 33; Idem, *Unele aspecte etno-demografice ale României*, în *Sociologie românească*, s.n., an VII, nr. 1-2, București, 1996, p. 37; pentru a face o comparație în 1930, populația orașului era de 6466 locuitori, fără a se înregistra o creștere spectaculoasă.

¹⁴⁷ I. N. Roman, *La population de la Dobrogea, d'après le recensement du 1-er Janvier 1913*, en *La Dobrogea Roumaine. Etudes et documents*, Bucharest, 1919, p. 94; Adrian Ilie, *Medgidia după reintegrarea Dobrogei în cadrul statului român până la declanșarea Primului Război Mondial*, în "Unitate în diversitate pe pământ dobrogean", Ediția 1, Culegere de studii, coordonatori Adrian Ilie, Paula Iordan, Editura Ex Ponto, Constanța, 2016, p.29; structura etnică era următoarea: 3329 români, 22 ruși, 357 greci, 206 bulgari, 312 turci, 69 evrei, 164 armeni, 1.574 tătari, 219 alte naționalități.

Ioan N. Roman în diferite etape ale vieții sale¹⁴⁸

Alături de fiul său Bonifaciu

¹⁴⁸ *Dobrogea și dobrogenii...*, pp.140-143.

I.N.Roman și copiii săi: Mariana, Viorica, Marta-Eugenia și Horia

Alături de fiii săi

I.N.Roman și Cecilia Roman

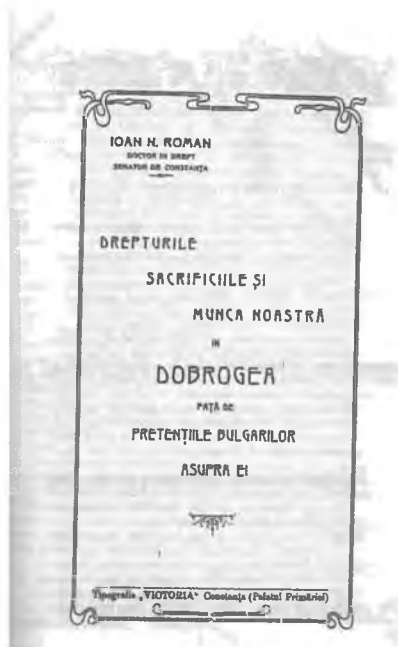

I.N.Roman și fiul său Horia¹⁴⁹

Horia Roman¹⁵⁰

¹⁴⁹ *Fotografii aflate la S.J.A.N.Constanța și obținute de la fostul șef serviciu, dr. Virgil Coman.*

Manuscrisele sale și o lucrare publicată

¹⁵⁰ *Ziua de Constanța*, 8 decembrie 2015, f.1, a călcat pe urmele tatălui său scriind poezii și fiind un jurnalist apreciat. Poezia **Veste tristă Marianeii** - Toamna 'ncet coboară rece și pustie /Îmbrăcând în doliu și melancolie/Codrul și isvorul,/Care poartă dorul/Inimilor noastre,/Furând fericirea/Și nemărginirea/Noapților albastre./Ploaia și cu vântul/Stăpânesc pământul,/Norii se întind/Tristețea vestind./Se duc ciocârliele/Pustiind câmpiile,/Furând bucuriile.../Și prin vâlul negru de melancolie./Se strecoară toamna rece și pustie. (*Viața dobrogeană*, an I, nr. 2, 3 ianuarie 1927, p. 12)

Caricatură a bătrânului senator și poet

Reclamă în presa vremii

A fost un avocat foarte apreciat¹⁵¹ participând la numeroase procese la Medgidia și Constanța. A luat deseori apărarea celor sărmani și lipsiți de mijloace materiale, care nu își permiteau un avocat. Pe 18 ianuarie 1927 era citat ca inculpat în dosarul 627/1927 la Judecătoria Medgidia¹⁵², dar a participat și în calitate de apărător al văduvelor de război și al orfanilor de război pentru a obține anumite drepturi pentru aceștia.

Constanța, 8 Iunie 1930.

Scumpe amice

Eri, înaintea de a fi știut de „marele eveniment” al zilei am pus la cutia poștei o cantă pastală pentru Dă și un articol despre Ion Rațiu. Acum, „marele eveniment” absorbe toate celelalte preocupări, și probabil că și inaugurarea statuei de la Turda va fi amânată. Articolul meu, așa dar, n'ar mai fi „de sezon”. Cu toate acestea cred că ar fi bine să-l jui de-o parte, — poate să-i vie vremea și să prindă bine. Sporiți-vă lura-jul! Eri n'am găsit o foaie de leac, nici „Adevărul” nici „Dimineața”, și celelalte ziare s'au vândut toate. „Marele eveniment” persistă...
Cu frățescă dragoste!

Roman

¹⁵¹ Th. Ionescu, *Constanța și Techirghiol. Ghid ilustrat*, Institutul grafic „Albania”, Constanța, 1924, p.143.

¹⁵² *Gazeta de Constanța*, nr.1, 2 ian. 1928, f.1.

Constanța, 7 Iunie 1930

Frate Gaur,

Ți trimit două exemplare din ziarul local
"Dobrogea Jună" cu un articol despre Ion Rațiu și
cu o îndreptare manuscrisă în margină, - un abas
sărit din gresială. Te rog citește-l; și dacă crezi
că ar putea infățișa pentru cititorii ziarelor deale
- mai ales pentru cei din Ardeal, - fă cu el între-
buințarea ce vei crede, mai ales că în "Dobrogea
Jună" tot inedit rămâne pentru țară. Ți scriu
acestea pentru că și do ai scris câteva frumoase
articole despre oameni și amintiri și m'ai stă-
tut să scriu și eu, ocazional, câte ceva în acest
gen. Altă dată îți voi trimite, fi - manuscrise
Cu bine! Roman

Scrieri olografe ale lui I.N.Roman

Dezvelirea bustului lui Ioan N. Roman la Constanța și oficierea slujbei religioase de către episcopul Gherontie al Tomisului (25 septembrie 1932) ¹⁵³

¹⁵³ I.N. Roman, *Despre Dobrogea și dobrogeni*, Editura Ex Ponto, Constanța, pp. 145-146.

“Pură și prețioasă lauda, aceea pe care a meritat-o el!”, conchidea marele istoric Nicolae Iorga, la moartea “ Patriarhului Dobrogei”, cum frecvent obișnuia să-l numească¹⁵⁴. Faptele sale vor vorbi multă vreme de acum înainte, iar memoria sa o vom cinsti întotdeauna.

STAN SORESCU

(1899-1902)¹⁵⁵

La începutul secolului al XX-lea, Medgidia avea 319 ha vatră și 184 ha islaz. Alte 639 ha reprezentau drumuri, ape, stufăriș și stânci. Din aceste suprafețe 4650 ha aparțineau locuitorilor, iar 844 ha aparțineau statului. În acel moment orașul era un « *mozaic etnic* » fiind format din 995 români, 130 greci, 129 bulgari, 35 armeni, 1825 tătari, 6 sârbi, 8 italieni, 13 francezi, 20 germani, 12 unguri, unul de altă nație, totalizând 3251 de suflete¹⁵⁶. Acești locuitori au prosperat datorită activităților comerciale și datorită existenței renumitului târg al Panairului.

Fiind implicat în activități agricole, primarul va face parte și din Adunarea Comitetului județean al organizației Partidului Național Agrar, fiind membru al acestei formațiuni politice alături de Ioan Oancea¹⁵⁷. În această perioadă va deține un nou mandat, cu întreruperi, în care a încercat să adopte măsuri necesare orașului.

¹⁵⁴ *Neamul românesc*, 15, VIII, 1931, f.1.

¹⁵⁵ *Dobrogea Jună*, 1913, f. 2.

¹⁵⁶ M. Ionescu -Dobrogeanu, *op.cit.*, pp. 445-446.

¹⁵⁷ *Farul*, seria III, an I, nr. 18, 26 august 1933, f. 4.

NECULAI V. BRATU (1899-1900, 1902)¹⁵⁸

A manifestat interes pentru amenajări edilitare. În această perioadă, a anilor 1899-1902, se manifestă un interes pentru amenajarea cimitirului musulman, primarul implicându-se personal¹⁵⁹. A reconstruit strada Română și strada Lină și a înființat cimitrul ortodox, prevăzut și cu o cameră mortuară. De asemenea, exista și un adăpost pentru paznic. Au fost construite două localuri de școli, una pentru băieți și una pentru fete, având și locuințe pentru directori. Toate aceste amenajări au costat bugetul local 120.000 lei¹⁶⁰.

¹⁵⁸ *Albumul dobrogean*, 1911, p.28

¹⁵⁹ R.I.Călinescu, *op. cit.*, pp.23-24.

¹⁶⁰ *Albumul dobrogean*, 1911, p. 114.

Cortegiu funerar în Medgidia la începutul secolului al XX-lea¹⁶¹

VASILE VÂLCU, STAN SORESCU

(1897-1898 ; 1898-1899)

STAN SORESCU, DUMITRU ANTONESCU

(1900-1901)

ALEXANDRU IONESCU

(1903-1904)

Acești primari au deținut mandate pentru scurte perioade de timp, uneori fiind puși în imposibilitatea de a adopta măsuri importante pentru comunitate.

Această situație se datorează instabilității politice și a nemulțumirii crescânde a populației.

¹⁶¹ *Colecția Corneliu Marinescu.*

COSTICĂ GOLEA (1906-1911)¹⁶²

S-a stabilit la Medgidia în anul 1897, la numai 22 de ani, după ce a copilărit și a studiat la Satulung, în ținutul Brașovului.

Prin alegerea sa ca primar "*s-a făcut cea mai nimerită achizițiune prin faptul că prosperarea unui oraș e în raport cu priceperea și patriotismul primului dintre cetățeni*"¹⁶³.

În anul 1907, primarul Costică Golea colaborează cu membrii Consiliului local Nicolae Bratu, Vasile Vâlcu, Gemil Isleam Ali, Benali Kalil, Gafar Vachit. Secretarul primăriei în această perioadă era A. Somache¹⁶⁴.

¹⁶² *** *Albumul dobrogean*, 1911.

¹⁶³ *Ibidem*.

¹⁶⁴ S.J.A.N.C., în prefața *Fondului Prefecturii Constanța*, nr. 140, inventar 149, f.3.

Nicolae Golea¹⁶⁵

În anul 1908, se desfășurau licitații pentru pietruirea unei porțiuni a oborului de cereale, în suprafață de 1867 mp, în valoare de 9998 lei și o altă licitație pentru închirierea spațiilor în cadrul târgului Panairului¹⁶⁶.

Bugetul Comunei urbane era format din 71.200 lei venituri, 53.636 lei cheltuieli, iar excedentul era de 17.564 de lei. Se înregistra un număr de 736 de contribuabili¹⁶⁷.

În această perioadă își desfășurau activitatea în Medgidia, fiind mari proprietari funciari, Stan Sorescu, Nicolae Șteflea, Carol de Hillerin, P. Nicolau, acesta din urmă fiind și un important industriaș local¹⁶⁸.

¹⁶⁵ Tatăl lui Costică Golea, ce a deținut și funcția de Consilier județean în mai multe sesiuni. Alți doi fii ai lui Nicolae Golea au fost Gheorghe Golea și Ion Golea, ce au luat parte la confruntările Armatei Române din 1913 și 1916-1918. Gheorghe Golea avea 300 de ha în proprietate. (*Albumul dobrogean*, 1911)

¹⁶⁶ „*Vremea*”, I, nr.8, august 1908, f.2.

¹⁶⁷ M.D.Ionescu, *Dobrogea în pragul...*, p. 454.

În oraș existau 879 de case, din care 15 erau bordeie¹⁶⁹. Din anul 1906, existau două școli primare, una de fete, alta de băieți, iar în anul 1912, exista o școală mixtă¹⁷⁰. Clădirea gării actuale a fost construită în anul 1908¹⁷¹, orașul fiind conectat la traficul de persoane și mărfuri.

În anul 1915, primarul Costică Golea, colaborează cu consilierii locali Murad Ali, Nusret Abdula și Benali Kalil. Aceștia vor aproba investiția referitoare la aprovizionarea cu apă a orașului, ce va fi adusă de la Dunăre, prin conducta de aducțiune, destinată aprovizionării Constanței și se vor plăti onorariile constructorilor Palatului Comunal, Fieroiu, Gologan și Ghe. Mănescu¹⁷².

Consiliul local al Medgidiei și fruntași ai urbei în anul 1911¹⁷³

¹⁶⁸ „Viitorul Dobrogei”, I, nr. 10, din 27 aprilie 1908.

¹⁶⁹ M.D.Ionescu, *Dobrogea în pragul...*, p. 454.

¹⁷⁰ Maria Bara, *Relații interetnice între creștinii ortodocși și musulmani în Dobrogea. Studiu de caz: Medgidia și Cobadin*, în *Philologica Jassyensia*, an II, nr. 1, p.94.

¹⁷¹ S.J.A.N.C., în prefața *Fondului Prefecturii Constanța*, nr. 140, inventar 149, f. 3.

¹⁷² *Arhiva Primăriei Medgidia*, Dosar 12/1915, f.75.

¹⁷³ ****Albumul dobrogean...*, 1911, p.113; Primarul Costică Golea este situat pe rândul al IV-lea, în picioare, în partea dreaptă a fotografiei.

Orașul era iluminat cu 30-40 de lămpi de petrol, așezate pe stâlpi din loc în loc și se organiza o licitație pentru darea în antrepriză a cinci felinare, necesare iluminării orașului¹⁷⁴, acesta ocupând o suprafață de 6.636 de ha¹⁷⁵.

Aprovizionarea cu apă a orașului, se făcea cu sacale trase de asini sau cai. Existau și trei fântâni în centrul orașului, aflate în proprietate privată.

În anul 1915, se construia la Medgidia imobilul Uzinei de apă și castelul de apă, aflate în proprietatea Primăriei, situate în oborul de cereale și aflate în vecinătatea proprietăților lui N. Lemiadis, Răducan Nițulescu și Ioan Golea. Uzina era deservită de un motor de 12 CP și o pompă pentru extragerea apei, ce se depozita în castelul de apă¹⁷⁶.

Orașul a fost afectat de operațiunile militare ale Primului Război Mondial, fiind amenințat cu dispariția, lucru ce reiese și din raportul prefectului Nicolae T. Negulescu. Acesta atrăgea atenția necesității implicării autorităților pentru a fi găsite mijloacele necesare refacerii cât mai grabnice¹⁷⁷, a orașului.

Un colaborator al lui Costică Golea a fost subprefectul plășii Medgidia, Mihail Bucureanu, care deținea demnitatea încă din anul 1905.

Acesta fusese decorat cu medalia “Serviciului credincios”, clasa I, “Coroana României”, în grad de Cavaler și medalia bulgară “Meritul civil”¹⁷⁸.

¹⁷⁴ „*Farul Constanței*”, nr. 8, din 11 martie 1886.

¹⁷⁵ M.D.Ionescu, *Dobrogea în pragul veacului al XX-lea...*, p. 445.

¹⁷⁶ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 12/1915, f.75.

¹⁷⁷ Stoica Lascu, Adrian Stănescu, *Mărturii documentare privind ocupația Puterilor Centrale*, în “*Pontica*”, XVII, Constanța, 1984, p.182; Virgil Coman, Corina Apostoleanu, *Prefecții Județului Constanța*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2011, p.75.

¹⁷⁸ *Albumul dobrogean*, 1911.

Subprefectul plășii Medgidia, Mihail Bucureanu¹⁷⁹

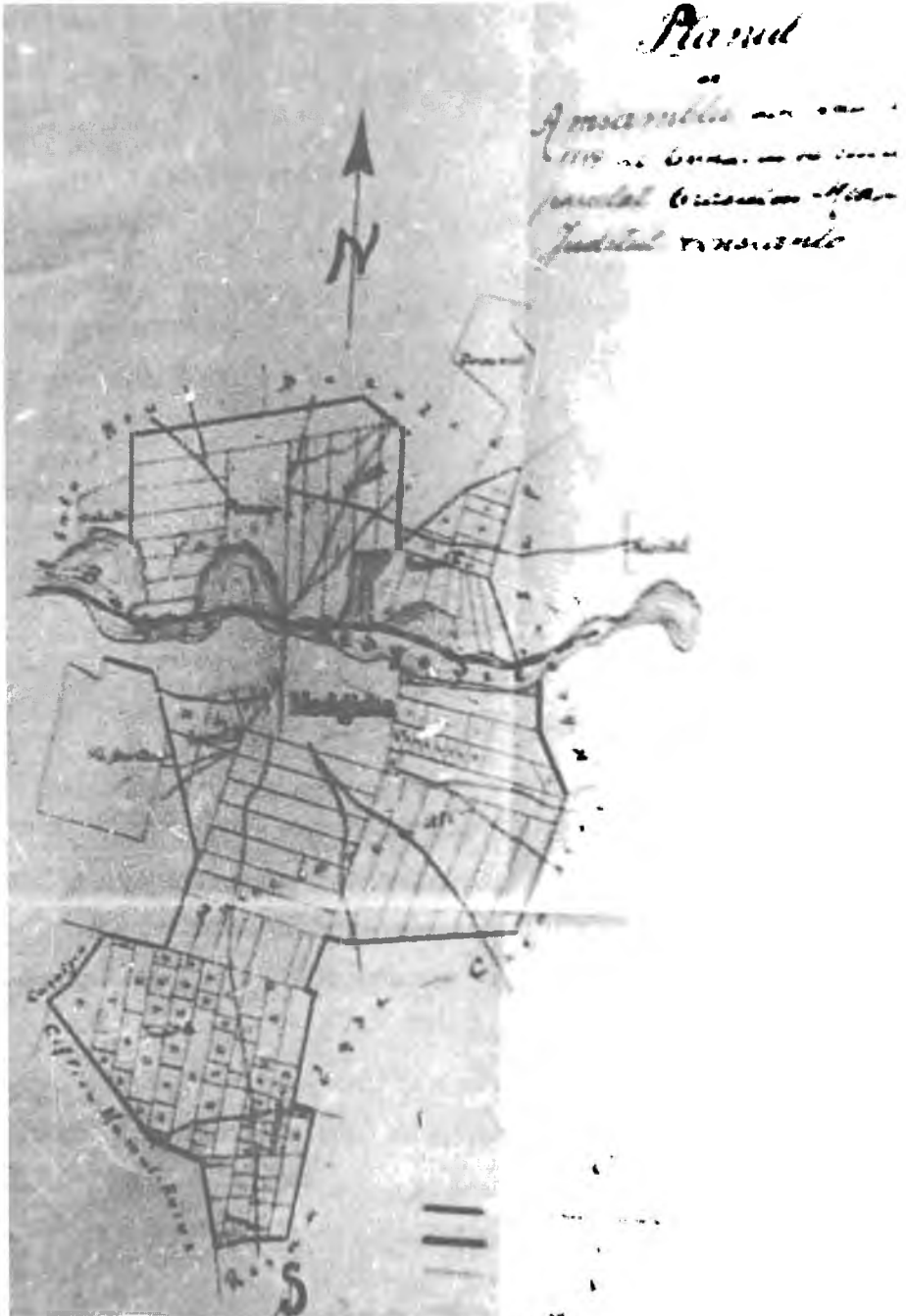
Aparatul administrativ era format din: secretar Traian Petricu, casier Ilie Delgeanu, judecător D. Stoicescu, magistrat stagiar Vasile Fâșie, grefier Ion Ardeleanu, avocații Ion Panaitescu și Alexandru Ionescu, medicul veterinar Theodor Popescu, șeful Poliției, Tălângescu, subcomisarul Meleca, perceptorul Ion Măcrineanu și preotul Cristache Georgescu¹⁸⁰.

În această perioadă funcționau în oraș cinci hoteluri: “Național”, “Dacia”, “Regal”, “Orient” și “Șteflea”¹⁸¹, ce dovedește faptul că existau mulți comercianți care poposeau în oraș, aflându-se în tranzit.

¹⁷⁹ *** *Albumul dobrogean, 1911.*

¹⁸⁰ R.I.Călinescu, *op. cit.*, p.23.

¹⁸¹ *Ibidem.*

Planul oraşului în anul 1914¹⁸²

¹⁸² Colecția C. Marinescu.

GHEORGHE POPESCU – CIOCĂNEL

(1911-1912)

Profesor în cadrul Seminarului musulman din Medgidia, era un om cult, un poliglot, cunoscând mai multe limbi orientale, printre care araba și persana.

În calitate de primar al orașului a adoptat o decizie controversată, aceasta având numărul 10/ 14 iunie 1912, când a schimbat nomenclatura străzilor din localitate după numele foștilor primari ai urbei¹⁸³, inclusiv prin utilizarea numelui personal.

Neculai V. Bratu, fostul primar și Vasile Vâlcu, fost viceprimar, nu au salutat inițiativa primarului Popescu, pe care îl acuzau de abuz în funcție, solicitând Prefecturii Constanța anularea deciziei¹⁸⁴.

În anul 1913, trăiau în Medgidia: 206 bulgari, 3034 români, populația totală se cifra la 6252¹⁸⁵ de suflete, diferența fiind reprezentată de musulmani.

Mari proprietari funciari la Medgidia erau Dumitru Șteflea ce avea 160 de hectare, Gheorghe Golea cu 800 de hectare și Stan Sorescu cu 1.000 de hectare, acesta având și cele mai multe prăvălii pe strada cerealelor din localitate¹⁸⁶.

¹⁸³ „*Dobrogea Jună*”, VIII, nr. 26, din 5 iulie 1912; exemplificăm astfel: strada Dorobanților - urma să se numească Alexandru Ionescu, strada Elisabeta – Kemal Agi Amet, strada 11 Februarie – Zeccheria Zaid, strada Muzelor – Vasile Vâlcu, strada I.C.Brătianu – Stan Sorescu, strada Rahovei – Costică Golea, strada Vintilă Rosetti – I.N.Roman, strada Halei – N.V.Bratu, strada Largă – D.C.Antonescu, strada Pazargic – sultan Abdul Medgid, strada Griviței – Gheorghe Popescu Ciocănel.

¹⁸⁴ *Ibidem*.

¹⁸⁵ Ioan N. Roman, *Despre Dobrogea și dobrogeni*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2008, p. 101.

¹⁸⁶ V.Helgiu, *Școala primară din Dobrogea în curs de 40 de ani (1879-1919)*, în “A.D.” I, 2, 1920, p. 263.

Palatul Comunal în 1913¹⁸⁷

¹⁸⁷ *Colecția C. Marinescu.*

Medgidia la sfârșitul sec. XIX și începutul sec. XX¹⁸⁸

ION PANAITESCU

(1912-1913)

În vremea acestui primar, soldații din Medgidia vor lua parte la campania militară de la sud de Dunăre, în vremea celui de-al doilea război balcanic. Vor participa soldați creștini și soldați musulmani. Unii vor muri pe câmpul de luptă,

¹⁸⁸ A. Magrin, *Album de la Dobrugea*, Constanța, 1898-1911.

alții vor deveni prizonieri, iar alții se vor întoarce în țară și vor fi decorați de suveranii români, ca o recunoaștere a faptelor de arme deosebite. Primarul a încurajat participarea soldaților din Medgidia la această campanie, ce avea în vedere apărarea patriei.

COSTICĂ GOLEA (1914-1917)

În perioada dominației bulgaro-germane a Dobrogei, din timpul Primului Război Mondial, la Medgidia a fost numit un comandant militar, care trebuia să strângă taxele trimestrial. În ceea ce privește desfășurarea activității educative, aceasta încetase în această perioadă¹⁸⁹, ca urmare a nesiguranței.

Costică Golea va obține un nou mandat de primar, recomandat de faptele sale bune și de realizările pe care le-a obținut în fruntea urbei. Deținea în anul 1916, terenuri ce însumau 50 ha, pe care le cultiva individual, în comuna Făcria¹⁹⁰. În același an, Gheorghe Golea avea 600 ha teren pe care le cultiva individual la Docuzol (Cuza Vodă), iar în anul 1922, mai deținea 440 ha; Gheorghe G. Golea deținea 240 ha în 1922, iar Victor G. Golea 130 ha. Tot familia Golea, deținea 2 mașini de treierat, 6 semănători, 54 de secerători, 11 pluguri, 157 care și căruțe și o moară cu aburi aflată în reparații în anul 1922¹⁹¹.

Familia Golea era o familie numeroasă, posesoare a unor importante resurse materiale și financiare, dovedind capacități organizatorice de excepție. De altfel, membrii familiei vor deține importante funcții în administrația locală, județeană și în partidele politice ale vremii.

¹⁸⁹ Valentin Ciorbea, *Evoluția Dobrogei între 1918-1944*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2005, p.41.

¹⁹⁰ N.T.Negulescu, *Județul Constanța în anii 1916 și 1922-1923*, Tipografia Victoria, Constanța, 1924, p.207.

¹⁹¹ M.D. Ionescu Dobrogeanu, *op.cit.*, pp.393-394.

În cel de-al doilea mandat s-a confruntat cu ocupația străină, reușind să limiteze stricăciunile ocupanților și să ofere populației locale acea încredere și speranță de care avea nevoie.

În vremea mandatului său, soldații români și cei musulmani, turci și tătari au luat parte la operațiunile militare și au servit patria¹⁹². În timpul celor două mandate pe care le-a deținut, a dovedit reale capacități de conducere și a realizat o serie de obiective edilitar-urbanistice. După încetarea mandatului de primar, a revenit la activitățile economice și productive. Din păcate, nu au mai fost găsite informații cu referire la activitatea și viața acestuia.

PETRE MITEF

(1917; 1918)

După nume bulgar, mare proprietar, comerciant, a fost numit de stăpânirea bulgară din Dobrogea. Aceasta avea nevoie de colaboratori supuși, fiind considerat un element de încredere. Perioada în care conduce destinele orașului este una tulbure, marcată de ocupația germano-turco-bulgară. Fiind de origine bulgară, este probabil ca acțiunile trupelor bulgare să fi fost cel puțin pentru această perioadă, oarecum estomate.

SOMACHE TĂNASE

(1917)

A deținut funcția de primar o scurtă perioadă de timp. L-au recomandat experiența pe care o avea în administrație, fiind secretar al primăriei vreme îndelungată. Nu se va putea menține în funcție deoarece vremurile erau tulburi.

¹⁹² Adrian Ilie, *Medgidia la începutul secolului al XX-lea. Participanți în campanile militare din anul 1913 și din anii 1916-1919*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2014, pp. 146-159; Idem, *Combatanți din Medgidia în Primul Război Mondial*, în "Tradiție, istorie, armată", vol. I, ediția a III-a, Editura Sitech, București, 2016, pp.260-262.

CAROL KAISER

(1918)

Comerciant și proprietar, a fost numit de administrația germano-bulgară, pentru o scurtă perioadă. Avea în proprietate Fabrica de ceramică din Medgidia. S-a dovedit un factor de echilibru în condițiile anului 1918, când soarta războiului a fost vreme îndelungată incertă.

Potrivit unei statistici germane din 1917, plasa Medgidia avea 31.464 de locuitori¹⁹³, iar după altă statistică germană din anul 1918, număra 31.316 de locuitori¹⁹⁴. În urma celui de-al doilea recensământ, orașul Medgidia, avea o populație de 3.656 de suflete¹⁹⁵.

Caramidăria lui Karol Kaizer¹⁹⁶

¹⁹³ Alexandru Arbore, *Două statistici etnografice germane în Dobrogea*, în "Arh. D.", II, 1919, p. 60; dintre aceștia 1.528 erau germani, 311 bulgari, 9.299 turci, 19.171 români, 6 ruși, 1.149 alte naționalități.

¹⁹⁴ *Ibidem*, p. 66; germani - 1.559, bulgari - 249, turci - 5810, români - 23.152, ruși - 8, alții - 538.

¹⁹⁵ *Ibidem*; 1.073 români, 107 bulgari, 204 alte nații.

¹⁹⁶ *Colecția C. Marinescu*.

La sfârșitul războiului, Medgidia înregistra distrugerii, stricăciuni cauzate de bombardamente, drumuri distruse și o stare de nesiguranță pentru locuitorii săi. Palatal Comunal suferise importante stricăciuni în timpul războiului, iar o parte a arhivei sale a fost distrusă de ocupații.

Astăzi, ne confruntăm cu o adevărată parcimonie de informații cu privire la anumite perioade de timp, iar pentru alte perioade, ne este aproape imposibil să reconstituim trecutul așezării. Am reușit să coroborăm date din arhivă, presă și fotografii din colecții private, pentru a contura viața politică a Medgidiei în perioada avută în vedere.

CAP. III. ADMINISTRAȚIA LOCALĂ ÎN PERIOADA 1919-1948

AUREL OANCEA (1919-1920)

În anul 1919, Aurel Oancea, deținea la Medgidia, funcția de președinte al comisiei interimare¹⁹⁷ și de primar al orașului, funcție pe care o va ocupa și în anul 1926¹⁹⁸.

În ședința din 15 martie 1919, alături de primarul Aurel Oancea îi găsim pe Gheorghe Ionescu, Drăgan Șeitan, Ion I. Bârsan și Eliaz Apaz. În discuțiile Comisiei interimare se puneau problema creșterii cantităților de combustibil necesar școlilor din oraș și Primăriei, precum și refacerea Palatului Comunal ce fusese ocupat de autoritățile bulgaro-germane și suferise stricăciuni însemnate¹⁹⁹.

La 3 iunie 1919, Comisia interimară, prezidată de Aurel Oancea, puneau în discuție refacerea vieții locuitorilor urbei. În acest context se întrunea o comisie formată din Stan Sorescu, preotul Cristache Georgescu, Constantin Golea și Alexa Fica, care urma să stabilească despăgubirile pentru fiecare familie în parte. Se specifica cu același prilej, că arhiva Primăriei Medgidia a fost în totalitate distrusă²⁰⁰.

¹⁹⁷ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 1/1919, f.4.

¹⁹⁸ *Ibidem*, Dosar 3/1926, f.2; primarul era ajutat în Consiliul Local, de comerciantul Ioan Bârsan.

¹⁹⁹ *Ibidem*, Dosar 14/1919, f.3; persoane particulare se oferiseră voluntari pentru a zugrăvi, repara și amenaja spațiile deteriorate de armatele ocupante.

²⁰⁰ *Ibidem*, Dosar 1/1919, ff. 22-23.

Palatul Comunal și Geamia din Medgidia în 1920²⁰¹

În anul 1920 locul lui Aurel Oancea la conducerea Comisiei interimare a fost luat de Andrei Avram, iar componența comisiei era următoarea: Gheorghe Voiculescu, Alexa Fica, Ion Pârțache, Hagi Suliman, Hagi Abduraman, Neculae Roșca, Riza Memet și preotul Cristache Georgescu. Se propunea un plan de măsuri ce aveau în vedere refacerea economică a localității. Se pune accent pe activitățile comerciale și pe închirierea unor locații în târgul Panairului²⁰², aducătoare de venituri pentru primărie.

Târgul era acel “motor” de care localitatea avea nevoie în situațiile de criză și datorită căruia renaștea de fiecare dată. Târgul atrăgea populația din jurul localității și din alte teritorii. Mulți se stabileau în oraș și contribuiau la dezvoltarea acestuia.

²⁰¹ Fototeca S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, 1920.

²⁰² S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 1/1919, ff.50-51.

Gheorghe Voiculescu²⁰³

Un important colaborator al primarului a fost Gheorghe Voiculescu, ce deținea funcția de inspector comunal și făcea parte din Comisia interimară, având multe proprietăți funciare.

Medicul Ibrahim Themo cumpăra din posesiunile Primăriei, șase loturi de vie în valoare de 2865 lei, pe care le achitase încă din anul 1914²⁰⁴. Din Comisia interimară făceau parte începând cu 18 aprilie 1920, Drăgan Șeitan, Gheorghe Paloșanu, Vlad Vasile, Osman Gafar, Enan Iaia, Jean Voinica, Ion Iacob, președinte fiind numit farmacistul Petre Mihăilescu.

Pentru obținerea unor fonduri necesare autorităților locale, acestea vor aduce nouă tone de sare, pe care o vor comercializa. În această operațiune se implica și dr. Ibrahim Themo, care distribuia sarea membrilor comunității musulmane. Acesta devenise senator al României și cumpăra de la urmașii fostului primar Kemal Hagi

²⁰³ *Dobrogea jună*, 1919, f. 3.

²⁰⁴ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 1/1919, f.53.

Amet, 15 hectare de teren destinat culturilor, aflat pe teritoriul comunei urbane Medgidia²⁰⁵.

Dr. Ibrahim Themo²⁰⁶

În anul 1927, în ședința Consiliului local, din 18 mai, primarul Aurel Oancea²⁰⁷, prezida ședința și dispunea scutirea de unele taxe a unor categorii de locuitori. Era vorba despre văduvele de război, orfanii de război și invalizii de război care se confruntau cu probleme economice.

²⁰⁵ *Ibidem*, f.62.

²⁰⁶ *Albumul dobrogean*, 1911.

²⁰⁷ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 2/1922-1949, f.100.

ANDREI AVRAM

(1920)

A deținut funcția de primar o scurtă perioadă de timp. Va încerca să refacă distrugerile provocate de război și să ofere locuitorilor stabilitatea de care aveau nevoie.

Palatul Comunal a fost refăcut de meșterii locali, iar Consiliul local și primarul și-au reluat activitatea în clădirea renovată.

PETRE MIHĂILESCU

(1920-1921)

VASILE VÂLCU

(1922)

Acești primari au fost numiți de prefect și se bucurau de încrederea locuitorilor orașului. Primul era un farmacist cunoscut și implicat în combaterea frigurilor cu care se confruntau locuitorii așezării, iar cel de-al doilea deținuse funcția de viceprimar și era familiarizat cu treburile din administrație. Totodată era și un important proprietar din Medgidia.

Populația orașului va înregistra o creștere datorită stabilității, iar în anul 1923 situația etnică a orașului se prezenta astfel: 5375 români, 5 germani, 93 unguri, 4 ruși, 92 bulgari, 484 turci, 23 evrei și 176 alte nații. Populația orașului era de 6252 locuitori²⁰⁸. Se constată un amestec de etnii, unele mai numeroase, altele cu mai

²⁰⁸ *** *Minoritățile naționale din România. 1918 -1925*, coordonator Ioan Scurtu, Liviu Boar, Arhivele Statului din România, București, 1995, p.647.

puțini reprezentanți, toți fiind considerați elemente stabile și nădejde pentru oraș. Se constată un adevărat “amalgam al neamurilor”, un conglomerat etnic și un oraș având o mărime medie.

Pe strada Gării vechi se deschidea prin anii 1922-1923, de către familia Bercaru Gheorghe o baie publică, care a fost ulterior înlocuită prin anii 1924-1925 de reprezentanța SINGER (mașini de cusut). Atât prima investiție cât și cea de-a doua acțiune antreprenorială, se vor confrunta cu falimentul²⁰⁹.

Din anul 1924, funcția de secretar al Primăriei orașului Medgidia, va fi deținută de Constantin Paloș, ce deține demnitatea aceasta până la 8 mai 1928²¹⁰. În data de 7 decembrie 1924, s-a desfășurat o ședință extraordinară prezidată de Traian Petricu, președinte al Comisiei interimare. Vicepreședinte era Ion Ghibu, iar membrii erau: Ion Țugui, Petre Ghiojdeanu, Iane Hristu, Drăgan Mogoș, Elias Apaz, Iusuf Ablai, Omer Abdul Malec. Discuția a avut în vedere acordarea unui teren industriașului Voicu Oprică, lângă Târgul Panairului, pentru a ridica un atelier mecanic, necesar industriei lemnului.

Cererea acestuia nu va fi aprobată, pe motiv că târgul ar putea să se extindă în viitor. Va primi în schimb un alt lot de 1500 mp, urmând să plătească 30 de lei/mp, sau suma totală de 4500 lei, în trei rate anuale.

Acest demers a fost aprobat de prefectul județului, N.T. Negulescu, la 9 februarie 1925²¹¹.

²⁰⁹ Informație oferită de Oprică Vasile, la 7.07. 2003, d-lui Neacșu George.

²¹⁰ *Dobrogea jună*, XXII, nr. 146, din 7 iulie 1926, f.1; *Idem*, XXII, nr. 151, din 13 iulie 1926, f.1; *Marea Neagră*, III, nr. 167, din 18 martie 1926, f.1; Stoica Lascu, *Din istoricul industriei românești interbelice. Principalele componente ale ramurilor de profil din Dobrogea*, în “Pontica”, XX, 1987, p.276.

²¹¹ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar nr. 2/1924, ff. 1-3.

AUREL OANCEA (1926-1930)

În anul 1926, Aurel Oancea, obține un nou mandat de primar și colaborează cu Ioan Bârzan și Iusuf Ablai, ce aveau calitatea de consilieri ai Consiliului local. Pretorul plășii Medgidia era Ion Alexandrescu²¹², acesta având legături strânse cu edilii Medgidiei. La data de 10 noiembrie, se analizează de către primarul Aurel Oancea și consilierii Ioan Ghibu, Iusuf Ablai și Ioan Bârzan, situația bazinului care făcea alimentarea cu apă a orașului și care se afla în vecinătatea unui depozit de gunoaie menajere, ce reprezentau un focar pentru siguranța cetățenilor²¹³.

Palatul Comunal în perioada interbelică (1926)²¹⁴

²¹² *Ibidem*, Dosar 3/1926, f.2.

²¹³ *Ibidem*, Dosar 12/1926, f.40.

²¹⁴ *Arhiva Primăriei Medgidia*

Cu același prilej, se hotăra închirierea suprafeței respective numitului Dumitru Nițulescu, pentru suma de 2500 lei/an, pentru o perioadă de trei ani. Aici urma să se amenajeze un loc destinat comerțului²¹⁵.

Tot în anul 1926, se hotăra încredințarea lucrărilor de reparație a acoperișului Palatului Comunal, către tinichigiul Ion Linguriță, lucrări ce totalizau suma de 15 mii de lei. Demersurile edilului aveau în vedere printre altele și procurarea lemnurilor necesare încălzirii școlilor, de la Ion Dumitrescu, proprietar de depozite²¹⁶.

Printre funcționarii primăriei în această perioadă îi putem aminti pe Constantin Oancea și Constantin Munteanu.

Constantin Oancea

Constantin Munteanu²¹⁷

²¹⁵ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 12/1926, f.40. f.41.

²¹⁶ *Ibidem*, f.34.

²¹⁷ Funcționari ai Primăriei. Sursa: *Registrul cazier al demobilizaților*, volumul I, (Colecția George Neacșu).

**Medgidia în anul 1928.
Palatul Comunal și Geamia²¹⁸**

În anul 1928, primarul Aurel Oancea colabora cu Consiliul local ce era format din: Ioan Bârzan, Traian Petricu, Aldea Popeea, Ioan Ciutacu, Ștefan Pretorian, Păun Drăgănescu, M. Mitache, Ion Petrache, C. Arsenescu, preotul Cristache Georgescu, Gheorghe Tangaride, dr. Ion Constantinescu, dr. Ioan Nicolescu, Spiru Teodorescu, dr. Ibrahim Themo, Iusuf Ablai, Idrîș Ab Gani și Eliaz Apaz. Din Comisia interimară făceau parte Traian Petricu, în calitate de președinte, Ioan Ghibu, I.Hristu, Omer Abdulmalec, Drăgan Mogoș, Iusuf Ablai, Ioan Țugui, Petre Ghiojdeanu, iar Constantin Paloș deținea funcția de secretar al Primăriei²¹⁹.

²¹⁸ www.sanuuitam.blogspot.ro. Ilustrată expedită din Bazargic către Chișinău.

²¹⁹ Apud A.Lăpușan, Șt. Lăpușan, *op.cit.*, p.191.

ANGHEL POPESCU (1930-1931 și 1932-1933)

A deținut două mandate de primar, însă pentru perioade scurte de timp, localitatea confruntându-se cu situația de criză economică.

Funcția de contabil al primăriei Medgidia a fost deținută de Anghel Curty, ce cunoștea limbile franceză, italiană, greacă, bulgară și turcă. Acesta depunea jurământul în fața primarului Anghel Popescu, la 9 august 1930²²⁰. Îl regăsim în funcție, semnând o serie de acte ale Primăriei, în anul 1934²²¹.

Primăria organizează spațiile comerciale de pe strada Halelor, unde se comercializau produse animaliere și zarzavaturi, iar cele 14 spații urmau a fi închiriate. În anul 1930, dr. Ibrahim Themo va forma o filială a Partidului Poporului - Alexandru Averescu²²², solicitând și un spațiu de la Primărie.

Palatul Comunal în 1930²²³

²²⁰ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 2/1922-1949, f.504; f.505.

²²¹ *Ibidem*, Dosar 7/1935, f.4.

²²² Stoica Lascu, *Aspecte privind prezența organizațiilor partidelor burgheze în județul Constanța (1918-1938)*, în "Pontica", XVII, Constanța, 1984, p. 46.

²²³ *Colecția Adrian Ilie*.

Medgidia în anii 1930-1931²²⁴

DUMITRU ȘTEFLEA **(1931-1932)**

Participase ca soldat și mai apoi sergent al contingentului 1904, în Regimentul 34 Infanterie. A luat parte la campania militară de la sud de Dunăre, fiind decorat cu medalia « Avântul Țării » în anul 1913 și la campaniile militare din perioada 1916-1918, fiind decorat cu medalia « Crucea comemorativă a Marelui război. 1916-1918 ». Era căsătorit cu Elena și avea doi copii, pe Mircea și Doina. Avea proprietăți funciare, fiind considerat un important proprietar agricol al urbei. În aceste condiții, având stare materială și o bună imagine în comunitate, va ajunge să dețină și funcția de primar al localității, în dificilii ani ai crizei economice.

²²⁴ *Biblioteca Municipală Medgidia.*

Biserica ortodoxă și Palatul Comunal în 1930²²⁵

Comisia interimară a comunei urbane era compusă în anul 1932 din: Dumitru Șteflea- președinte, Vasile Țața, Dumitru Ioniță, Anton Romila și Emil de Hillerin. Această comisie va aproba bugetul general al orașului. Peste un an, în 1933, funcționari ai Primăriei erau Spiru Tănăsescu Tănase – secretar, Anghel Curty – contabil, Ion V. Stoica – funcționar, Dumitru Mușat – casier comunal, Teodor Cârchiova – agent de urmărire. Tot în cadrul instituției lucrau patru gardieni, un veterinar, o moașă, un preot, trei lampagii, un intendent pentru abator și hală, agenți de urmărire, un casier și un arhivar²²⁶.

După cum se poate observa exista un aparat funcționăresc însemnat al primăriei, ce se subordona primarului.

GHEORGHE IONAȘCU

(1933)

²²⁵ *Colecția Corneliu Marinescu*

²²⁶ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 2/1922-1949, f.510.

NICOLAE FRECEA

(1933)

GHEORGHE ROTARU,

(1933)

Anul 1933 este considerat un an de vârf al crizei economice la Medgidia. Criza economică va afecta și viața politică a orașului, înregistrându-se o instabilitate politică și numirea a trei primari într-un singur an, pentru perioade scurte de timp. Meseriașii și comercianții au încercat cu toate puterile să depășească situația de criză, organizându-se în asociații și corporații care să le apere interesele. Târgul Panairului se organiza și reușea să salveze comercianții de la faliment și închiderea prăvăliilor²²⁷.

Târgul Panairului²²⁸

²²⁷ Adrian Ilie, *Târgul Panairului sau sărbătoarea Sfântului Dumitru*, în *Ziua de Constanța*, 18 octombrie 2017.

²²⁸ *Colecția Adrian Ilie.*

Membrii Corporațiunii meseriașilor « Principele Nicolae » din Medgidia²²⁹

**Ion Nistor
Comerciant**

**Ion Leu
Consilier local²³⁰**

²²⁹ *Colecția George Neacșu.*

²³⁰ *Ibidem, în Registrul cazier al demobilizaților , volumul I.*

În anul 1933, Radu Ciutacu, ce deținea funcția de șofer mecanic, solicita angajare pe autoturismele Primăriei, mărcile Ford și Fiat²³¹. Prezența celor două automobile în proprietatea Primăriei, demonstrează potențialul financiar al instituției. O parte din aceste venituri proveneau din închirierea tarabelor din târg și fuseseră achiziționate anterior declanșării crizei economice.

Director al gimnaziului din localitate era Vasile Vasilescu ce avea cuvântul de deschidere a serbării școlare din anul 1933. După piesele de teatru « De răs și de plâns », « Două surde », « Unirea » ș.a., au fost acordate premiile de către vicepreședintele comitetului școlar I. Mitache²³². La festivitatea de deschidere erau prezenți și reprezentanții autorităților locale.

Din Adunarea Comitetului Județean, al organizației agrare făceau parte Ioan Oancea și Stan Sorescu²³³, cel din urmă fiind un agricultor important din Medgidia, fost primar al urbei, ce devine membru al Partidului Național Agrar²³⁴.

TRAIAN PETRICU

(1934-1938)

Mandatul acestui primar a fost marcat de sfârșitul crizei economice și de refacerea vieții economice, sociale și politice a urbei.

A deținut funcții importante în aparatul administrativ al așezării, fiind consilier local, secretar la Primăriei și președinte al Comisiei interimare. A devenit primar al orașului, după perioada grea a crizei economice, reușind în câțiva ani să modernizeze orașul, prin investiții consistente.

În octombrie 1935, primarul Medgidiei, Traian Petricu, anunța că orașul de pe Valea Kara-Su, avea un buget de 4-5 milioane de lei anual.

²³¹ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 5/1933, f.97.

²³² *Farul*, an I, nr.16, 17 iulie 1933, f.1.

²³³ *Ibidem*, f.4.

²³⁴ *Ibidem*, an. I, nr. 18, din 26 august 1933, f.4.

Acesta afirma că: *“am mândria s-o spun că printr-o gospodărire bine chibzuită, printr-un control riguros asupra veniturilor și mânuirea banilor publici, fără a face vreun împrumut, am izbutit să ducem la bun sfârșit o seamă de lucruri de interes obștesc și să dăm orașului o înfățișare civilizată din toate punctele de vedere”*.

Printre realizările administrației din anii 1934-1935, se pot enumera:

- pietruirea a 640 m² de străzi,
- 878 m² rigole și trotuare,
- 252 m bordură de piatră,
- amenajarea unei sere de flori la Mormântul eroilor sârbi și împrejmuirea localului Gimnaziului mixt,
- alimentarea cu energie electrică, - prin implicarea directă a primarului - costurile fiind de 161.093 lei,
- pregătirea pentru darea în folosință a noului Gimnaziu, ce fusese început de fostul edil Costică Golea, în 1926,
- proiectul de alimentare a orașului cu apă potabilă,
- păstrarea prețurilor mici, la alimentele de bază, care erau cu 50% mai mici față de cele din Constanța (ex.: un kg de carne costa 12-14 lei)²³⁵. Acest lucru era posibil datorită grijului lui edil Traian Petricu, secondat în adoptarea măsurilor de Consiliul local.

Primarul Traian Petricu a realizat un regulament pentru executarea întreținerii și exploatarea instalațiilor de distribuție și utilizare a electricității, furnizate de uzina electrică a comunei urbane²³⁶.

În primăvara anului 1936, s-a desfășurat la Medgidia, o manifestație a național-liberalilor, la care au participat 4000 de cetățeni din județ. Onorurile de gazdă

²³⁵ *Voința Dobrogei*, V, nr. 15, din 13 octombrie 1935, ff.1-2; lucrările la noul gimnaziu au demarat în 1926 cu suma de 1.500 000 lei, Ministerul de resort a aprobat suma de 200. 000 lei, iar prin acțiunile deputatului de Medgidia, a fost colectată suma de 300.000 lei.

²³⁶ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 7/1935, f.4.

au fost făcute de deputatul Aurel Oancea, președinte al filialei liberale din Medgidia și de primarul Traian Petricu. Au fost aduse în discuție realizările din această perioadă:

- cei 640 m² de străzi ce au costat 23 .400 lei,
- rigolele și trotuarele, alături de cei 252 ml de borduri din piatră, ce au costat 21. 936 lei,
- reparația a trei localuri de școli primare -15 .106 lei,
- reparații la Palatul Comunal – 8 .906 lei,
- reparații la vechea hală comunală -7 .364 lei,
- reparații la oborul de vite - 9 .252 lei,
- reparații la cazarma și grajdul pompierilor -14 .713 lei,
- reparații la împrejmuirea geamiei - 38 .584 lei,
- îngrădirea cimitirului ortodox - 37. 150 lei,
- construirea uzinei electrice- 110 .000 lei,
- construirea serei de flori - 19 .915 lei și
- lucrări suplimentare la uzina electrică- 51. 093 lei²³⁷.

Toate aceste realizări au contribuit la creșterea nivelului de trai al locuitorilor și la asigurarea unui trai decent și îmbelșugat. Iată o descriere a unui călător ce străbătea orașul în anul 1936:

« Orășelul înconjurat de un mit de legendă orientală, Medgidia, avea un pod care făcea legătura între gară și oraș, unde balta avea un farmec negrăit. O splendidă vedere asupra orașului oferea zona monumentului eroilor sârbi. Se putea vedea întregul orășel înconjurat de dealuri, văzând în toată măreția ei geamia ce-și înălța trușașă, turnul minaretului spre cerul splendid luminat de miile de stele și de luna ce sfioasă arunca spre pământ razele-i pale de lumină de vis »²³⁸.

În această perioadă își desfășura activitatea Școala primară de băieți nr.1, ce fusese construită în 1907, din fondurile Primăriei; Școala primară de băieți nr.2, construită din piatră și cărămidă, în anul 1913 și Școala de fete nr.1, în apropierea

²³⁷ *Ibidem*, ff.5-6.

²³⁸ Gheorghe Manole, *Note de drum. Medgidia*, în „Graiul Dobrogei”, an I, nr. 1, 15 aug. 1936, p. 9.

Bisericii, ce a fost construită în anul 1907²³⁹. Reparații și dotări au fost făcute și în perioada mandatului acestui primar.

Totalul lucrărilor din anii 1935-1936 s-a ridicat la valoarea de 1.494 084 lei. Primarul Traian Petricu se preocupa constant de problema întreținerii și exploataării instalațiilor de distribuție și utilizare a electricității, furnizate de Uzina electrică a comunei urbane²⁴⁰.

Funcția de director al Societății comunale de electricitate, a fost deținută de inginerul francez Paul Boisset, domiciliat în strada Cristea Georgescu, nr.5, investit în funcție la 25 mai 1935²⁴¹.

O realizare a primarului Traian Petricu, dar și a Consiliului Local, a fost pavarea străzii care făcea legătura între gară și centrul orașului. A fost construit podul din apropierea gării ce asigura legătura între bălțile ce se întindeau la extremitățile orașului. Această din urmă realizare aparținea conducerii comunale²⁴².

Primarul, în ședința Consiliului local din 31 martie 1937, a pus în discuție problema combaterii paludismului²⁴³, cu care se confruntau locuitorii urbei datorită bălților de pe Valea Kara-su. Tot cu prilejul acestei ședințe s-au pus în discuție realizarea unor noi lucrări edilitare, printre care:

- alimentarea cu apă potabilă din Dunăre,
- canalizarea orașului,
- exproprierea de terenuri pentru utilitate publică,
- construirea unei școli pentru copiii mici,
- înzestrarea uzinei electrice comunale cu un al doilea grup electrogen având o putere mai mare decât cel în funcțiune²⁴⁴, precum și alte probleme curente cu care se confruntau cetățenii orașului.

²³⁹ *Ibidem*, f. 23.

²⁴⁰ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 7/1935, f.4.

²⁴¹ *Ibidem*, Dosar 4/1931-1942, f.139.

²⁴² *Ibidem*, f.1.

²⁴³ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 8/1937, f. 27.

²⁴⁴ *Ibidem*, f.32.

Primarul Traian Petricu spunea despre Medgidia că reprezintă „ o citadelă național – liberală ”²⁴⁵, lucru cu care se mândrea adeseori, inclusiv în articolele din presa timpului.

Întrunirea Consiliului local al Comunei Urbane Medgidia, la 31 ianuarie 1937, s-a făcut în ideea discutării problemelor importante ale urbei. Ședința a fost prezidată de primarul Traian Petricu. Au participat Aurel Oancea, Gafar Mustafa, Leu Ioan, Septar Nuri, Omer Gemil, Nicolau Ioan, Gheorghe Popeia, Dragoș Ion, Gavăt Ioan, Dumitru Chiravola, Iusein Acâ, Abibula Ismail, Ismail Abduraman, Șefic Latif, Iliuță Suditu, Mircea Dragomirescu, Barbu Georgescu. Au lipsit de la ședință Gheorghe Rotaru, Anton Romilă și preotul Cristache Georgescu. Ajutor de primar în această perioadă era Gheorghe Popeia²⁴⁶.

Printre problemele discutate au fost, la propunerea primarului Traian Petricu, sprijinirea financiară a Căminului Cultural „Ioan N.Roman”, cu suma de 2.000 lei²⁴⁷. Pe lângă investițiile edilitare, primarul era interes și de sprijinirea activităților cultural-artistice.

Primarul Petricu, va demisiona la 31 august 1937, pentru a-și „aranja drepturile la pensie”, începând cu data de 1 septembrie 1937. Pentru a asigura buna funcționare a administrației locale, se va dispune mandatarea unui primar girant, până la alegerea noului primar. Singurul candidat la funcția de primar girant a fost tot Traian Petricu, care va fi confirmat în funcție²⁴⁸, de prefectul județului.

Se va dispune la propunerea primarului acordarea unui ajutor financiar pentru Grupul „Victoria” din Constanța, acesta aducându-și în accepțiunea membrilor Consiliului local din Medgidia, contribuția la faima județului²⁴⁹.

²⁴⁵ *Voința Dobrogei*, V, nr.15, 13 oct. 1935, f.1-2; Adrian Ilie, *Liberalismul politic în centrul Dobrogei*, Editura Succeed Publishing, Medgidia, 2008, pp. 62-63.

²⁴⁶ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 8/1937, f.1.

²⁴⁷ *Ibidem*, f.3.

²⁴⁸ *Ibidem*, f.56.

²⁴⁹ *Ibidem*, f.57.

Ședința Consiliului local, din 27 octombrie 1937, îl avea ca președinte al întrunirii pe primarul Traian Petricu²⁵⁰, unde s-au adus în discuție noi probleme ale locuitorilor urbei. Una din aceste probleme era legată de prezența paludismului, datorat în mare parte bălților de pe valea Kara-su. Chininizarea contra paludismului avea în vedere oferta lui Limiades Anastase, ce deținea o proprietate pe strada Decebal²⁵¹. Alte realizări ale primarului Petricu au fost:

- construirea podului de piatră pe bulevardul Carol al II-lea,
- repararea Palatului comunal și a halelor destinate comerțului,
- repararea străzilor și trotuarelor din oraș,
- înființarea unui aeroport comunal,
- amenajarea unui parc în centrul orașului,
- extinderea curții școlii primare de băieți nr.2, cu un teren viran ce avea suprafața de 1499,55 mp²⁵².

Imagine din Medgidiei anului 1938²⁵³

²⁵⁰ *Ibidem*, f.65.

²⁵¹ *Ibidem*, Fond Primăria Medgidia, Dosar 10/1937, f. 11.

²⁵² *Ibidem*, f.32.

²⁵³ *Colecția George Neacșu*.

Ședința Consiliului local din 31 ianuarie 1938, a fost prezidată de Stan Sorescu, ce deținea funcția de președinte al comisiei interimare²⁵⁴. Oferta de a face publice hotărârile Consiliului comunal în presă, aparținea Biroului Ion Rațiu și Alexandru Doinaru, redactori ai ziarelor “Ziua”, “Curent dobrogean” și “Foaia plugarului”²⁵⁵.

Demisia lui Traian Petricu din funcția de primar girant a generat o instabilitate politică, în doar câteva luni funcția de primar a fost deținută de trei persoane, pentru intervale scurte de timp.

SPIRU TĂNĂSESCU SOMACHE

(1938)

Prin Ordinul prefectului județului Constanța, Ioan Spirea, nr.12200, din 19 ianuarie 1938, era numit primar girant, Spiru Tănăsescu Somache²⁵⁶, aromân după nume, secretar al Primăriei, ce va deține această funcție o lună de zile.

STAN SORESCU

(1938)

A revenit pentru o lună de zile în februarie 1938, pentru a deține funcția de primar după alte două mandate pe care le-a avut la cârma orașului. Experiența sa și seriozitatea l-au recomandat, cu siguranță.

²⁵⁴ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 9/1938, f.1.

²⁵⁵ *Ibidem*, Dosar 10/1937, f. 37.

²⁵⁶ *Ibidem*, *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 9/1938, f. 42, f.54; Virgil Coman, Corina Apostoleanu, *Prefecții județului Constanța*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2011, p.99.

GHEORGHE G. GOLEA

(1938)²⁵⁷

La 30 martie 1938, ședința Consiliului local, a fost prezidată de primarul Gheorghe G. Golea, numit prin decizia nr. 232/ 1938, de prefectul Ioan Spirea.

S-au discutat mai multe probleme de interes local printre care:

- închirierea imobilelor proprietatea comunei de pe strada Panairului constând în: casă de locuit, atelier de fierărie, local de brutărie, trei prăvălii destinate unor activități comerciale,
- închirierea prăvăliilor în hala comunală, nouă dintre acestea aparținând comercianților: Caludi Piplea, C. Ionescu, Gheorghe Cucu, Refic Latif, Nicu Chiriacescu, Gheorghe Stoian, C. Țața, Raif Mustafa, C. Vericeanu, Septar Caeredin,
- prăvăliile în hala comunală veche aparțineau comercianților: Vasile Tulum, Dumitru Nistor, Dumitru Mihai, Ion Presecaru, Iusuf Isleam, Șefchet Alim, Constantin Gradea, Vigder Iosef, Enache Telehoiu, Nicolae Caraban, Dinu Stănescu etc.²⁵⁸.

Dinu Stănescu²⁵⁹

(comerciant din Medgidia)

²⁵⁷ ****Bugetul de venituri și cheltuieli ale Comunei urbane Medgidia (1897-1944)*, aflat pe microfilm la B.J. „I.N. Roman” Constanța; A.N.I.C., *Fond D.G.S.*, Dosar 1564/1890, f. 24; Idem, *Fond M.A.I.D.A.*, Dosar 410/1890, f. 44, f. 46.

²⁵⁸ *Ibidem*, Dosar 11/1939, f.8; cu activități de grădinarit se ocupa Gheorghe Ursea.

²⁵⁹ *Aurora Dobrogei*, an VI, nr. 6, 1 nov. 1935, f.3.

La Uzina electrică funcția de mecanic era deținută de Sefchi Abdurazac, angajat de primarul Gheorghe G. Golea²⁶⁰, pe care îl regăsim în funcție și la 16 august 1941, având un salariu de 4800 lei.

Primăria stabilea de asemenea, prețurile pentru petrolul lampant la 3,70 lei/litru, iar sarea se vindea la preț de 2,70 lei la depozit, iar cu amănuntul la 3,40 lei/kg²⁶¹.

Aceste măsuri în care s-a implicat administrația locală, au fost adoptate pentru a combate specula ilicită.

Tot în anul 1938, în ședința Consiliului local al Primăriei Medgidia, din 13 aprilie, Gheorghe G. Golea²⁶², lua cuvântul și vorbea despre starea orașului, iar în ședința din 14 mai același an, se arenda un teren de două hectare, din locația Tortoman - Satu Nou, muncitorului Ilie Sava, care se angaja să lucreze alte două hectare ce aparțineau comunei urbane²⁶³. Și de pe urma acestor închirieri de terenuri, primăria urma să încaseze venituri.

ION ȚUGUI

(1938)

Va deține funcția de primar din luna mai până în luna noiembrie 1938, încercând adoptarea unor măsuri importante pentru comunitate.

În cadrul ședinței Consiliului local din 16 mai 1938, primarul Ion Țugui propunea spre aprobare:

- înzestrarea uzinei electrice cu un motor Diesel de circa 100 CP și un dinam de 60 KW,
- un motor pentru Uzina de apă,

²⁶⁰ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 2/1922-1949, f.15; f.17; Dosar 4/1931-1942, f. 87.

²⁶¹ *Ibidem*, Dosar 2/1922-1949, f.14.

²⁶² *Ibidem*, Dosar 4/1931-1942, f.87.

²⁶³ *Ibidem*, Dosar 2/1922-1949, f.25.

- mutarea târgului de vite la periferia orașului, ca urmare a nemulțumirilor locuitorilor,
- repararea bunurilor comunale,
- construirea și repararea străzilor și a trotuarelor,
- construirea unui al treilea local de școală primară,
- realizarea unui plan de sistematizare a orașului, construirea unui nou abator²⁶⁴, unde își va desfășura activitatea agentul veterinar Călin Hristache²⁶⁵.

Imobilul Uzinei electrice a fost renovat special pentru instalarea acestui obiectiv, fiind compus din trei încăperi, construcția având o vechime din perioada administrației otomane. Autoritățile locale aveau obligația de a întreține localul Uzinei electrice, din fonduri proprii²⁶⁶.

În ședința Consiliului local din 22 iulie 1938, a fost încheiat procesul verbal nr.28, hotărându-se mutarea târgului săptămânal de vânzări și cumpărări de vite, pe proprietatea comunei urbane, situată în partea de est, pe o suprafață ce însuma 8 ha²⁶⁷. Acest lucru demonstrează că tranzacțiile de vite, nu se mai desfășurau în locația consacrată a târgului Panairului, situată în partea de nord a orașului.

La data de 30 septembrie 1938, deținea încă funcția de primar al comunei urbane Medgidia²⁶⁸, lucru demonstrat de actele pe care își pusese semnătura în calitate de primar.

Se constată că acești primari giranți, nu s-au putut implica activ, iar unii dintre ei au deținut funcția pentru o perioadă de o lună de zile. Cu toate acestea, unii dintre ei au propus o serie de măsuri necesare orașului și bunei sale administrări.

²⁶⁴ *Idem.*, f.26.

²⁶⁵ *Idem.*, Dosar 4/1931-1942, f.80.

²⁶⁶ *Idem.*, Dosar 1/1939, f.81.

²⁶⁷ *Idem.*, Dosar 9/1938, f.43.

²⁶⁸ *Idem.*, f.44; Dosar 4/1931-1942, f. 90; f.81.

VASILE VASILESCU (1938-1940)

Profesor, director de școală și cetățean apreciat de comunitate, va deține mandatul de primar în vremuri tulburi pentru țară, mai cu seamă după declanșarea celui de-al doilea război mondial. La 30 noiembrie 1938, îl avem atestat ca primar, conform procesului verbal nr.30²⁶⁹.

La sfârșitul perioadei interbelice, târgul Panairului era situat în vatra satului, învecinându-se la E cu terenurile arabile ale lui Aurel Oancea, la S cu cartierul Știuca (în apropierea linilor ferate), iar la V cu terenurile arabile ale locuitorilor și bălțile Kara-su. Linia ferată Medgidia - Babadag traversa locația târgului, care servea drept **aeroport comunal**. Acesta ocupa o suprafață generoasă de 154 hectare²⁷⁰.

În ceea ce privește activitatea economică și prestatoare de servicii, se constată existența unor ateliere de fierari, ce aparțineau lui Constantin Ion Ene, a unei croitorii ce-i aparținea lui Gheorghe Perțache și avea locația pe Bld. „Regele Carol al II-lea”, a unei cafenele, în proprietatea Mariei Arsene, iar comerciantul Cristu Vasilief, își anunța încetarea activității din prăvălia nr. 14, din Hala veche, unde desfășura activități de comercializare a băuturilor, începând cu data de 1 ianuarie 1938. Gheorghe Voiculescu, Petre Manciu și Anghel Popescu desfășurau activități comerciale cu cherestea²⁷¹.

Funcția de intendent al halelor era ocupată de Stoica Drăghici, originar din Peștera și stabilit în Medgidia²⁷².

²⁶⁹ *Ibidem*, Dosar 9/1938, f.48.

²⁷⁰ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 12/1939, f.43.

²⁷¹ *Ibidem*, Dosar 9/1938, f.15; f.18; f.23.

²⁷² *Ibidem*, Dosar 2/ 1922-1949, f.169.

Prețul petrolului lampant se majorase, la jumătatea anului, ajungând la 4,13 lei/litru²⁷³. Printre comercianții orașului din acest an, putem aminti pe Gheorghe Stănilă, Matincă Georgescu, Ilie Vințeanu, Raim Mustafa și Anghel Gheorghe²⁷⁴.

Prăvălia lui Anghel C. Gheorghe²⁷⁵

Va fi desemnat de către Consiliul local, avocatul Menelaus Farmache să apere interesele urbei în litigiile juridice, în timp ce comisarul ajutor Nicolae Ghițeanu, se ocupa de menținerea ordinii și liniștii publice în localitate²⁷⁶.

La 2 august 1938 se constata absența secretarului primăriei Spiru Somache de la exercitarea atribuțiilor de serviciu, timp de trei zile, pe motiv de boală, datorită frecventării mai multor cârciumi timp de 24 de ore. Acesta primea un avertisment și reținerea drepturilor salariale pe cinci zile²⁷⁷.

Pe primarul Vasile Vasilescu îl regăsim în funcție la data de 23 septembrie 1940²⁷⁸, semnătura sa fiind găsită pe o serie de acte ale primăriei.

²⁷³ *Ibidem*, Dosar 9/1938, f.34.

²⁷⁴ *Ibidem*, f.40.

²⁷⁵ *Colecția C. Marinescu*.

²⁷⁶ *Ibidem*, f.17; f.20.

²⁷⁷ *Ibidem*, Dosar 4/1931-1942, f.79.

²⁷⁸ *Ibidem*, Dosar 2/1922-1949, f.219.

În câteva luni sunt numiți trei primari, lucru care demonstrează instabilitatea politică, nu numai la nivel local, dar și la nivel național, în condițiile înstaurării regimului de autoritate monarhică al regelui Carol al II-lea, iar după abdicarea acestuia, a regimului condus de generalul Ion Antonescu.

Din punct de vedere cultural, se constata deschiderea unui Cămin cultural, cu sprijinul Fundației regale „Principele Carol”. La Medgidia, funcționau în această perioadă un protopopiat, o judecătorie și un serviciu sanitar subvenționat de stat²⁷⁹.

Anul 1939, este un an la fel de agitat din punct de vedere politic ca și precedentul, unde îl găsim ca primar pe Vasile Vasilescu, care punea în discuție prin decizia nr.2 a Consiliului local, slaba funcționare a Centralei electrice, propunând și soluții pentru remedierea situației²⁸⁰.

Primarul, însoțit de Ioan Stoica, șef de birou al Primăriei, ing. Nicolae Constantin și Anton Gamulea, percepător fiscal, au inventariat bunurile Bisericii ortodoxe. Valoarea acestora era de 2,5 milioane lei, fiind construită din piatră, cărămidă, beton și fiind compusă din patru încăperi. Clopotnița cimitirului ortodox, situată pe strada Română, datează din 1908 și era în inventarul Primăriei. Se impuneau prețuri pentru apa potabilă transportată de sacagii, în funcție de distanța parcursă și dezinfectarea periodică a butoaielor²⁸¹.

În același an își desfășura activitatea de medic al comunei urbane, dr. Valentina Leu, iar judecător al comunei era Zamfir Coadă²⁸².

Primarul Vasile Vasilescu hotăra repararea halelor vechi și a imobilelor de pe strada Panairului, pentru comerț și pentru un atelier de fierărie. Se dorea construirea unei noi cărămidării, licitația fiind obținută de comerciantul Florea Petrescu. Erau aprobate sumele necesare achiziționării unor alimente destinate celor aflați în pribegie, masa delegaților străini, achiziționarea de materiale necesare Primăriei și pentru recrutarea tinerilor din Plasa Medgidia. Băncile „Înfrățirea” și „Unirea” fuzionează cu

²⁷⁹ ****Enciclopedia României*, vol.II, București, 1938, pp.161-162.

²⁸⁰ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 11/1939, f.1; Dosar 4/1931-1942, f. 27.

²⁸¹ *Ibidem*, Dosar 7/1935, f. 25; Dosar 12/1939, f.35.

²⁸² Apud, A. Lăpușan, Șt. Lăpușan, *op.cit.*, p.207.

banca „Valul lui Traian” din Castelu, numindu-se în continuare, Banca Populară „Înfrățirea” Medgidia, ce se bucura de sprijinul a 429 de membri²⁸³.

Căramidăria Comunei urbane în perioada interbelică²⁸⁴

NICOLAE T. FRECEA

(1940)

În perioada interbelică Medgidia reușise să se dezvolte, ca urmare a investițiilor realizate de administrația locală. Una din măsurile adoptate de acest primar a fost pavarea străzii care făcea legătura între gară și centrul orașului, fiind reconstruit podul din apropierea găinii²⁸⁵.

La 4 noiembrie 1940, actele în calitate de primar al urbei, erau semnate de Nicolae Frecea²⁸⁶.

²⁸³ Arhiva: Primăriei: Medgidia, Dosar: 13/1940, ff. 7-8.

²⁸⁴ Biblioteca: Municipală: Medgidia.

²⁸⁵ „Voința Dobrogei”, VI, nr. 13, din 5 iulie 1936, p. 1.

²⁸⁶ S.I.A.N.C., Fond: Primăria: Medgidia, Dosar: 4/1931-1942, f. 85.

GHEORGHE ROTARU

(1941-1944)

Prin implicarea primarului Gheorghe Rotaru, de profesie avocat, se colecta suma de 60.000 lei pentru sprijinirea familiilor celor căzuți în timpul rebeliunii legionare (21-23 ianuarie 1941), înaintată Președinției Consiliului de Miniștri, la 15 februarie 1941, fiind singura comună urbană din județ, care a făcut această colectă publică, fapt pentru care primarul a fost decorat cu medalia „Brevetul Recunoștința” și medalia „Conducătorul”, din partea generalului Ion Antonescu. O altă colectă a fost destinată familiilor soldaților români căzuți în Basarabia, în iulie 1941, suma predată autorităților la 7 august 1941, fiind de 172.515 lei²⁸⁷.

La 21 februarie 1941, la Uzina de apă își desfășura activitatea Andrașescu Andrei, ce avea profesia de mecanic și fusese numit în funcție la 1 decembrie 1933, în timp ce la Uzina electrică lucrau Abdurazac Șefchi, mecanic numit la 1 noiembrie 1935, când se înființa uzina, Zachir Ismail, ajutor-mecanic, numit la 1 ianuarie 1936 și Împăratu Ion, electrician, numit la 1 februarie 1938, ce lucrase anterior la Fabrica „Postavul” din București, din anul 1927²⁸⁸.

Posturile declarate vacante în cadrul Primăriei, erau publicate în presa locală și se organizau concursuri cu tematică stabilită²⁸⁹. Primarul era cel care de fiecare dată, semna anunțul de angajare.

În anii 1942-1943, din Consiliul local făceau parte preot Teodor Voineagu, colonelul Golgoteanu, comandantul garnizoanei, Constanța Petrovici - medicul orașului, dr. Schneider – medic veterinar, Traian Popovici, Manole Ioan - Comandantul Poliției, Mircea Dragomirescu, Theodor Mihuleșcu – pretor al Plasei Medgidia, Ioan Țugui, Ionescu Ilie și Ștefan Popa. În aceiași perioadă este amintit în

²⁸⁷ *Ibidem*.

²⁸⁸ *Ibidem*, Dosar 2/1922-1943, f.18; f.75.

²⁸⁹ *Dobrogea Jună*, 3 august 1936, f.2.

documentele Primăriei, ca urmare a faptului că executase anumite lucrări la localul acesteia, tinichigiul Țuțuianu Ion Dumitru, născut în 1910, ce domiciliu pe strada Ovidiu, nr. 14, fiind lăsat la vatră caporal și care se declara apolitic²⁹⁰.

La 13 mai 1942, Ministerul Afacerilor Interne, Direcția Administrației Locale își oferă serviciile pentru a întocmi planul de sistematizare a orașului, prin Institutul Aerofotogrametric de pe lângă Secretariatul de stat al aerului²⁹¹.

La 7 iulie 1942, în ședința Consiliului local din care făceau parte pe lângă primarul Gheorghe Rotaru, viceprimarul Ioan Vâlcu și membrii: Ioan Constantinescu - medic la spitalului din localitate, M. Peneuș - șef comisariat de poliție, D. Lupoi - preceptor fiscal, Mircea Dagomirescu - director al Seminarului musulman, Barbu Georgescu - director al Școlii primare de băieți nr. 2, D. Tarhon - șef silozuri, Traian Petricu - comerciant, Andrei Avram - pensionar, fost profesor și Idris Abdul Gani - agricultor. Preotul Rogoveanu și Ioan Țugui nu au fost prezenți. Se pune în discuție cererea industriașului Gheorghe Neacșu de a primi un teren viran în piața orașului pentru activități industriale. Consilierul Traian Petricu a luat cuvântul și a propus acordarea terenului solicitat de industriaș, pentru dezvoltarea economiei orașului. De aceeași părere au fost profesorul Mircea Dragomirescu și dr. Constantinescu²⁹².

La 30 iulie 1942, în ședința de consiliu a Primăriei Medgidia, în prezența primarului Gheorghe Rotaru și a consilierilor Ioan Vilcu, Petrovici, Mircea Dragomirescu, M. Peneuș, Traian Petricu, Andrei Avram, Idris Abdul Gani, Aurel Oancea, D. Rogoveanu, se constata faptul că Uzina Electrică, baia comunală, școlile de băieți și fete, Seminarul musulman și Căminul cultural, se aflau într-o bună stare, fiind bine întreținute²⁹³.

²⁹⁰ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 4/1931-1942, f.112.

²⁹¹ *Ibidem*, Dosar 17/1942, f. 1. Aurelia Lăpușan, Ștefan Lăpușan, *op.cit.*, p. 221.

²⁹² S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 23/1942, ff. 13-16.

²⁹³ *Ibidem*, Dosar 17/1942, ff. 1-2.

Comerciantul Neacșu T. Gheorghe²⁹⁴

Uzina electrică comunală era înzestrată cu un motor de 60 CP și un generator electric de 40 KW, iluminatul public fiind prezent doar într-o parte a orașului²⁹⁵.

Seminarul musulman din Medgidia în anul 1940²⁹⁶

²⁹⁴ *Colecția George Neacșu.*

²⁹⁵ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 17/1942, f. 4.

Funcționau trei cantine școlare la Școla primară de fete, Școala de băieți nr.1 și Școala de băieți nr. 2²⁹⁷, prin grija autorităților locale. Cantinele serveau celor 150 de elevi mâncare caldă, marmeladă și ceai²⁹⁸. Primăria se îngrijea și de salubritatea orașului, gunoiul fiind depozitat în cutii portative, ușor de manipulat, de un serviciu specializat²⁹⁹, aflat în subordinea primăriei.

Se prevedeau în bugetul comunei urbane 1-1,2 milioane lei pentru consolidarea cu tiranți metalici a Palatului Comunal³⁰⁰, construit încă din anul 1893. Probabil, autoritățile locale se gândeau să consolideze construcția pentru a rezista în fața unor bombardamente ale inamicilor. Baia comunală ce data încă din perioada otomană avea repartizate sumele de 350.000 - 400.000 lei³⁰¹, acest lucru demonstrând interesul localnicilor pentru aceasta, dar și al autorităților de a menține un simbol al orașului.

În ceea ce privește aprovizionarea orașului cu făină, aceasta putea să satisfacă cerințele populației timp de o săptămână, iar primarul făcuse intervenții la Prefectură pentru a primi sămânța de grâu de primăvară, depozitată la Banca Populară din Constanța, de unde primise un răspuns favorabil. De la Institutul Național al Cooperăției urma să primească 30 de vagoane de porumb³⁰².

În anul 1942, autoritățile locale erau interesate să aprovizioneze orașul cu apă, să funcționeze sistemul de canalizare, Uzina electrică să fie dotată cu un al doilea grup electrogen, cu un motor care să dezvolte cel puțin 100 CP și un generator electric de 60 KW, construirea unui nou abator pentru sacrificarea animalelor mari, împrejmuirea târgului de vite, construcția de noi locații pentru școli și realizarea unor șosele³⁰³.

²⁹⁶ Anuarul Seminarului musulman din Medgidia, 1940, f.2.

²⁹⁷ S.J.A.N.C., Fond Primăria Medgidia, Dosar 17/1942, f. 6.

²⁹⁸ *Ibidem*, f. 13.

²⁹⁹ *Ibidem*, f. 8.

³⁰⁰ *Ibidem*, f. 14.

³⁰¹ *Ibidem*.

³⁰² Aurelia Lăpușan, Ștefan Lăpușan, *op. cit.*, p. 222.

³⁰³ S.J.A.N.C., Fond Primăria Medgidia, Dosar 17/1942, f. 12.

La 30 noiembrie 1942, în ședința Consiliului comunal se analiza ordinul Prefecturii prin care se propunea schimbarea numelui orașului Medgidia în „Brâncoveanu”, ca urmare a propunerii Comisiei de românizare a denumirilor de localități. Unii consilieri propuneau numele „Ardeleni”³⁰⁴, pentru a omagia mocanii stabiliți de-a lungul timpului, în urma complexului fenomen al transhumanței. Cea de-a doua denumire va fi însușită de Consiliul Comunei urbane și transmisă Prefecturii Constanța. Măsura nu a fost aprobată și cu siguranță s-ar fi lovit de refuzul populației, obișnuită cu denumirea veche, la care se adauga și prezența numeroasă a etnicilor musulmani, turci și tătari.

Din Consiliul de colaborare al comunei urbane făceau parte: colonelul Glogoteanu - comandantul garnizoanei, dr. Constanța Petrovici - medicul orașului, Traian Popovici - comandantul pregătirii premilitare și Manole Ioan - șeful comisariatului polițienesc³⁰⁵.

În februarie 1944, se dispunea pregătirea populației pentru evacuare din calea frontului. Comandantul Regimentului 40 infanterie Medgidia, transmitea superiorilor că populația orașului se afla într-o “stare de calmitate”. La 23 martie se primeau instrucțiuni de la Prefectură, privind o eventuală evacuare a populației, în maxim șase ore de la primirea ordinului. Cerealele colectate de la populație în locația intitulată „Darul plugarului”, urmau a fi depuse la centrele de strângere, iar taurii urmau a fi înfierăți cu litera „C”, provenind de la inițiala județului Constanța. Urma a se înființa brutării, iar în fiecare localitate se organizau echipe ce aveau în vedere prinderea parașutiștilor dușmani³⁰⁶. Caii și căruțele erau rechiziționate de la toți locuitorii comunei urbane, iar lăzile cu arhiva Primăriei urmau a fi evacuate către Moldova, având trasate două linii negre³⁰⁷.

³⁰⁴ Aurelia Lăpușan, Ștefan Lăpușan, *op. cit.*, p. 222.

³⁰⁵ *Ibidem*.

³⁰⁶ *Ibidem*, p. 223.

³⁰⁷ *Ibidem*, p. 225; Adrian Ilie, *Aspecte legate de situația Medgidiei în cel de-al doilea război mondial*, în “România în focul războiului”, Editura Muzeului Marinei Române, Constanța, 2011, pp. 41-42; Idem, *Medgidia în vâltoarea celui de-al doilea război mondial*, în “Retrăiri istorice în veacul XXI”, Editura Karta –Graphic, Ploiești, 2016, pp.368-376.

Reinstalat pentru a doua oară în funcția de primar al urbei, Gheorghe Rotaru (1941-1944), îl informa printr-un memoriu pe prefectul județului Constanța, Alexandru Ignătescu, la 27 aprilie 1944, în care făcea o detaliată prezentare a activității întreprise în timpul mandatului său:

„ *MEMORIU. Am ocupat funcțiunea de primar la 26 ianuarie 1941, în urma recomandării unanime a notabilităților din comună consultate în acest scop și în lipsa subsemnatului din localitate. Am acceptat această demnitate atât ca răspuns la chemarea cetățenilor, cât și dintr-un înalt simț de datorie românească, dat fiind împrejurările grele în care ne găseam. Cea mai apăsătoare și acută problema ce preocupă nu numai această localitate ci întreaga țară – aceea a aprovizionării populației mai ales cu pâine, datorită eforturilor, stăruințelor și legăturilor personale cu diferiți proprietari, a făcut ca în acest oraș să nu fie simțită, căci în acest timp nu a existat o zi fixată pentru fabricarea pâinei ca populația să nu aibă acest aliment, cu toate că în vara anului 1941, orașul a găzduit timp de mai multe luni și peste un număr de 2000 de refugiați din Constanța și cu toate că în localitate – prin stabilirea Comandamentului Corpului II de Armată și a Diviziei 9 de infanterie, se mai găseau numeroase familii de ofițeri și subofițeri. Celelalte alimente (carne, zarzavat), au îmbelșugat în tot timpul piața locală, ceea ce permitea nu numai alimentarea multor locuitori ai orașului Constanța, dar și capitala țării. La venirea mea ca primar am găsit străzile orașului desfundate complet din cauza circulației intense a miilor de vehicule și tancurilor armatei germane în trecere spre Bulgaria. Am refăcut și reparat toate aceste străzi investind până în prezent aproximativ 3 milioane lei. Clădirea Primăriei avariată grav la cutremur a fost reparată și consolidată, necesitând circa 1.800 000 lei. Am amenajat și pus în funcțiune baia comunală. S-au reparat localuri de școli, de asemenea avariate de cutremur. S-au reparat abatorul comunal și motorul Uzinei*

electrice. S-au plantat cu pueți de salcâmi pentru împădurire o suprafață de 8 hectare teren”³⁰⁸.

Primarul Rotaru a pus în funcțiune cantinele școlare, unde serveau masa, 120 de elevi. Pentru refugiații care au ajuns în oraș au fost strânse fonduri în valoare de 713.436 lei. Pentru sondații aflați pe front s-au strâns sub egida Crucii Roșii, timp de trei ani, obiecte precum: flanele, pulovere, mănuși, fulare, căciuli, cojoace și piei de animale în valoare de 1 milion de lei³⁰⁹.

Primarul a colaborat bine cu autoritățile locale și cu autoritățile militare, punându-le la dispoziție terenuri pentru a fi cultivate cu zarzavat sau a fi pășunate cu vitele. Iluminatul era gratuit și erau reduceri de taxe. Au fost ridicate mari cantități de stuf din balta comunei urbane, fără plată, iar pentru alimentarea cu apă a acestor unități militare, a fost montat un motor ce deservea baia comunală³¹⁰.

Până la întoarcerea armelor împotriva Germaniei naziste, la 23 august 1944, viața a decurs normal la Medgidia, fără tensiuni. Dovadă sunt măsurile adoptate de administrația locală, cu referire la investiții edilitare și la asigurarea unui trai decent pentru populație. La aceasta se adaugă interesul pentru educația copiilor, prin construirea unor noi școli și asigurarea hranei pentru aceștia. Astfel de măsuri nu se puteau adopta decât în condițiile unui climat pașnic. Asta nu înseamnă că situația era similară și în alte zone. De exemplu, lupte sângeroase s-au purtat de către trupele române la Cotul –Donului și în Kuban³¹¹, unde au participat și soldați din Medgidia.

În zilele de după 23 august 1944, s-au desfășurat lupte în zona centrală și de nord a Dobrogei pe linia Medgidia-Cernavodă³¹². În noaptea de 23-24 august 1944 au avut loc lupte la Cernavodă și Seimenii Mari, împotriva unor nave germane, ce au forțat trecerea, utilizând armamentul din dotare. La Medgidia, Tortoman și

³⁰⁸ S.J.A.N.C., *Fond Prefectura Constanța*, Dosar 3/1944, f. 77.

³⁰⁹ *Ibidem*.

³¹⁰ *Ibidem*, f. 78.

³¹¹ Constantin I. Kirițescu, *România în al doilea război mondial*, vol. I, Editura Univers Enciclopedic, București, 1996, p. 97.

³¹² Valentin Ciorbea, *Evoluția Dobrogei între 1918-1944*, Editua Ex Ponto, 2005, p. 510.

Cernavodă au avut loc confruntări sângeroase în zilele de 27-29 august 1944, pentru controlul asupra liniei ferate și asupra podului de peste Dunăre³¹³.

În ziua de 28 august 1944, în zona Tortoman - Medgidia au avut loc confruntări sângeroase, cu o coloană formată din 800-900 de militari germani, care au fost nevoiți în cele din urmă să se predea. Detașamentele germane intenționau să distrugă sistemul de poduri de la Cernavodă, dar au fost anihilate de artileria română. Însuși generalul Tschammer und Osten, comandantul trupelor germane de uscat din Dobrogea, alături de alți 65 de ofițeri, a fost luat prizonier și internat în lagărul de la Cernavodă³¹⁴.

Colonelul Petre Matei, comandantul Regimentului 13 Artilerie, capturează în dimineața zilei de 29 august 1944, 500 de inamici, 109 cai, patru camioane, patru căruțe, două bucătării mobile și două motocicletă³¹⁵.

Nenumărați au fost tinerii din Medgidia care au luptat în cel de-al doilea război mondial. Printre aceștia putem aminti pe Constantin Bleandă, Stoian Cernica, Andrei Costea, Vasile Popa, dr. Haralambie Teodoru, Ștefan Ganea, care au fost decorați pentru faptele lor de vitejie, sau au dat jerfa supremă pentru patrie, precum Dumitru Floroiu, Gheorghe Coman, Ion Caignat, Vasile Mitu, Reșad Etem, Mihail Toma și Gheorghe Vlad³¹⁶.

Alții au fost răniți în război fiind declarați invalizi de război. Unul dintre aceștia a fost Voicu Oprică, comerciant de vază al orașului.

Până la 29 august 1944, unitățile ruse vor atinge linia ferată Constanța-Medgidia-Cernavodă³¹⁷, iar Primăria va pune la dispoziția unităților sovietice prezente în oraș noi branșamente electrice de la Uzina Comunală Electrică.

³¹³ *Ibidem*, p. 511; Constantin I. Kirițescu, *op. cit.*, vol. II, ed.cit., loc.cit., p. 238.

³¹⁴ Valentin Ciorbea, *op. cit.*, p. 512.

³¹⁵ Aurelia Lăpușan, Șt. Lăpușan, *op. cit.*, p. 225.

³¹⁶ ****Date preluate de la Asociația „Cultul Eroilor”*.

³¹⁷ Adrian Rădulescu, Ion Bitoleanu, *op.cit.*, p. 352. Valentin Ciorbea, *op. cit.*, p. 525.

Voicu Oprică³¹⁸

În perioada interbelică orașul s-a dezvoltat, au fost realizate o serie de investiții, printre care Uzina electrică și cea de apă, iar în perioadele tulburi pentru țară și-a adus contribuția umană și materială. Viața politică a orașului a fost uneori agitată, existând dispute politice și de doctrină politică.

Membrii marcanți ai urbei au făcut parte din organisme politice județene, au condus instituții județene sau au reprezentat locuitorii orașului și ai județului în Parlamentul României.

GHEORGHE M. GHEORGHIU

(1944)

Acest primar a condus câteva luni în condiții de nesiguranță și a fost preocupat de buna aprovizionare cu alimente a populației. Situația de pe front afecta și viața locuitorilor orașului. Combatanți din Medgidia erau prezenți pe front, iar familiile acestora erau îngrijorate.

³¹⁸ *Colecția George Neacșu.*

ILIE DRAGOȘ

(1944 -1946)

Primarul Ilie Dragoș, se născuse la 20 iulie 1902, fiind fiul lui Savu și Ana, având un copil și 4 clase primare. Făcea parte din contingentul 1924 și avea gradul de sergent. La sfârșitul războiului viața revenea la normal în oraș. Activitățile comerciale erau reluate. Primarul Ilie Dragoș colabora cu un Comitet consultativ format din Traian Petricu, Sorin Dâlgeanu, Constantin Țața, Tache Ghițescu, Ștefan Hartular, Haig Keragosian, Mircea Dragomirescu, Constantin Sârbu, Adrian Ucrainet (ce reprezenta gruparea comuniștilor).

Primarul Ilie Dragoș îl avea ca ajutor de primar pe Paul de Hillerin³¹⁹. Poliția era reprezentată de Hanganu Ion, șef al secției de poliție, Pomană Ion, comisar adjunct și polițist Oprea Ilie³²⁰.

La 25 august 1945 primarul primea o solicitare prin care trebuia să predea contra-cost, la prețul pieței, delegatului Regimentului 36 Infanterie, 6.000 kg de fân necesar pentru hrana cailor regimentului amintit, ce se întorsese de pe front la 22 august și era cantonat la Cernavodă³²¹.

Sub conducerea primarului Dragoș, se constituia Comitetul consultativ de coordonare politică. Acest organism era format din : Traian Petricu, Sorin Dâlgeanu (P.N.L.), Constantin Țața și Tache Ghițescu (Frontul Plugarilor), dr. Ștefan Hartular și Haig Keragosian (Uniunea patrioților), Mircea Dragomirescu și Radu Nicolae (Partidul Social-Democrat), Constantin Sârbu și Adrian Ucrainet (P.C.R.), Sisu Petre și Alecu Vergos (reprezentanții sindicatelor)³²².

³¹⁹ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 36/1945-1947, f.33; f.36; Acest primar este bunicul primarului de mai târziu, Dumitru Moinescu.

³²⁰ *Ibidem*, f.58; f. 63.

³²¹ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 37/ 1947, ff. 5-6.

³²² *Ibidem*, f. 16.

După cum se poate observa, comuniștii și simpatizanții lor își făceau loc și la Medgidia în organismele decizionale.

MIRCEA DRAGOMIRESCU

(1946)

Profesor de muzică, director al Seminarului musulman din Medgidia, consilier local în mai multe mandate, apreciat de cetățenii orașului pentru seriozitatea de care dădea dovadă și de respectul pe care îl purta tuturor. Experiența dobândită în calitate de director al Seminarului musulman din Medgidia l-au ajutat în buna administrare a treburilor interne ale orașului. Perioada în care a deținut funcția de primar a fost scurtă, lucru datorat instabilității politice la nivel național, reflectată și la nivel județean și local. La 24 iunie 1946, în calitate de primar semna o decizie de promovare în muncă. Actul era contrasemnat de Dumitru Chiravola, secretar al primăriei și Ioan Stoica, șef birou administrativ³²³. Ajutor de primar era

³²³ *Ibidem.*

începând cu data de 16 septembrie 1946, Iusein Reşid³²⁴, iar secretarul primăriei Dumitru Chiravola, era preşedinte al Comisiei de personal, din care mai făcea parte Mihail Niculescu şi Stoica Ioan³²⁵.

CONSTANTIN PĂRUŞ (1946-1949)

La 15 noiembrie 1946 actele din primărie erau semnate de un nou primar, consemnat şi la data de 14 iunie 1947 în calitate de conducător al urbei³²⁶. Prin decizia Primăriei din 20 ianuarie 1947, un număr de 32 de proprietari de cârciumi din oraş, trebuiau să plătească administraţiei locale suma de 52 milioane lei, sume necesare pentru întreţinerea localurilor de şcoli primare³²⁷. Primăria urma să contracteze un împrumut la Creditul judeţean, în valoare de 600 milioane lei, ce urma să fie rambursat timp de 10 ani, pentru electrificarea oraşului, a cărui uzină electrică nu mai putea face faţă noilor bransamente³²⁸.

La 5 octombrie 1948, Radu Ciutacu, domiciliat pe strada Matei Basarab, nr. 20, de profesie şofer - mecanic, solicita angajare pe cele două autoturisme ale Primăriei, mărcile FORD, respectiv FIAT. Se aproba angajarea cu un salariu de 8.000 lei lunar. În perioada 1946-1948, va funcţiona Liceul Traian, în locul Gimnaziului mixt „Ing. Ion Gheorghe Duca”³²⁹. Pentru a mări suprafaţa parcului din faţa liceului, primarul efectua un schimb de proprietăţi între Cristache Cotigă, comerciant al oraşului şi un teren aflat în proprietatea comunei urbane³³⁰.

³²⁴ *Ibidem*, *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 37/1947, f. 6.

³²⁵ *Ibidem*.

³²⁶ *Ibidem*, Dosar 2/1922-1949, f.173.

³²⁷ *Ibidem*, Dosar 37/1947, f. 6; Cotizaţia va fi de 500 lei/litru de vin şi 1500 lei/litru de alcool.

³²⁸ *Ibidem*.

³²⁹ *Ibidem*, Dosar 5/1933, f.97.

³³⁰ *Ibidem*, Dosar 37/1947, f. 7.

Liceul „Traian” din Medgidia³³¹

Se impunea extinderea electrificării oraşului, deoarece Uzina electrică nu mai făcea faţă cerinţelor, fiind echipată cu un grup electrogen de 62 CP. Primarul Constantin Păruş, aproba contractarea unui împrumut de 600 milioane de lei, pe termen de un deceniu³³². Acest lucru demonstrează interesul autorităţilor pentru dezvoltarea oraşului pe termen lung.

Târgul Panairului funcţiona în perioada 16-31 octombrie 1947, iar comercianţii participanţi proveneau din Medgidia, dar şi din alte localităţi ale ţării. Curelarul Neculae Gârbă, domiciliat pe strada Mircea Vodă, nr.118, solicita

³³¹ *Colecţia George Neacşu.*

³³² A.Lăpuşan, Şt. Lăpuşan, *op.cit.*, pp. 230-231.

Primăriei închirierea a 200 mp, pentru a ridica o construcție în Piața Oborului, necesară desfășurării activității, meserie pe care o practica de 10 ani³³³.

Prezența comercianților la târgul de vite³³⁴

La 28 septembrie 1947 se înregistrau cereri către Primărie, din partea unor comercianți ce doreau să își deschidă afaceri pe durata târgului. Printre aceștia amintim pe: Aurel Ciubureanu, din București – voiajor, Stelian Dumitrescu, din Ploiești – lanț electric și o prăvălie, Costel Bârzoagă, din Călărași – „panorame cu distracții publice”, Chiru Calciu, din București – tir cu arme, Costică Bălulescu, din București – cu dulciuri³³⁵.

Activitate comercială desfășurau urmașii unor primari ai orașului, printre care Angela de Hillerin, care avea în administrare o „Fabrică de apă gazoasă”, iar Sebastian Petricu, avea același obiect de activitate, fiind proprietar al Fabricii de ape

³³³ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 36/1947, f.95; Adrian Ilie, *Panairul de la Medgidia*, în “Analele Dobrogei”, Serie nouă, IX, Constanța, 2006-2008, pp.77-85.

³³⁴ *Colecția George Neacșu*.

³³⁵ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 36/1947, ff. 65-73; Adrian Ilie, *Medgidia. Istoria orașului de la 1918...*, p.77.

gazoase „Alba Iulia”. Ambii producători solicitau Primăriei autorizații pentru liberă circulație a camioanelor și căruțelor, cu care să-și transporte marfa³³⁶.

Depozit de cherestea la Medgidia³³⁷

Urmașii foștilor primari Hillerin și Petricu continuau activitățile comerciale ale părinților lor. Paul Hillerin devenise președinte al Sindicatului muncitorilor manuali din Medgidia, ce avea ca membrii, proprietari de atelaje și cai³³⁸.

Perioada interbelică a fost înfloritoare, orașul s-a dezvoltat, iar autoritățile locale au luat parte la toate aceste acțiuni. O astfel de acțiune a fost proiectul electrificării orașului din 1946, ce continua vechiul proiect demarat în vremea lui Traian Petricu. După ce în perioada interbelică uzina electrică contribuise la modernizarea orașului și la creșterea populației, la această dată era nevoie de noi bransamente ca urmare a creșterii numărului de locuitori și a unor noi activități economice.

Lucrările vor începe cu întârziere, după 1949, odată cu instaurarea regimului comunist, în condițiile demarării lucrărilor la Canalul Dunăre – Marea Neagră și a înființării unor întreprinderi în oraș³³⁹, mari consumatoare de energie electrică.

³³⁶ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 29/1949, f. 263.

³³⁷ *Colecția George Neacșu*.

³³⁸ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 37/1947, f. 8; un membru al acestui sindicat era și Telehoi Enache.

CAP. IV. ADMINISTRAȚIA LOCALĂ ÎN PERIOADA COMUNISTĂ

După instaurarea regimului comunist în România, primăriile vor fi numiți de autorități. Politica statului și a Partidului Comunist Român vor fi implementate la nivel local prin intermediul primarilor. Statul susținea planurile autorităților locale și controla îndeaproape activitatea edililor locali.

IVAN TROFIMOV

(1949-1953)

Printre măsurile adaptate de acest primar putem aminti faptul că se hotărâna mutarea aboului de wite la manginea orașului, transportul produselor din carne, cu căruța zincată de la abator la hală, în condiții de igienă, deschiderea a două restaurante, la gară și în centrul orașului, în piață; unificarea celor două fabrici de sifonare, ce se aflau în proprietatea industrișilor din perioada interbelică, Hiltanin și Petricu și naționalizarea unei morii³⁴⁰.

La 28 octombrie 1950, au fost aleși 27 de deputați. Prim vot, era ales președintele Ion Spătaru, secretarul Nicolae Aurelia și vicepreședintele Maria Dragoș. Au fost exprimate 111.228 voturi, din cei 111.559 participanți, voturi pentru – 111.223, împotriva – 159 de voturi și amulate – 177 de voturi³⁴¹.

³³⁹ *Asesvedea: Adrian Ilie, Claudiu Ilie, Coradul Dinăre-Mareș Neagă. Istoria și dezvoltarea, simbul și legea celei care stă și peșteră în vârstă și în lăsa, Editura Ex-Printo, Constanta, 2011, pp.50-71; Adrian Ilie, *Măteșălia. Istoria orașului de la 1918*, pp. 155-177.*

³⁴⁰ *SSJANCC., *Procedură Primăria Măteșălia*, Dosar 37/1947, f.314. Este vorba de Moara lui Stănilă.*

³⁴¹ *ibidem, Dosar 54/1950-1951, f.11.*

Din Comisia de învățământ făceau parte: Șaban Negip, Nicolae Aurelia, Daculă Nicolae, din Comisia pentru sănătate făceau parte: Izmet Mustafa, Pițigoi Elena, din Comisia industriei locale: Dermegui Gheorghe, Fecioru Ecaterina, Caruca Constantin, din Comisia de buget: Ivan Trofimov, Șpac Vasilică, Gheorghe Radu; din Comisia pentru comerț - Spătaru Ion, din Comisia pentru prevederi locale – Solomon Tudor, iar din Comisia pentru agricultură – Tudor Ion³⁴².

Au fost adoptate următoarele măsuri:

- aprovizionarea populației cu lemne și petrol,
- repararea uneltelor agricole,
- achiziționarea a 43.000 kg de furaje pentru vite,
- extinderea rețelei electrice în oraș și la periferii pe o lungime de 1,5 km și instalarea a 25 de lămpi,
- amplasarea a 5 cișmele de apă în oraș,
- înființarea serviciului de ecarisaj,
- înființarea unui cămin pentru copii,
- săparea a 117 ml către șoseaua Peștera,
- veniturile încasate au depășit cheltuielile cu 234%,
- participarea cadrelor didactice la muncă de teren, în zilele de luni, miercuri și vineri, pentru a convinge populația să își înscrie copiii la școală³⁴³.

În procesul verbal al Cosiliului Popular întrunit în 3 aprilie 1951 se raportau realizările administrației locale printre care:

- repararea podului de pe strada Iosif V. Stalin,
- repararea a două pistoane la motorul de 250 HP de la Uzina electrică, repararea motorului de 60 HP de la Uzina electrică, prelungirea rețelei electrice de pe strada Panair, cu 200 ml,
- repararea căruțelor de la serviciul de salubritate, cu suma de 15.000 lei,
- plan de electrificare pentru Medgidia, Valea Dacilor și Remus Opreanu,

³⁴² *Ibidem*, f.2.

³⁴³ *Ibidem*, f.5.

în valoare de 30.100.000 lei,

- creșă pentru 30 de copii, cărora trebuia să li se asigure hrana de patru ori pe zi,
- consultul medical al copiilor zilnic, de către un medic,
- prelungirea planului cincinal,
- ajutor acordat „națiunilor conlocuitoare”,
- transformarea în secție financiară a raionului, a imobilului naționalizat al lui Constantin Țața³⁴⁴.

„Declarația pentru pace” a naționalităților conlocuitoare³⁴⁵

³⁴⁴ *Ibidem*, f.9.

Existau discuții aprinse cu cei care erau considerați adevărați sabotori de noul regim. Astfel, Dumitru Chiriac, era acuzat că însămânțase două hectare cu floarea soarelui, dar că „zgâriase pământul cu prășitorul”, iar unii agricultori nu predau laptele către stat. Se dorea construcția unui „Ateneu Popular”, cu sprijinul locuitorilor. Chiaburii Bârzan Marin, Ion Mocanu și Giumali Geauzar nu-și îndepliniseră planul la cultura agricolă, dar lucrau la Canalul Dunăre-Marea Neagră. Trustul de pâine era condus de Ali Latif³⁴⁶, care insista pentru o mai bună colectare a grânelor necesare fabricii. Într-o listă semnată de Ivan Trofimov, președinte al Comitetului executiv al Sfatului Popular Medgidia, se regăseau chiaburi care își pierdeau proprietățile și bunurile mobile (autoturisme, pluguri, mașini de secerat, de bătut porumb, cazane de țuică etc).

Batoze confiscate de comuniști³⁴⁷

Printre aceștia amintim pe: Gheorghe M. Moșescu (50 ha și alte bunuri, considerat “exploator”, drept pentru care a fost condamnat la patru luni de

³⁴⁵ *Colecția George Neacșu; Naționalitățile conlocuitoare, printre care turcii și tătarii din Medgidia, acceptau noul regim instaurat și se angajau să depună toate eforturile pentru dezvoltarea și propășirea noului stat.*

³⁴⁶ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia, Dosar 54/1950-1951, ff.9-11.*

³⁴⁷ *Colecția Corneliu Marinescu.*

închisoare), Gheorghe I. Moșescu (50 ha), Oprea Mocanu (19 ha), Constantin Mocanu (21 ha), Neculae Mocanu (21 ha), Dumitru Ciutacu (26 ha), Sava Ciutacu (24 ha), Gheorghe Pricop (16 ha), Savu Grigore (18 ha), Ilie Ciutacu (16 ha), Ilie Mocanu (20 ha), Ilie Ciutacu (18 ha), Ilie Precup (24,5 ha), Ion Ciutacu (31 ha), Ștefan Ciutacu (32 ha) ș.a. Unii vor fi condamnați la închisoare, acuzați de sabotaj, fiind considerați dușmani ai regimului³⁴⁸.

Se hotăra stabilirea unui loc destinat lustragiilor, iar ședințele Comitetului executiv urmau a se desfășura în zilele de vineri, cu începere de la orele 19.00. Se formau echipe care să identifice pe teren chiaburii care sabotau însămânțările. Aprovizionarea cu produse piscicole urma a se realiza de la Rasova și Năvodari. Statul intervenea pentru a fixa prețul sacagiilor. Se formau comitete de luptă pentru pace. Cu sprijin popular urma să se amenajeze parcul din centrul orașului³⁴⁹.

Manifestație stradală de adeziune și de sprijin a măsurilor adoptate de regim³⁵⁰

³⁴⁸ *Ibidem*, Dosar 56/1951, ff. 23-27.

³⁴⁹ *Ibidem*, Dosar 54/1950-1951, ff.11-13.

³⁵⁰ *Colecția N. Ceauș.*

Manifestație a muncitorilor la Medgidia³⁵¹

În procesul verbal al Sfatului Popular din 5 mai 1951, se discutau o serie de probleme precum:

- funcționarea stației de difuzare,
- stârpirea cuiburilor de ciori cu concursul elevilor din școli,
- curățirea islazului cu contribuție populară,
- extinderea parcului de atelaje de la serviciul de salubritate al orașului³⁵².

În procesul verbal al aceluiași organism politic, datat 5 iunie 1951, se raporta însămânțarea a 5.410 ha, din totalul planificat de 5.658 ha. Prețurile la apă, practicate de sacagii, erau afișate la vedere în apropierea pompelor de apă. Anife Ali, atrăgea atenția asupra faptului că rația de gaz era insuficientă, iar lemnele lipseau din oraș. Distribuirea porumbului către nevoiași, urma a se face de către agentul agricol³⁵³.

³⁵¹ *Colecția Corneliu Marinescu.*

³⁵² S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 54/1950-1951, ff. 14-15.

³⁵³ *Ibidem*, f.16.

După cum se poate observa din aceste procese verbale ale autorităților locale, localitatea se confrunta cu o serie de probleme privind aprovizionarea locuitorilor cu produse de primă necesitate, dar și eforturile de amenajare și construcție ale administrației.

Prin naționalizarea întreprinderilor, se confiscau proprietăți precum moara familiei Kaiser, care era integrată Fabricii de ape gazoase „Gheorghe Gheorghiu – Dej”, piua și boiangeria „23 August”. Pe lângă această întreprindere se înființa și o anexă ce se ocupa cu producerea cărămizilor, a sobelor de teracotă și un atelier de olărie. Se confiscau proprietățile familiilor Petricu și Hillerin³⁵⁴, considerați chiaburi, de către autorități.

În darea de seamă anuală a Sfatului popular din 1951, erau specificate **realizările din resurse locale**: o creșă pentru copii, un cămin de zi cu 20 de locuri, o stație de radio-amplificare cu opt difuzoare și amenajarea sălii de spectacole a cinematografului “Maxim Gorki”. A fost instalată și o conductă de apă potabilă ce deservea interesele muncitorilor de la Canal și ale populației. A fost reparată șoseaua ce făcea legătura cu localitatea Valea Dacilor, precum și străzile din oraș. Au fost renovate trei localuri, s-au realizat două dormitoare și o cantină pentru internatul Liceului mixt din localitate și a fost înființat un dispensar pentru copii. Casa de nașteri a fost renovată și a fost suplimentat numărul de paturi pentru spital. A fost construită o fabrică de pâine și au fost renovate magazinele care vindeau produse pe bază de cartele³⁵⁵.

Tot în anul 1951, cu începere de la 2 noiembrie, electrificarea orașului se realiza prin curent de înaltă tensiune și se va planifica electrificarea satelor Valea Dacilor și Remus Opreanu³⁵⁶. Sfatul Popular primea spre folosință imobilul

³⁵⁴ *Arhiva Primăriei Medgidia*, Dosar 12/1949, ff.7-8.

³⁵⁵ *Ibidem*, Dosar 15/1951, ff. 19-25.

³⁵⁶ *Ibidem*, f. 25.

proprietatea lui Teodor Ghenof, din strada Iosif V. Stalin, nr. 72, ce va fi folosit drept Secțiunea financiară a orașului³⁵⁷.

Sarcinile trasate de conducerea de partid și de stat erau: culturalizarea maselor prin șezători, seri culturale, conferințe, cercuri de studii. Oamenii muncii puteau viziona 220 de filme cu caracter educativ și cultural în cinematograful “Maxim Gorki” și vor înființa 12 echipe artistice³⁵⁸. Propaganda comunistă și culturalizarea maselor era una din principalele ținte ale noului regim.

ION URUM (1953- 1956)³⁵⁹

³⁵⁷ *Ibidem.*

³⁵⁸ *Ibidem.*

³⁵⁹ *Colecția George Neacșu.*

Încă din anul 1951 lua ființă Întreprinderea Economică Raională Medgidia, având la bază naționalizarea „Morii Stănilă”, ce a fost electrificată și refăcută în totalitate. Ultimii lampagii ai orașului au fost Babeș și Paraschiva care au aprins felinarele în 1950, pentru ultima dată³⁶⁰.

Au mai fost naționalizate o piua de stofe, o boiangerie și o mașină de dărăcit lână, toate fiind modernizate. Fabrica de sifoane a fost electrificată și refăcută. În 1955, lua ființă o fabrică de țigle din ciment, iar în 1957, aceasta a fost prevăzută cu două laminoare³⁶¹.

Ivan Trofimov își încetează activitatea datorită stării de sănătate, fiind numit Ion Urum, la 12 mai 1953.

Sub directa îndrumare a primarului Urum se va organiza **Festivalul Mondial al Tineretului**, fiecare muncitor având trasate sarcini clare, pentru mărețul eveniment. Se vor realiza lucrări de amenajare, plantare de flori, depășirea planurilor de producție și întâmpinarea înalților oaspeți sosiți în localitate. Fiecare salariat urma să contribuie cu suma de 200 de lei, pentru organizarea acestui eveniment important pentru oraș³⁶².

Regimul comunist a contribuit la organizarea cooperativelor muncitorești, printre care Cooperativa „Îmbrăcămintea”, Cooperativa „Muncitorul” și Cooperativa „Higiena”. Au fost unificate la 1 aprilie 1958, într-o singură cooperativă, cu numele „Înfrățirea”, ce avea 122 de membri cooperatori, iar după numai doi ani, ajunsese la 359 membri³⁶³. Numărul membrilor a crescut constant, în fiecare an, cooperativa desfășurându-și activitatea și după evenimentele din 1989.

Alte măsuri vizau: asigurarea semințelor pentru semănat, la G.A.S. Medgidia, planul de electrificare, lupta pentru pace, asigurarea alimentelor pentru populație prin magazinele de stat, înființarea unor magazine pentru textile, alimente și un restaurant, colectarea de păioase fusese realizată în totalitate, colectarea de lână

³⁶⁰ Aurelia Lăpușan, Ștefan Lăpușan, *op.cit.*, p.262.

³⁶¹ Corneliu Marinescu, *Medgidia. Studiu monografic*, Editura Dobrogea, Constanța, 2006, p.196.

³⁶² S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 18/1953, f.11.

³⁶³ Corneliu Marinescu, *op.cit.*, p.197.

(se colectase cantitatea de 4.100 kg, lipsind cantitatea de 46 kg, deoarece proprietarii lor o ascunseseră), menținerea unui serviciu public al sacagiilor, extinderea rețelei electrice cu 3 km, la periferia orașului, în cartierul Gheorghe Gheorghiu – Dej, extinderea rețelei de apă potabilă, ca urmare a creșterii populației și repararea unor străzi³⁶⁴.

În această perioadă, funcționau 3 creșe și 5 cămine de zi pentru copiii celor ce lucrau la Canal, o creșă (10 copii) și un cămin (20 de copii), mai funcționau la Medgidia³⁶⁵. Moara „Gheorghe Gheorghiu – Dej” a fost dotată cu trei valțuri de făină și un motor de 120 CP. Se instala și o presă de ulei. O conductă de apă potabilă aprovizionă orașul. Se construia un atelier de produse ceramice și de teracotă. Au fost reparate străzile din oraș, s-a construit un dispensar, o policlinică, a fost renovată casa de nașteri, construită în 1955, a crescut numărul paturilor din spital și a fost construită o fabrică de pâine³⁶⁶.

Spitalul era foarte slab dotat, nu exista personal suficient, aparatura era moral și tehnic uzată, iar lipsa electricității și a canalizării făceau practic imposibilă realizarea unor acte medicale de calitate. Cu toate acestea prin strădania unor medici, populația a fost bine tratată și nu au fost înregistrate cazuri deosebite. Un medic care s-a dăruit întru-totul meseriei a fost Haralambie Teodoru.

În 1953 se constată o mobilizare generală a tuturor muncitorilor pentru Festivalul Mondial al Tineretului. Orașul avea în patrimoniu 1378 de clădiri proprietate particulară, un hotel cu 11 camere, 17.000 mp. de străzi pavate și 33.600 mp străzi nepavate.³⁶⁷

A fost construit un Cămin cultural și cinematograful „Maxim Gorki”, care aveau rolul de a „educa și culturaliza” clasele muncitoare în noul spirit socialist. Școlile

³⁶⁴ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 54/1950-1951, ff. 6-7.

³⁶⁵ *Ibidem*, f.40.

³⁶⁶ A.Lăpușan, Ș.Lăpușan, *op.cit.*, p.248.

³⁶⁷ *Ibidem*, pp. 251-252.

funcționau, având un număr însemnat de elevi: 364 elevi la Școala nr.2 de băieți, 92 elevi la Școala nr. 3 mixtă, 313 elevi la Școala tătară³⁶⁸.

Activități educative ale tineretului comunist din Medgidia³⁶⁹

³⁶⁸ Arhiva Primăriei Medgidia, Dosar 15/1951, f.19.

³⁶⁹ S.J.A.N.C., Fototeca Canalului Dunăre-Marea Neagră; Colecția George Neacșu.

Medgidia în anii '50³⁷⁰

Primarul Urum și-a încheiat activitatea de primar, fiind promovat în alte funcții de conducere la nivel județean.

ION SIMION (1956-1965)

Noul primar al orașului a condus o lungă perioadă de timp și s-a implicat în diverse activități edilitare.

Dintre lucrările edilitar-urbanistice realizate în anul 1958 amintim:

- refacerea parcului de la Orașul Nou,
- amplasarea unei conducte de apă pentru Valea Dacilor (1500 m),
- electrificarea localității Valea Dacilor (8 km),

³⁷⁰ *Colecția C. Marinescu.*

- electrificarea cartierului muncitoresc (3 km),
- electrificarea cartierului Speranța (1500m),
- deschiderea a două magazine alimentare, un chioșc de pâine și un aprozar în cartierul tătar și în cartierul muncitoresc,
- construcția școlii de la Orașul Nou,
- construirea Căminului Cultural din Valea Dacilor,
- construcția băii publice, cu o valoare a lucrărilor de 3.000 lei³⁷¹,
- prelungirea liniei electrice pe strada Filimon Sârbu,
- refacerea părții carosabile, după **executarea lucrărilor de canalizare în 1956**, pe străzile Kemal Agi Amet, Griviței, Oprea Hârâciu³⁷².

Colectivizarea agriculturii a fost încheiată în raionul Medgidia în anul 1957. Proprietatea privată era desființată. Se vor înființa G.A.P. (ulterior, C.A.P.) și G.A.S. (ulterior, I.A.S.) Tot acum se construia un cinematograf ce avea o capacitate de 500 de locuri. Rețeaua electrică a fost extinsă pe 40 de km liniari, iar rețeaua de distribuția a apei potabile pe 16 km³⁷³.

Canalul Dunăre-Marea Neagră și faleza în 1954³⁷⁴

³⁷¹ *Ibidem*, Dosar 111/1958, f.20; f. 32.

³⁷² *Ibidem*, f.32.

³⁷³ A. Lăpușan. Ș. Lăpușan. *op.cit.*, p.273.

³⁷⁴ *Colecția Adrian Ilie*.

În anul 1959, se asfaltau străzile Pușkin (735 ml) și Vasile Lupu (2675 ml), iar parcurile Tineretului (2821 mp) și I.M.U. (4284 mp), erau amenajate³⁷⁵. Se angaja un tehnician în întreținerea străzilor în persoana lui Kalamara Spiru³⁷⁶. La lucrările de amenajare și reparare a străzilor se utiliza un autocamion „Steagul Roșu 101”, aflat în proprietatea Primăriei. Aceasta mai deținea și alte autocamioane în inventar precum: GAZ 67, IAZ 210, ZIL 110, MOSCOVICI, PRAGA RN, TATRA 111 și SKODA 706³⁷⁷.

Parcul 1 Mai din Medgidia și faleză canalului în perioada comunistă³⁷⁸

³⁷⁵ *Ibidem*, Dosar 130/1959, f.10; f.11.

³⁷⁶ *Ibidem*, Dosar 141/1960, f.114.

³⁷⁷ *Ibidem*, ff.70-74.

³⁷⁸ *Colecția Adrian Ilie*.

Centrul oraşului Medgidia³⁷⁹

³⁷⁹ *Colecția C. Marinescu.*

Sărbătoarea de 1 mai 1961, la I.M.U. Medgidia³⁸⁰

Fabrica “ Cimentul Păcii” în 1963³⁸¹

³⁸⁰ *Colecția Gheorghe Călin.*

DUMITRU P. MIHALACHE

(1965-1968)

Acest primar a demarat o serie de lucrări edilitare, de modernizare a orașului, printre care: construcția și inaugurarea Spitalului teritorial și a Policlinicii, la 28 februarie 1965. Complexul sanitar avea o capacitate de 300 de paturi, secții de diagnostic și de tratament, iar Policlinica avea 14 cabinete de specialitate. Existau 32 de cadre medicale cu pregătire superioară și 180 de cadre cu pregătire medie. Ocupa o suprafață de 5 ha și dispunea de 16.617 mp, la care se adăugau alți 11.000 mp staționari, 1000 mp de anexe și 100 mp de laboratoare³⁸².

În perioada conducerii acestui primar orașul va fi vizitat de șeful statului Nicolae Ceaușescu, însoțit de Emil Bodnăraș. Din imaginile inserate se poate observa starea de spirit a locuitorilor orașului și discuțiile purtate cu înalții oaspeți.

Nicolae Ceaușescu și Emil Bodnăraș la Medgidia, 13 apr 1968³⁸³

³⁸¹ *Colecția C. Marinescu.*

³⁸² A. Lăpușan. Ș. Lăpușan, *op.cit.*, p. 280-281.

³⁸³ *Fototeca online a comunismului românesc*, cota 86/1968.

Nicolae Ceaușecu în discuții cu locuitorii Medgidiei – 1968³⁸⁴

Medgidia la începutul anilor '70³⁸⁵

³⁸⁴ *Ibidem*, cota 93/1968.

IFTIMIE ILISEI (1968-1979)

În perioada conducerii lui Iftimie Ilisei, își desfășurau activitatea 86 de deputați aleși³⁸⁶. Se construiau blocurile cu 8 apartamente situate pe strada Lt. Oprea Hârâciu și se asigura combustibilul necesar bunei funcționări a centralelor termice³⁸⁷. Printre măsurile adoptate în această perioadă amintim:

- asfaltarea unor străzi (Ion Creangă, Gării, Poporului),
- extinderea rețelei de canalizare și a celei de apă potabilă,
- iluminat public,
- funcționarea celor 9 unități școlare,
- construirea unui local nou pentru liceu (1968),
- lucrări în valoare de 3,030,084 lei, revenind 112 lei/cap de locuitor,

³⁸⁵ *Vedere a Medgidiei*. Autor Alexandru Mendrea. Necirculată.

³⁸⁶ S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 349/1968, f.3.

³⁸⁷ *Ibidem*, ff.10-11.

- aprovizionarea populației prin cele 57 de unități alimentare³⁸⁸.

În anul 1970, orașul avea o baie publică cu o capacitate de 40 de locuri, un hotel de 52 de locuri și 60 de abonați telefonici. S-au construit ulterior parcuri, alei, cartiere noi, stadionul, patinoarul, bazinul olimpic, sala de sport, sala de bowling. Procentul de 40% din salariații orașului, din totalul de 15.000, era format din navetiști³⁸⁹.

Medgidia. Restaurantul "Modern" (1970)³⁹⁰

Lungimea străzilor orașului ajunsese la 60 km, din care 23 km erau străzi modernizate, 21 km canalizare și 45 km rețea de distribuție a apei potabile. Funcționau un I.A.S., un S.M.A., și trei C.A.P.-uri. Viticultura se practica pe 1107 ha, iar pomicultura pe 517 ha. Existau 160 unități comerciale, din care 26, de alimentație publică. Existau 11 grădinițe de copii, unde își desfășurau activitatea 41 de educatoare și 758 de copii, 11 școli și licee, cu 241 de cadre didactice și 6.968

³⁸⁸ *Ibidem*, ff. 14-40; f.67.

³⁸⁹ Aurelia Lăpușan, Șt. Lăpușan, *op.cit.*, p.275.

³⁹⁰ *Vedere necirculată. Foto: Alexandru Florescu.*

elevi, o școală profesională, unde lucrau 25 de cadre didactice și 768 de elevi. Există o Casă de cultură, două cinematografe, 18 biblioteci școlare și municipale, un spital cu 387 de paturi, o Policlinică teritorială, două dispensare, o creșă și două farmacii. Din cele menționate anterior, unele își continuă și astăzi activitatea, iar altele, datorită trecerii la economia de piață, au devenit private, sau și-au încetat activitatea³⁹¹.

Podul de la Medgidia, în construcție³⁹²

Complexul Sportiv, a fost inaugurat la 26 ianuarie 1984³⁹³, fiind opera arhitectului Ion Teodoru. Opera constructivă a primarului Iftimie Ilisei, avea să-i poarte ulterior numele. Inițial a purtat numele mării campioane Carmen Bunaciu. Stadionul, inaugurat în 1978, avea o capacitate de 32.000 de locuri, fiind unul dintre cele mai mari și mai moderne din țară. Dispunea de pistă de atletism și terenuri destinate antrenamentului.

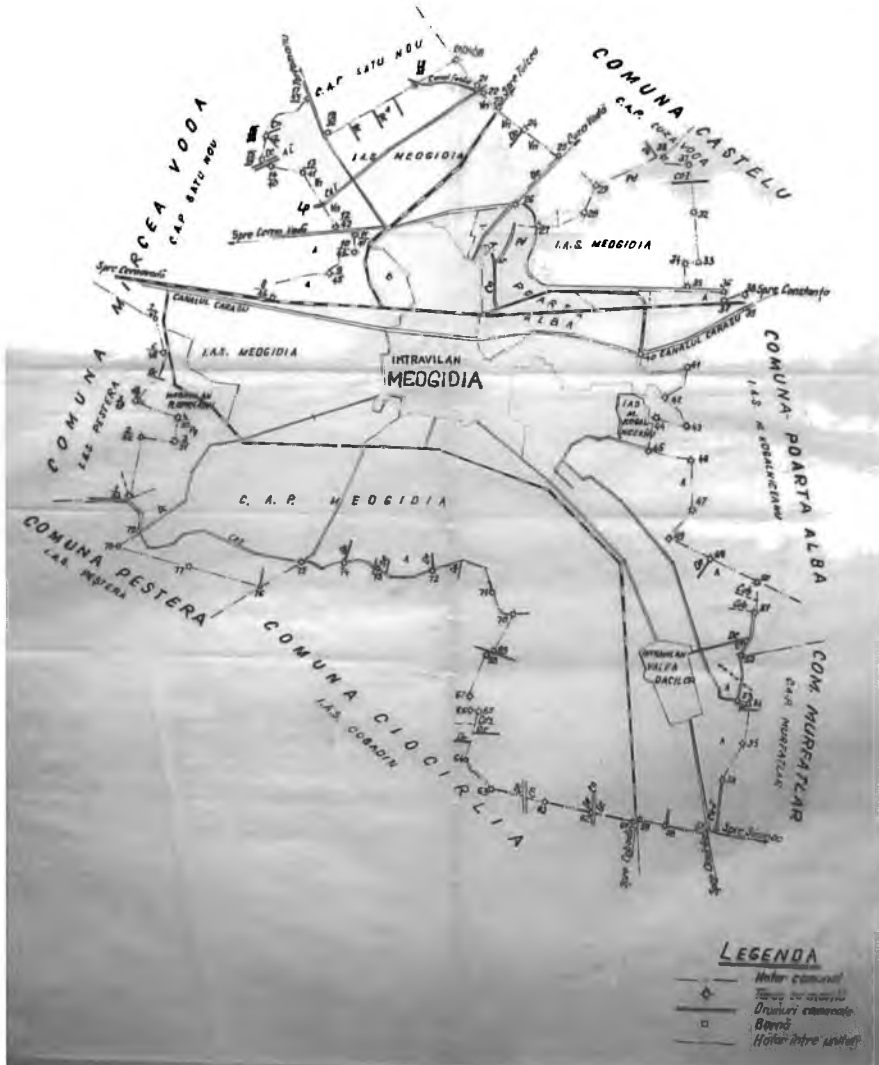
³⁹¹ *Ibidem.*

³⁹² *Colecția George Neacșu*

³⁹³ Ca urmare a Deciziei nr.9/ 1984, a Consiliului Popular Executiv Medgidia.

SCHITA GENERALA

TERITORIUL ADMINISTRATIV
AL ORASULUI
MEGGIDIA
JUD. CONSTANTA
Scara 1:50 000
1971

Planul general al oraşului Medgidia (1971)³⁹⁴

³⁹⁴ Colecția C. Marinescu

Stadionul a fost realizat cu eforturi considerabile, având la inaugurare, în 1978, 32.700 de locuri, fiind la vremea respectivă una din cele mai mari arene din țară. Va fi utilizat atât pentru competiții sportive cât și pentru activități cultural-artistice în cadrul Festivalului Național « Cântarea României ». Hotelul avea 100 de locuri, fiind funcțional și în prezent³⁹⁵.

Începutul lucrărilor la Stadionul din Medgidia³⁹⁶

³⁹⁵ Adrian Ilie, *Medgidia. Istoria orașului de la 1918...*, p.208.

³⁹⁶ *Colecția C. Marinescu*

Stadionul din Medgidia în timpul unor activități din cadrul Festivalului Național « Cântarea Românei »³⁹⁷

Stadionul din Medgidia la începutul anilor '90

³⁹⁷ *Colecția Dumitra Dae.*

Sala Sporturilor are o capacitate de 1000 de locuri, fiind și în prezent gazda unor întreceri sportive de amploare, la care i-au parte sportivii localității, dar și sportivi străini participanți la diverse competiții naționale, regionale sau internaționale.

Sala Sporturilor din Medgidia în anii '90

În apropierea Sălii sporturilor se afla Bazinul de înot (50/21 m), prevăzut cu opt culoare, inaugurat în 1984 și abandonat ulterior de autoritățile locale datorită costurilor ridicate.

Casa de cultură a sindicatelor „Lucian Grigorescu” , clădirea Poștei și Sala de bowling sunt alte realizări ale acestui gospodar al orașului. Se constată în prezent, o preocupare constantă a autorităților de a întreține și conserva această bază materială.

Casa de cultură a sindicatelor “ Lucian Grigorescu” Medgidia

În anul 1964, a fost inaugurat Muzeul de artă al orașului, având expuse lucrări ale artiștilor Lucian Grigorescu, Ion Jalea, Nicolae Tonitza, Iosif Iser, Oscar Han, Boris Caragea, Gheorghe Șaru, Ion Sălișteanu ș.a. În anul 1975 a fost reorganizat muzeul de artă, având ca tematică peisagistica dobrogeană³⁹⁸. Din anul 1991, muzeul a primit numele marelui artist medgidian, Lucian Grigorescu.

În anul 1971, a fost organizată prima ediție a Taberei naționale de ceramică de la Medgidia. Organizată în fiecare an această tabără a reunit nume importante ale artiștilor plastici din țară. Operele acestora au fost amplasate în oraș, pentru a se bucura întreaga suflare de exprimarea artistică.

Tabăra a fost organizată în fiecare an și a grupat o serie de artiști consacrați sau aflați la începutul carierei. Realizările acestor artiști au fost expuse în diferite locuri din oraș, în special pe faleza Canalului Dunăre-Marea Neagră. În prezent, multe din aceste opere nu mai există, fiind mutate din amplasamentele inițiale sau fiind deteriorate, odată cu trecerea timpului.

³⁹⁸ A. Lăpușan, Ș. Lăpușan, *op.cit.*, p.297.

Parcul “1 Mai” din Medgidia. Exponate ale Taberei de ceramică³⁹⁹

În anul 1975, a fost reorganizat Muzeul de artă, devenit din anul 1991, Muzeul de artă „Lucian Grigorescu”. Din păcate ușile acestui important „*bastion al culturii medgidiene*”, au fost închise, la 29 iunie 2009, iar operele de artă sigilate și păstrate în depozite.

Autoritățile locale au lansat o acțiune publică ce are în vedere redeschiderea muzeului și revenirea acestuia în circuitul muzeal și turistic dobrogean.

Primarul actual, Valentin Vrabie, are drept obiectiv redeschiderea muzeului și preluarea acestuia în patrimoniul Consiliului local Medgidia⁴⁰⁰, pe care îl consideră un adevărat “templu al culturii”.

³⁹⁹ Vedere necirculată. Foto. G. Gaciu.

⁴⁰⁰ Curier local, 27 ianuarie 2017, f.1.

Primarul Iftimie Ilisei prezent la acțiuni comemorative⁴⁰¹

Mandatul primarului Iftimie Ilisei a fost plin de realizări, iar oamenii de ieri și de astăzi, vorbesc la superlativ despre faptele sale.

⁴⁰¹ *Colecția Dumitra Dae.*

ALEXANDRU GHEORGHE

(1979-1981)

Podul care făcea trecerea peste canalul vechi în 1980⁴⁰²

⁴⁰² *Colecția C. Marinescu.*

AUREL SECELEANU

(1982-1983)

Acești primari vor asigura administrarea locală în perioada lucrărilor la Canalul Dunăre-Marea Neagră. Au fost numiți de Comitetul Județean de partid, fiind considerați oameni de încredere ai regimului. Ca și în alte sectoare ale vieții social - economice și culturale și în domeniul politic exista principiul « rotației cadrelor ».

Aceștia dețineau funcții de secretari de partid, fiind numiți în funcții de conducerea județeană de partid și de stat.

După cum putem observa în intervalul 1979-1992 au fost numiți în funcție 5 primari, care au condus perioade scurte de timp. În perioada 1984-1988 a fost o perioadă de stabilitate, în condițiile în care lucrările la Canalul Dunăre-Marea Neagră, erau într-o fază avansată de execuție.

GHEORGHE CĂLIN

(1984-1988)

De profesie economist, a asigurat conducerea oraşului în perioada 1984-1988, fiind numit de autorităţile judeţene, iar ulterior ales de cetăţenii localităţii. Anterior fusese viceprimar şi secretar pe probleme economice, în perioada 1978-1983. A deţinut şi funcţia de deputat în Consiliul Popular Judeţean şi membru în Comitetul Central al Partidului Comunist Român.

A fost decorat de autorităţile comuniste cu “Steaua R.S.R”. (clasa a II-a), “Ordinul Lenin” şi “Ordinul muncii”, (clasa a III-a)⁴⁰³.

⁴⁰³ Născut la Găldău în Ialomiţa, va considera de datoria sa publicarea unui studiu monografic dedicat locului de baştină şi fiilor satului, intitulat *Găldău, un sat pe malul Borcei*, 2010.

În calitate de candidat al F.D.U.S.

La tribuna Plenarei Comitetului județean de partid⁴⁰⁴

⁴⁰⁴ *Colecția Gheorghe Călin.*

La 15 martie 1985, a avut loc întâlnirea celor 500 de alegători pentru a desemna candidatul propus de Frontul Democratic al Unității Socialiste, din circumscripția electorală nr. 9 Medgidia. Gazda întâlnirii a fost Casa de Cultură a sindicatelor din Medgidia, unde primarul Gheorghe Călin a luat cuvântul și a propus sistematizarea centrului civic, construcția unei stații C.F.R. și a unei autogări⁴⁰⁵.

La Plenara Comitetului județean de partid din aprilie 1985 primarul Gheorghe Călin lua cuvântul și punea accentul pe problemele economice, din industrie și din agricultură, făcând referire și la țintele stabilite în planul cincinal⁴⁰⁶.

Cu prilejul unei noi Plenare a Comitetului județean de partid, s-au discutat printre altele că I.M.U.Medgidia și C.L.A. Medgidia înregistrau restanțe la producția marfă industrială. A luat cuvântul și a făcut aprecieri și primarul Medgidiei⁴⁰⁷.

⁴⁰⁵ *Dobrogea nouă*, an XXXVIII, nr. 11356, 15 martie 1985, p.1.

⁴⁰⁶ *Ibidem*, an 38, nr. 11372, 3 aprilie 1985, pp. 1-2.

**Primarul Gheorghe Călin alături de Nicolae Ceaușescu în vizită
la C.L.A. Medgidia - 6 august 1986⁴⁰⁸**

Inaugurarea podului de la Medgidia în 26 mai 1986

⁴⁰⁷ *Ibidem*, an 38, nr. 11458, 13 iulie 1985, p.3.

⁴⁰⁸ *Colecția Ghe. Călin*; a se vedea și *Flacăra*, an XXXIV, nr. 32 (1573), 9 august, 1985, p.3
; Prin inaugurarea Fabricii de Ciment II se asigurau 1000 de locuri de muncă; participau cu acest prilej: Nicolae Ceaușescu, Gheorghe Călin, primarul orașului, Ion Bobu, Gheorghe Popescu, Ion Winter, N. Mihalache, Constantin Savidis, Petre C. Ion, Constantin Oprîș.

Participare la acțiuni comemorative și omagiale

**Primarul Gheorghe Călin alături de forțele armate și de detașamentele
P.T.A.P.⁴⁰⁹**

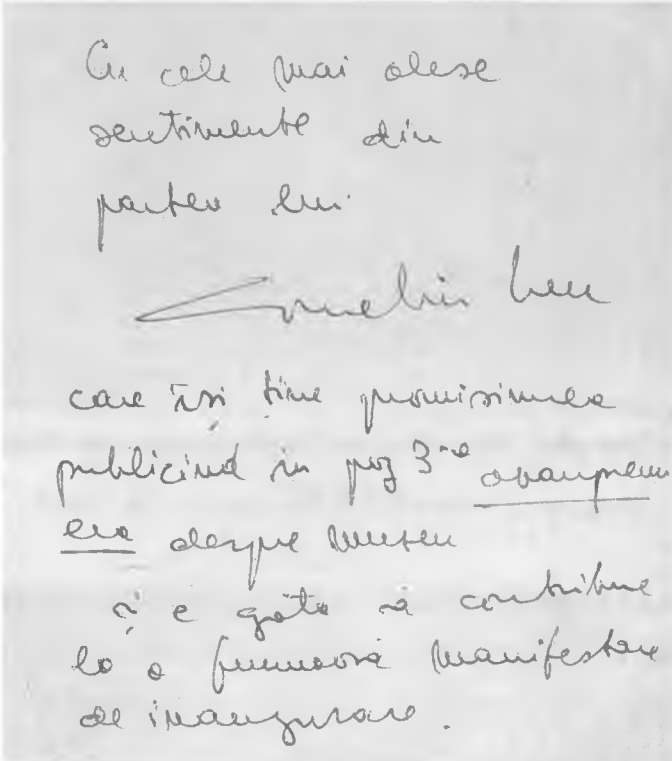
În interviul acordat “Audienței radio”, primarul Gheorghe Călin prezenta situația localității în 1985: export de 2 milioane tone ciment anual, 6 milioane mp plăci de azbociment, 8.000 remorci auto, 4.000 prese balotat fân, 3.000 tone piese pentru tractoare etc.

La 26 aprilie 1985 avea loc vernisajul expoziției permanente “Canalul Dunăre-Marea Neagră”, din cadrul Muzeului Canalului. Acest muzeu valorifica o serie de vestigii arheologice descoperite cu prilejul lucrărilor Canalului Dunăre-Marea Neagră, ce fusese inaugurat la 26 mai 1984. Era expusă și o copie a sabiei scitice “akinakes” descoperită la Medgidia. Secția Canalului Dunăre-Marea Neagră reprezenta un “*lăcaș muzeal*” ce prezenta în înălțuire cronologică etapele construirii acestui măreț obiectiv⁴¹⁰.

⁴⁰⁹ *Colecția Gheorghe Călin.*

⁴¹⁰ Stoica Lascu, *Muzeul măreței construcții*, în „Contemporanul”, nr. 22, 31 mai 1985, p.3.

Locația stabilită pentru acest muzeu a fost una din proprietățile lui Costică Golea, fost primar al orașului. După 1990, acest muzeu se va închide datorită lipsei vizitatorilor, a fondurilor insuficiente și a restructurării unor posturi.

Cu cele mai alese
sentimente din
partea lui
Corneliu Leu
care în fine printr-o
publicitate în pag 3° avangarda
era despre muzeu
a fost gata să contribuie
la o frumoasă manifestare
de inaugurare.

Confirmarea participării la inaugurarea muzeului Canalului a scriitorului medgidian Corneliu Leu⁴¹¹

Medgidia era locul unde munceau și trăiau peste 55.000 de oameni, cu o producție industrială de peste 4 miliarde lei. Orașul avea o rețea stradală de peste 100 km, o rețea de apă de 96 km și spații verzi ce însumau 58 ha. Primarul Gheorghe Călin se implica activ în aceste demersuri edilitar-urbanistice⁴¹².

⁴¹¹ Colecția Gheorghe Călin.

⁴¹² Dan Spiridon, *Medgidia*, în „Dobrogea nouă”, an XL, nr. 12215, 22 decembrie 1987, p.1.

Orașul investise în cele 560 de apartamente, un complex sportiv și două case de cultură. Încă din 1986 se construise Fabrica de ciment II, noua oțelărie de la I.M.U. Medgidia, două școli cu câte 16 clase, două săli de gimnastică, o Policlinică, un cinematograful, două creșe și o grădiniță, un nou oficiu poștal, mai multe magazine ș.a. Primăria se implica în realizarea a 450-500 de apartamente cu forțe financiare proprii⁴¹³.

Republica Socialistă România

Brevet

*Prin Decretul prezidențial nr. 105/1984
se conferă*

*Medalia Comemorativă
„Canalul Dunăre-Marea Neagră”*

Doz.

GHEORGHE T. CĂLIN

**secretar al Comitetului orașenesc Medgidia al
PCR Medgidia**

*pentru contribuția deosebită adusă la realizarea Canalului
Dunăre-Marea Neagră, obiectiv de importanță națională
construit în epoca de înflorire a societății socialiste multilateral
dezvoltate în patria noastră.*

*Președintele
Republicii Socialiste România*

Recunoașterea contribuției avute la construcția

Canalului Dunăre-Mare Neagră⁴¹⁴

⁴¹³ Alexandru Ștefănescu, *Un oraș din Dobrogea renăscută*, în „România liberă”, an XLIII, nr. 12526, 11 februarie 1985, pp.1-2.

⁴¹⁴ *Colecția Gheorghe Călin.*

Printre realizările primarului Gheorghe Călin se numără și realizarea celor patru obeliscuri plasate la intrările din oraș, în anul 1985, pentru ca în martie 1986 să se finalizeze și să fie inaugurat Monumentul soldatului român, care există și astăzi în localitate.

Medgidia în anii '80⁴¹⁵

⁴¹⁵ *Colecția Adrian Ilie.*

Monumentul soldatului român inaugurat în 1986⁴¹⁶

⁴¹⁶ Adrian Ilie, *Medgidia la începutul secolului al XX-lea...*, pp.173-174.

DUMITRU BEJAN

(1988-1989)

A condus orașul o scurtă perioadă de timp, din noiembrie 1988 până în decembrie 1989.

Primarii regimului comunist s-au remarcat prin inițiativă, adoptarea unor decizii radicale, susținere constantă din partea autorităților județene și centrale din punct de vedere economic, politic și social.

În vremea primarilor Iftimie Ilisei și Gheorghe Călin au fost înregistrate importante investiții și o creștere demografică semnificativă. Se înregistra un exod al populației din mediul rural în cel urban. Populația provenea din imediata apropiere a orașului, sau din județele Moldovei.

În vremea celor doi primari amintiți anterior, Medgidia a devenit un exemplu de urmat, un adevărat “model” pentru alți edili și pentru alte orașe din țară.

Multe din obiectivele realizate în vremea lor dăinuie și astăzi.

CAP. V. ADMINISTRAȚIA LOCALĂ DE LA CĂDEREA REGIMULUI COMUNIST PÂNĂ ÎN PREZENT

După înlăturarea regimului comunist din România, noile realități își vor pune amprenta asupra societății românești și asupra populației. Nici Medgidia, nu a făcut excepție de la aceste transformări. Se va reveni asupra proprietății private, iar marile întreprinderi ale orașului se vor confrunta cu economia de piață, funcțională, fiind supuse unui proces de tranziție, ce a culminat cu subscripția publică și privatizarea. Unele întreprinderi precum Combinatul de lianți și azbocimet (C.L.A.) a fost supus procesului de privatizare cu succes, putem spune, fiind preluat inițial de grupul francez LAFARGE, iar ulterior de grupul CRH, în timp ce alte întreprinderi precum I.M.U. Medgidia se vor confrunta cu lipsa comenzilor, concurența în domeniu și restructurarea personalului, ce va duce la reducerea activității și chiar la stoparea acesteia.

DUMITRU MARDARE

(1989-1990)

A fost ales de Comitetul de acțiune și va conduce orașul scurtă vreme, implementând primele măsuri adoptate la nivel central, care făceau trecerea la un regim democratic.

IORDAN CUCIUREANU

(1990-1992)

Acest primar a asigurat conducerea orașului în perioada de tranziție, de la sistemul și economia planificată și centralizată, la economia de piață și sistemul politic democratic.

Lucrător la I.M.U. Medgidia în compartimentul destinat controlului calității, s-a bucurat de aprecierea concetățenilor săi, în special a celor de la întreprindere și a fost susținut pentru a ocupa această funcție. În vremea conducerii sale au fost preluate activele unor întreprinderi de stat de către persoane particulare. Au fost deschise primele magazine private și s-a manifestat ideea prețurilor libere și a concurenței între comercianți.

MIRCEA PINTILIE

(1992-2004)

A devenit primar al Medgidiei în urma primelor alegeri libere, după înlăturarea regimului comunist.

Din anul 1994, Medgidia devine municipiu, lucru care contribuie la creșterea prestigiului așezării, prin Legea 104/ 24 noiembrie 1994.

În vremea mandatului său au fost realizate construcția Bazarului și a Pieței centrale agro-alimentare. Au fost amenajate străzile, trotuarele și spațiile verzi. A fost înființat Detașamentul de gardieni publici și a fost finalizată aplicarea Legii fondului funciar nr.18/1991. Au fost promovate 80 de proiecte de hotărâri și 113 dispoziții. Cei 50 de veterani de război ai orașului, primeau în 1995, câte un teren în suprafață de 500 mp fiecare, în zona estică a orașului. În același an, Casa de cultură orășenească devine Casa de cultură “Ioan N.Roman”, în onoarea fostului primar al orașului⁴¹⁷.

⁴¹⁷ Raportul Primăriei Municipiului Medgidia, 1994 și 1995, Extras.

Primarul Mircea Pintilie în biroul primarului

Realizările din această perioadă au fost posibile ca urmare a implicării echipei formată din Mircea Pintilie în calitate de primar și Marian Iordache, în cea de viceprimar.

Mircea Pintilie

Marian Iordache

Prin HG 766/1997 s-a aprobat înființarea distribuției de gaze naturale în municipiul Neajlovă, cu un debit de 14.892 Nm³/h, lucru care a contribuit pe lângă

latura economică, la creșterea confortului în locuințe. A fost extinsă rețeaua de canalizare în zona de E a orașului și a fost modernizată stația de pompare.

Sediul primăriei municipiului Medgidia în 1996⁴¹⁸

Președintele Republicii Turcia – Suleyman Demirel – în vizită la Medgidia⁴¹⁹

⁴¹⁸ *Colecția Adrian Ilie.*

Au fost construite 212 locuințe A.N.L. și 120 locuințe sociale. Alte 100 de case individuale se vor construi în zona de E a orașului. Un cartier nou de locuințe se va proiecta și realiza în zona de V a localității. Se vor moderniza două piețe agro-alimentare și se va extinde cimitirul ortodox. Se va realiza un depozit ecologic pentru deșeurile menajere și industriale. Prin H.C.L. nr. 26/ 31.03.2004 a fost aprobat proiectul privind modernizarea centralelor termice din zonele de Nord și de Est ale municipiului Medgidia.

Localitatea a fost vizitată de oameni politici, ambasadori ai unor state occidentale, acreditați la București, președintele Republicii Turcia, Suleyman Demirel, președintele Ion Iliescu, miniștrii și oameni de cultură.

La 1 octombrie 2002, municipiul Medgidia s-a înfrățit cu municipiul Zhumadian, Provincia Henan (Republica Populară Chineză), prin H.C.L. nr.52/ 31.05.2002, iar între 28-31 martie 2002 s-a înfrățit cu localitatea Yalova (Republica Turcia), prin H.C.L. nr. 93/ 24.08.2001.

A fost acordată o atenție deosebită activităților culturale și sportive. Au primit titlul de cetățean de onoare al localității cântărețul Dan Spătaru, ziarista Aurelia Lăpușan și fosta sportivă Elena Frâncu.

În mandatul primarului Mircea Pintilie, localitatea a reușit să depășească perioada de tranziție și să treacă la economia de piață.

Prestigiul localității a crescut prin înfrățirea cu localități din alte state și prin activitățile culturale promovate.

⁴¹⁹ *Arhiva Primăriei Municipiului Medgidia.*

DUMITRU MOINESCU

(2004-2008)

De profesie inginer, a lucrat în cadrul C.L.A.Medgidia, a deținut funcția de deputat în legislaturile 1990-1992 și 1992-1996 și secretar de stat în Ministerul Comunicării până în anul 2000. În același timp a deținut și funcția de Președinte al Autorității Naționale de Turism.

A câștigat alegerile din anul 2004, învingându-l pe Mircea Pintilie. A demarat o serie de proiecte, fiind secondat în adoptatea deciziilor de viceprimarul Mircea Talașman, de profesie medic anezestizist. A atras fonduri Phare, acordarea burselor de merit pentru elevi, creșterea calității vieții romilor, trecerea centralelor de pe CLU, pe gaze naturale, reabilitarea rețelelor termice, modul de cogenerare în zona de Nord – CT 10, existența a 50 km rețea de gaze în anul 2008, reabilitarea străzilor și a rețelelor de apă și canalizare, realizarea șoselei de centură pentru

devierea traficului greu, renovarea unei sali de sport, renovarea unor grădinițe, școli, licee și a unor centrale termice de cartier.

A alocat sume necesare renovării bisericilor, a reabilitat clădirea Evidenței populației și a Poliției Comunitare. A realizat sala de sport “ Dan Spătaru”, din zona de N a orașului, cu finanțare guvernamentală.

Viceprimar Mircea Talașman (2008-2012)

Un proiect important pentru comunitate a fost extinderea rețelelor de gaze naturale ce s-au executat în parteneriat cu S.C.Congaz Constanța în perioada 2003 - 2005, reprezentând aproximativ 12,5% din totalul rețelelor proiectate.

În municipiul Medgidia rețeaua de alimentare cu gaze naturale la nivelul anului 2005, avea o întindere de 10 km. Au fost create S.R.M. (Stație de reglare-măsurare) și S.R.S. (Stație reglare sector), extinsă ulterior în tot municipiul.

Prin H.C.L. nr. 87/ 20.07.2004 a fost supus aprobării P.U.D. "Magazin PENNY MARKET" din Medgidia, iar prin H.C.L. nr.174/ 21.10.2004 a fost supus aprobării P.U.D. "Supermarket PLUS" din Medgidia, cu amplasament în zona de Vest a

municipiului. Aceste proiecte au fost puse în practică, deservind interesele locuitorilor orașului, aducându-și contribuția și la apariția unor locuri de muncă.

Sistemul de alimentare cu apă este mixt, 60% din rețeaua de distribuție fiind alimentată direct din sursele de apă și 40% prin înmagazinare și pompare în aceasta. Rețeaua de distribuție a apei potabile este de tip inelar și ramificat în lungime de 60,5 km. Rețeaua de canalizare se compune din 22 canale colectoare principale, în lungime de 13,340 km și colectoare secundare și stradale în lungime de 29,445 km. Rețeaua de canalizare colectează atât apele uzate menajere care provin de la populație, cât și apele uzate industriale. Alte măsuri ale administrației, au vizat devierea și fluidizarea traficului greu din centrul orașului prin fonduri PHARE și ale C.L.M. Medgidia, prin construirea unei șosele de centură a municipiului Medgidia în valoare de 5.160.090 €, în anul 2007, în colaborare cu grupul Lafarge Medgidia.

La 2 septembrie 2006, cu prilejul zilelor orașului⁴²⁰

⁴²⁰ *Colecția Adrian Ilie.*

Programul „Sport în cartier”, a fost realizat prin construcția unei săli de sport în zona de Nord a orașului, în anii 2006-2008 ⁴²¹.

La biroul din Primăria Medgidia

Printre proiectele primarului s-au aflat: investiții pentru reabilitarea căminelor din zona de N a orașului, deschiderea unui sediu al Casei de pensii și introducerea apei potabile în localitatea Valea Dacilor.

Se poate pune despre primarul Dumitru Moinescu că a venit cu idei noi, cu un suflu nou, a încercat să sporească confortul urban și al populației, a organizat diverse competiții sportive și culturale și a încercat să promoveze imaginea orașului în exterior.

⁴²¹ ****Agenda locală 21*, Medgidia, 2006.

MARIAN IORDACHE

(2008-2016)

De profesie inginer, a lucrat în cadrul I.M.U. Medgidia, în calitate de șef de atelier, director comercial și director general și în cadrul Companiei Naționale de autostrăzi și drumuri naționale din România, în calitate de director comercial.

A deținut funcții de consilier și viceprimar al orașului. Ca urmare a experienței acumulate va deveni primar la 18 iunie 2008.

În noua calitate, va avea drept priorități refacerea infrastructurii, creșterea nivelului de trai al locuitorilor, siguranța cetățeanului, activități culturale, artistice și crearea de noi locuri de muncă. În acest sens putem încadra depunerea unor proiecte care au avut finanțare europeană, permanenta legătură a autorității locale cu comunitatea și recunoașterea valorilor reprezentate de tânăra generație.

În anul 2009 au fost organizate 11 ședințe ordinare și 10 ședințe extraordinare ale Consiliului Local Medgidia. Au fost adoptate 190 de hotărâri și au fost înregistrate 9.299 dispoziții emise de primar.

S-a asigurat asistență tehnică la sărbătorirea “Zilelor Medgidiei” și a “Zilelor Recoltei”. A fost asigurat iluminatul festiv pentru sărbătorile de iarnă în municipiul Medgidia, Valea Dacilor și Remus Opreanu. Au fost realizate planuri precum: PUZ – Parc industrial, locuințe colective și servicii, supermarket și grădiniță, PIZ – Fabrică de matrițe din oțel, locuințe sociale și parcare industrială, lucrări de canalizare.

Reabilitarea stațiilor de pompare SP3, SP5, SP6, construcția stațiilor SPP1 și SPP2, modernizarea străzilor, parcărilor, spațiilor verzi, parcurilor și a stațiilor de transport în comun. Proiectul de reabilitare a clădirii Campusului Școlar la Colegiul Tehnic „Nicolae Titulescu” din Medgidia, a fost început, dar nu a fost finalizat. A fost asigurată documentația necesară autorizării ISCIR a centralelor termice, ce deserveau unitățile școlare. Au fost demarate o serie de proiecte precum construirea unor locuințe sociale, (inclusiv mică infrastructură) pentru 8 familii de rromi, mică infrastructură pentru zona alocată construirii de locuințe sociale pentru 10 familii de rromi, pregătire profesională, recunoașterea abilităților dobândite prin instruire și sprijinirea rromilor pentru desfășurarea unor activități generatoare de venit.

A fost finalizat proiectul - „*Afaceri fără frontiere. Centru zonal de afaceri și cooperare internațională România - Bulgaria*”, derulat prin programul PHARE C.B.C. 2005.

Au fost realizate activitățile prevăzute în graficul de derulare al proiectului conform contractului de finanțare și al addendumului de prelungire pentru perioada de implementare (30 martie 2009). S-a organizat licitația pentru studiul de fezabilitate privind Centru zonal de afaceri internațional, iar după elaborarea acestuia a fost aprobat de către Consiliul Local Medgidia. A fost secondat în adoptarea deciziilor de viceprimarul Sorin Țuțuianu, de profesie inginer.

Viceprimar Sorin Țuțiuianu (2008-2012)

Raportul tehnic și raportul final al proiectului a fost depus la Organismul intermediar al proiectului (Biroul Regional pentru Cooperare Transfrontalieră Călărași) și transmis către Autoritatea Contractantă (Ministerul Dezvoltării Regionale) urmând a fi verificate conformitatea tehnică și financiară.

Rezultatele acestui proiect (studiul de fezabilitate pentru realizarea infrastructurii Parcului Industrial Medgidia și studiul de fezabilitate pentru înființarea unui centru zonal de afaceri internațional), constituia premisa pentru promovarea dezvoltării economice durabile a regiunii de graniță România-Bulgaria, cu scopul de a reduce caracterul periferic, prin creșterea cooperării trans-frontaliere între sectoarele privat și public și între persoane.

Implementarea și finalizarea proiectului „Refacerea habitatului natural în zonele locuibile din teritoriile de dezvoltare Medgidia - Silistra ” a fost derulat prin Programul Phare CBC 2006, prioritatea 3: Protecția și Dezvoltarea Durabilă a Mediului.

Implementarea și finalizarea proiectului Construcție infrastructură rutieră pentru dezvoltarea afacerilor transfrontaliere Medgidia - Silistra “Calea Transfrontalieră”, derulat prin Programul Phare CBC 2006, prioritatea 1: Dezvoltarea infrastructurii de transport și a accesibilității în zona de frontieră.

Implementarea proiectului „Extindere canalizare menajeră și reabilitare stații de pompare ape uzate Medgidia”, derulat prin Programul Phare CES 2006; Schema de investiții pentru sprijinirea inițiativelor sectorului public în sectoarele prioritare de mediu.

Obținerea de finanțare pentru proiectul „Reabilitare tramă stradală în municipiul Medgidia”, derulat prin Programul Operațional Regional, axa prioritară 2 - Îmbunătățirea infrastructurii de transport regionale și locale.

În luna iulie a anului 2009, a fost semnat contractul de finanțare al proiectului, a fost organizată și atribuită licitația privind serviciile de management pentru implementarea proiectului. Licitația internațională privind atribuirea serviciilor de execuție pentru lucrările de reabilitare a infrastructurii rutiere, a fost organizată în luna noiembrie.

În anul 2009 au avut loc următoarele manifestări culturale și artistice:

TABĂRA INTERNAȚIONALĂ DE PICTURĂ “LUCIAN GRIGORESCU” - editia a – VI -a; “ZIUA MEDGIDIEI” - Manifestări și spectacol cu ocazia împlinirii a 153 de ani de la înființarea orașului modern; Spectacol de “Ziua pensionarului”; Ceremonii și spectacol de Ziua Marii Uniri - ZIUA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

Ziua Etniei Turco – Tătare i-a adus împreună pe oficialii Primăriei Medgidia și pe reprezentanții U.D.T.T.M.R., filiala locală. Primarul municipiului a acordat diplome pentru merite deosebite unui număr de 6 membri ai Uniunii Turco-Tătare, organizația Medgidia și pentru implicarea și participarea acestora în acțiuni desfășurate în beneficiul municipalității și al comunității.

Aniversarea a 20 de ani de la Revoluția Română a fost marcată prin întâlnirea de la sediul Primăriei Municipiului Medgidia, dintre reprezentanții municipalității, cei ai Asociației Revoluționarilor din Decembrie '89 și ai Asociației Luptătorilor Revoluționari din Decembrie '89 – „Tomis 22 Constanța” – filiala Medgidia. Cu ocazia întâlnirii, participanții au făcut un bilanț al ultimilor ani și au reiterat momentele istorice petrecute cu două decenii în urmă. Au fost oferite diplome de recunoștință.

Pe data de 23 decembrie, Primăria Medgidia a organizat un dineu în onoarea **veteranilor de război**, rezidenți în municipiul Medgidia. Cei 45 de veterani au primit cadouri de Crăciun și au fost spectatorii unui program artistic oferit de fanfara municipală.

O serie de **delegații oficiale** și reprezentanți ai diferitelor instituții guvernamentale din țară și din străinătate, precum și organizații publice ori private, au fost primite în vizită oficială la sediul autorității publice locale, conform uzanțelor și oficiilor de gazdă. Dintre oficialii care au trecut pragul Primăriei Medgidia amintim vizita președintelui Serbiei, Boris Tadic, Consulului Republicii Turcia la Constanța, Haluk Agca; atașatului militar pe lângă Ambasada Serbiei la București, colonel Milan Pejovic; delegațiile cadrelor didactice de la Gemlik și Bursa, din Turcia.

Au fost organizate un număr de 14 **dezbateri publice**, pe diverse teme, specifice administrației publice, sociale, economice sau culturale, astfel:

29 ianuarie – „Parcul Industrial Medgidia”,

2 februarie – „Participarea publică la ea acasă”- dezbateri publice organizată în parteneriat cu Centrul pentru Resurse Civice Medgidia,

27 februarie – Dezbateri publice privind extinderea cimitirului musulman,

3 Martie – Dezbateri publice privind reglementarea circulației în zona centrală a municipiului prin instituirea arterelor cu sens unic și/sau dublu sens de circulație,

19 martie – Dezbateri publice privind: Situația Monumentului Eroului Român,

14 aprilie – Dezbateră publică cu tema reactualizării Planului Urbanistic General al Municipiului Medgidia – dezbateră organizată în parteneriat cu Grupul de Dezvoltare Locală București,

28 aprilie – „Vocea Tinerilor din Medgidia dă tonul comunității”, dezbateră organizată în parteneriat cu Centrul pentru Resurse Civice.

Compartimentul de presă al Primăriei Medgidia a remis către cotidienele județene, peste 130 de **comunicate de presă** referitoare la activitățile întreprinse, programele în derulare și proiectele viitoare ale autorității publice locale. În anul 2009, a fost redactată documentația necesară pentru instituirea protocolului de colaborare (înfrățire) dintre Primăria Municipiului Medgidia și Municipalitatea de la Favara, Silicia – Italia. Au fost adresate 1256 cereri și adrese pentru justificarea eliberării certificatelor de naștere⁴²².

Anul 2010, a continuat activitatea din anul precedent, fiind înregistrate o serie de acțiuni precum sprijinul acordat unui număr de 379 copii, beneficiari ai unei măsuri de protecție specială, în conformitate cu prevederile Legii nr.272/2004, privind protecția și promovarea drepturilor copilului; asfaltarea unor străzi, refacerea trotuarelor, montarea unor conducte de canalizare etc.

Au fost implementate proiectele:

„Extindere canalizare menajeră și reabilitare stații de pompare ape uzate Medgidia”, derulat prin Programul Phare CES 2006; Schema de investiții pentru sprijinirea inițiativelor sectorului public, în sectoarele prioritare de mediu.

Lucrările au fost finalizate și recepționate în luna iunie 2010, prin extinderea rețelei de canalizare menajeră (2,715 km) și reabilitarea stațiilor de pompare SP3 (str. Vâlcelelor), SP5 (str. Plopilor) și SP6 (str. Silozului).

Au fost construite două stații noi de pompare ape uzate SPP1 și SSP2, în zona Canalului Dunăre – Marea Neagră.

⁴²² ***Raportul Primăriei Municipiului Medgidia din anul 2009. Extras.

„Reabilitare tramă stradală în municipiul Medgidia” derulat prin Programul Operațional Regional, axa prioritară 2 - Îmbunătățirea infrastructurii de transport regionale și locale. Au fost reabilite și predate în trafic străzile: V.Lupu , Silozului, Mihai Bravu, Vânătorilor, Tineretului, N.Bălcescu, Călugăreni, Decebal, Kemal Agi Amet, Mărgăritarului, Viilor, Viorelelor, Dumitru Chicoș.

S-a realizat în colaborare cu Spitalul Municipal Medgidia documentația privind proiectul „Sănătate - act medical în condiții decente, sigure”, depus spre aprobare în cadrul programului „Împreună pentru fiecare” finanțat de Rompetrol.

A fost depus proiectul „EcoSocURB – Economia socială, motor în planificarea proceselor de regenerare urbană în cartierele de la marginea orașului și ale societății” în cadrul Programului Operațional Dezvoltarea Resurselor Umane, Axa prioritară 6, Domeniul major de intervenție 6.1: Obiectivul general al acestui proiect îl reprezintă susținerea dezvoltării economiei sociale, cu scopul de a include pe piața muncii persoane din grupuri vulnerabile din municipiul Medgidia.

În perioada 1 - 3 octombrie 2010, a avut loc a V-a ediție a **Festivalului Național de Muzică Ușoară „ Dan Spătaru”**, ce s-a bucurat de participarea a 20 de concurenți din orașe diferite ale țării.

Au fost înregistrate 1764 - declarații și documente primare care stau la baza înregistrării nașterii, inclusiv înfierii, transcrieri, reconstituiri și acte tardive⁴²³.

În anul 2011, au fost realizate o serie de proiecte sau au fost puse în practică inițiative precum: **Asistența socială a persoanelor vârstnice**, se realizează prin servicii și prestații sociale, programele „**A doua șansă pentru învățământul primar**” și „**Alfabetizare**” au ca scop sprijinirea tinerilor, copiilor și adulților pentru recuperarea învățământului primar, fiind deschis tuturor celor care nu au finalizat acest nivel de studii și care au depășit cu cel puțin 4 ani vârsta de școlarizare corespunzătoare învățământului primar. Astfel s-a monitorizat frecvența

⁴²³ *** *Raportul Primăriei Municipiului Medgidia*, 2010. Extras.

școlară la un număr de două clase, din cele două școli gimnaziale cuprinse în program.

Activități umanitare și de voluntariat:

În perioada 9-15 mai 2011, a avut loc **Săptămâna Națională a Voluntariatului**, unde au fost desfășurate activități de voluntariat public cu următoarele teme de lucru: “Promovarea Activităților de voluntariat la nivel Național”; Crosul “Porților Deschise”; Târgul Voluntariatului; Diversitatea etnică și voluntariatul; Ziua dedicată ecologizării orașului – “Medgidia orașul verde”; Concurs “Voluntari!- Se caută talente”; “Iubiți și câinii vagabonzi”; Marșul voluntarilor ș.a.

În colaborare cu Crucea Roșie au primit sprijin un număr de 32 de familii aflate în situație de risc social și s-au încheiat șase acorduri de parteneriat între S.A.S.C. și diverse instituții.

De asemenea, a fost accelerată implementarea „Strategiei Naționale de îmbunătățire a situației rromilor”.

Prin Hotărârea Consiliului Local nr.17 din 10 februarie 2011, a fost aprobat bugetul de venituri și cheltuieli pe anul 2011 în valoare totală de 72.874.395 lei. Bugetul a fost structurat pe două secțiuni, și anume:

- bugetul de funcționare, în valoare de 45.487.853 lei și
- bugetul de dezvoltare, în valoare de 27.386.541 lei.

La sfârșitul anului, după rectificări bugetare aprobate de către Consiliul Local Medgidia, bugetul de venituri și cheltuieli se prezenta astfel: secțiunea de funcționare a fost de 47.255.337 lei, iar secțiunea de dezvoltare - 31.977.169 lei.

Implementarea unor proiecte a continuat să reprezinte o prioritate pentru administrația locală. Putem aminti aici câteva inițiative:

- „**Reabilitare tramă stradală în municipiul Medgidia**”, derulat prin Programul Operațional Regional, Axa prioritară 2: - Îmbunătățirea infrastructurii de transport regionale și locale, derulat prin Programul Operațional Regional 2007-2013, Domeniul de Intervenție 2.1: Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri

judetene, străzi urbane - inclusiv construcția sau reabilitarea șoselelor de centură. Proiectul se derulează pe o perioadă de 46 de luni (22 iulie 2009 - 22 mai 2013), având valoarea totală de 30.833.793,09 lei, din care valoarea totală eligibilă a proiectului este de 25.910.750,50 lei (valoarea eligibilă nerambursabilă FEDR= 22.412.799,18 lei, valoarea eligibilă nerambursabilă din bugetul național = 2.979.735,32 lei, cofinanțarea eligibilă a beneficiarului = 518.216,00 lei, valoarea TVA aferentă cheltuielilor eligibile = 4.923.042 lei),

- depunerea spre finanțare și evaluare a proiectului **„Planului Integrat de Dezvoltare Urbană (PIDU) al municipiului Medgidia”**, prin Programul Operațional Regional, axa prioritară 1: - Sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor - potențiali poli de creștere.

Administrația locală a avut și are în vedere reabilitarea și modernizarea unor străzi, parcuri, a podului și a stațiilor de transport în comun; reabilitarea și modernizarea spațiilor verzi și a parcurilor în municipiul Medgidia; creșterea siguranței și prevenirea criminalității în Medgidia, prin achiziționarea de echipamente specifice și amenajarea unui **Centru de supraveghere**.

Proiectele sunt finanțate prin Programul Operațional Regional 2007-2013, Axa prioritară 1 - Sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor - potențiali poli de creștere.

În data de 21 decembrie 2011, au fost semnate contractele de finanțare pentru proiectele: **„Reabilitare și modernizare spații verzi și parcuri în Municipiul Medgidia”** și **„Creșterea siguranței și prevenirea criminalității în Medgidia, prin achiziționarea de echipamente specifice și amenajarea unui centru de supraveghere”**.

Al treilea proiect inclus în P.I.D.U. – **„Reabilitare și modernizare străzi, parcuri, pod și stații de transport în comun”**, a fost aplicat.

Obiectivul specific a constat în reabilitarea infrastructurii stradale, pietonale și de petrecere a timpului liber, pentru eliminarea disparităților de accesibilitate în și între zonele Municipiului Medgidia și pentru creșterea gradului de confort al cetățenilor

prin: modernizare Strada Vâlcelelor – 9869.95 mp; reparație capitală la Podul peste Canalul Dunăre - Marea Neagră – 13419 mp; reabilitare parcări: 24 de parcări în Zona Nord, P01 – P23, adiacente străzilor: Independenței, Mihai Viteazul, Industriei, Vâlcelelor, Dezrobirii (P01 - 329.00, P02- 338.00 mp, P1 -317.00, P2 - 221.00 mp, P3 - 75.00, P4 - 335.00 mp, P5 - 375.00 mp, P6 – 474.00, P7 – 358,52 mp, P8 - 446.00 mp, P9 – 3546.00 mp, P10 - 360.00, P11 - 208.00, P12 - 252.00 mp, P13 - 373.00, P14 - 235.00 mp, P15 - 392.00, P16 - 230.00 mp, P17 - 385.00 mp, P18 – 711.00 mp, P19 - 297.00 mp, P20 - 326.00 mp, P21 - 562.00, P22 - 162.00, P23 - 325.00 mp) și 11 parcări în Zona Vest, P24 – P34, adiacente străzilor: Podgoriilor, Vânătorilor, Lupeni (P24 - 726.00 mp, P25 - 75.00, P26 - 85.00 mp, P27 - 550.00 mp, P28 - 212.00 mp, P29 - 168.00 mp, P30 - 736.00, P31-58.00, P32 - 570.00 mp, P33 - 109.00 mp, P34 - 189.00 mp); amenajarea a 49 de stații de transport în comun.

Proiectul se derula pe o perioadă de 29 de luni, având o valoare totală de **14.345.404,19 lei.**

Reabilitarea și modernizarea spațiilor verzi și a parcurilor - Cod SMIS 7245, cu o suprafață totală de 175.283,42 mp. Sunt avute în vedere patru parcuri: Parcul Nord, Parcul 1 Mai, Parcul Orașul Nou și Parcul Mihai Bravu. Parc 1 - Parcul Nord - în suprafață de 11 088.00 mp, Parc 2 - Parcul 1 Mai - cu suprafață de 81 551.42 mp, Parc 3 - Parcul Orașul Nou - în suprafață de 4 555.00 mp, Parc 4 - Parcul Mihai Bravu - în suprafață de 1 193.00 mp.

Reabilitarea a opt spații verzi: spațiu verde blocuri A, B, C; spațiu verde blocuri 41, 42, 49; spațiu verde blocuri; spațiu verde blocuri IP10 – 12; spațiu verde blocuri MS-uri; spațiu verde blocuri VS 21, 22, 23; Spații verzi blocuri VS 1 - 16 și M, N, G, H, Q, I. Proiectul se va desfășura pe o perioadă de 29 de luni și are o valoare totală de 12.868.584,82 lei.

Proiectul „**Extindere canalizare menajeră și reabilitare stații de pompare ape uzate Medgidia**”, este derulat prin Programul Phare CES 2006, Schema de investiții

pentru sprijinirea inițiativelor sectorului public în sectoarele prioritare de mediu, iar în colaborare cu RAJA Constanța a demarat proiectul privind **“Reabilitarea și modernizarea sistemului de alimentare cu apă și canalizare pentru zona Medgidia”** prin P.O.S.-Mediu.

Realizări ale proiectelor propuse:

Reabilitarea, din totalul de 20,227 km de străzi urbane, a 17,4 km pe următoarele străzi: Tineretului, Ovidiu, Călugăreni, Silozului, Decebal, Kemal Agi Amet, Mărgăritarului, Viilor, N. Bălcescu, Viorelelor, Văii, Vânătorilor, Mihai Bravu, Vasile Lupu, Poporului, Cameliilor, Dumitru Chicoș, Lupeni, Mehmet Niyazi, Peșterii, Podgoriilor, Poligonul Viilor, Rahovei, Republicii, Română, Dezrobirii, Ion Corvin, Moldovei și Silozului.

În privința creșterii siguranței și prevenirii criminalității în Medgidia, se are în vedere **achiziționarea de echipamente specifice și amenajarea unui centru de supraveghere.**

Obiectivul specific: implementarea unui sistem de supraveghere video pentru prevenirea actelor antisociale în municipiul Medgidia, prin: achiziționarea unui sistem de supraveghere format din 81 de camere fixe și mobile; instalarea sistemului de supraveghere necesar pentru creșterea siguranței și prevenirea actelor antisociale, în 44 de locații ale orașului. Amenajarea unui centru de supraveghere în sediul Poliției Locale Medgidia. Proiectul se desfășura pe o perioadă de 12 luni, având o valoare totală de 1.887.409,72 lei.

Au fost depuse două proiecte în cadrul Programului Operațional Comun de Cooperare în Bazinul Mării Negre (2007-2013) – **„Black Sea Basin Joint Operational Programme 2007-2013 - Cultural Dialogue and Solidarity for Sustainable Unity (CDS-SU)”**.

Partenerii proiectului sunt: Municipality din Yalova (Turcia), Centrul pentru Asistență pentru Autoritățile Publice din Republica Moldova, Ministerul pentru

Educație și Sport din Georgia, Municipality Ruen din Bulgaria. Durata implementării proiectului era de 12 luni, având o valoare de 195.564,60 €.

Obiectivul principal al acestui proiect îl reprezintă regăsirea valorilor tradiționale culturale și etnice în țările din bazinul Mării Negre.

Un alt proiect este reprezentat de **„Cooperation and experience exchange Network for Sustainable Tourism Development in „Black Sea Basin (CEE-NET)”**. Partenerii proiectului sunt: Municipality din Yalova (Turcia), Municipality din Belogorsk (Ucraina), Departamentul de Turism și Resort din Batumi (Georgia). Proiectul se derulează pe o perioadă de 12 luni, având o valoare de 171.915,12 €. Obiectivele specifice sunt reprezentate de realizarea unui parteneriat sustenabil, bazat pe dezvoltarea turismului între orașele partenere, situate în bazinul Mării Negre, identificarea și crearea unei baze de date cu obiectivele turistice ale fiecărui partener.

Proiectul din cadrul programului operațional sectorial privind creșterea competitivității economice: – Axa Prioritară 4: **„Creșterea eficienței energetice și a securității furnizării, în contextul combaterii schimbărilor climatice. Realizarea de noi capacități de producere a energiei verzi prin valorificarea resurselor energetice regenerabile - localitatea Medgidia - Parc Fotovoltaic”**. Proiectul avea în vedere realizarea procedurii de achiziție pentru servicii de elaborare a documentelor necesare pentru obținerea avizelor, studiului de fezabilitate și a asistenței tehnice aferente proiectului, precum și realizarea procedurii pentru servicii de elaborare a unui studiu de evaluare a nivelului radiației solare, utilizate pentru conversia fotovoltaică.

În anul 2011 au avut loc următoarele manifestări culturale și artistice:

Tabara Internațională de Pictură „Lucian Grigorescu” s-a desfășurat în perioada 18 – 28 august 2011, la inițiativa Primăriei Municipiului Medgidia.

Tabăra a ajuns în anul 2011, la cea de a VIII-a ediție și a reunit pictori cu portofolii însemnate din Turcia, Bulgaria, Italia, Serbia, Macedonia și România. La încheierea

sesiunii, o parte a lucrărilor artiștilor plastici a fost donată Spitalului Municipal Medgidia, în baza unui program local de agrementare a holurilor instituției și de terapie prin artă pentru pacienții interni ai spitalului.

Festivalul Internațional de Muzică Ușoară „Dan Spătaru”, ediția a VI - a, a fost organizat în perioada 30 septembrie - 2 octombrie 2011, cu participarea a 23 de concurenți, fiind foarte apreciat de iubitorii de muzică din țară și din localitate.

În data de 27 aprilie, la Medgidia a sosit o delegație din Turcia, aflată în oraș în vederea semnării unor protocoale de colaborare cu instituții de învățământ din oraș. Delegația a fost compusă din inspectori școlari și directori din orașul Cörlü. Cu acest prilej au fost semnate parteneriate cu școlile din oraș și a fost lansat volumul *Monografia Colegiului Tehnic „Nicolae Titulescu” din Medgidia (1949-2011)*, autori fiind prof. Claudia Ilie și prof. Adrian Ilie⁴²⁴. În zilele de 28-29 iulie, la Primăria Medgidia s-a aflat o delegație a Primăriei din Silistra, în vederea semnării acordului GECT (Cooperare transfrontalieră cu răspundere limitată: Medgidia-Silistra).

Au fost organizate dezbateri publice cu tematică diversă, specifice administrației publice, sociale, economice sau culturale:

- la 13 aprilie dezbaterea: „PUZ – Bază piscicolă pentru pescuit sportiv în Medgidia, zona Vest”,
- la 30 august - dezbaterea publică a raportului privind impactul asupra mediului pentru proiectul „Amenajare depozit ecologic deșeuri menajere și industriale”.

Au fost eliberate 1667 declarații și documente primare care stau la baza înregistrării nașterii, inclusiv înfierii, transcrieri, reconstituiri și acte tardive⁴²⁵.

⁴²⁴ Adrian Ilie, Claudia Ilie, *Monografia Colegiului Tehnic “ Nicolae Titulescu ” Medgidia*, Editura Sf. Ierarh Nicolae, Brăila, edițiile 2011, 2013, 2014, 2015; Idem, *Tradițional și modern în predarea istoriei și geografiei*, Editura Sf. Ierarh Nicolae, Brăila, 2017; lucrarea prezintă și studii de caz cu referire la istoria orașului.

⁴²⁵ *** *Raportul Primăriei Municipiului Medgidia*, 2011. Extras.

În anul 2012 au fost continuate proiectele din anii anteriori, având în vedere: reabilitarea parcurilor, aleilor, spațiilor verzi, străzilor și a locurilor de joacă pentru copii.

A fost organizat **Festivalul internațional de muzică ușoară “Dan Spătaru”**, ediția a VII-a și **Tabara Internațională de Pictură “Lucian Grigorescu”**, aflată la cea de-a IX-a ediție, ce s-a desfășurat în perioada 16 - 27 august. Tabăra internațională a fost sprijinită financiar de Lafarge Medgidia⁴²⁶.

Au participat 16 artiști plastici din țară și străinătate, ale căror lucrări au impresionat participanții⁴²⁷.

Au fost organizate spectacole cu prilejul „Zilelor Medgidiei”, prin participarea unor artiști recunoscuți la nivel național.

De asemenea, a fost organizat simpozionul cu tema *“Tătarii și contribuția lor la dezvoltarea orașului Medgidia”*, la 156 de ani de la atestarea orașului modern Medgidia, moderat de prof.univ. dr. Tahsin Gemil, care s-a bucurat de participarea ministrului afacerilor externe Titus Corlățean, născut în Medgidia, care a primit titlul de cetățean de onoare al municipiului Medgidia, a I.P.S. Teodosie, arhiepiscopul Tomisului, a prof. univ. dr. Stoica Lascu, a regretatului dr. Virgil Coman, a subsemnatului, a autorităților locale, a cetățenilor de onoare ai municipiului, a unor profesori și cercetători în domeniul istoriei, precum și a unui public numeros, interesat tot mai mult de istoria locală.

În cel de-al doilea mandat al primarului Marian Iordache, funcția de viceprimar al municipiului Medgidia, a fost ocupată de economistul Luminița Vlădescu. Aceasta s-a implicat în buna funcționare a școlilor, a activităților S.C. Apollo Ecoterm, a participat la diverse proiecte și activități omagiale și comemorative.

⁴²⁶ www.lafarge.ro

⁴²⁷ *** *Raportul Primăriei Municipiului Medgidia*, 2012, Extras.

Viceprimar Luminița Vlădescu (2008-2012)

Sediul Primăriei Municipiului Medgidia în anul 2013⁴²⁸

⁴²⁸ Facebook: Medgidienii.

A fost semnat un protocol în colaborare cu Muftiatul musulman, în noiembrie 2013, privind realizarea **Centrului de Cultură și tradiție turco-tătară din Medgidia**, care avea în vedere reabilitarea sau reconstrucția clădirii Seminarului musulman din Medgidia și a Băii publice (hamam) din Medgidia⁴²⁹.

În perioada mandatului primarului Marian Iordache a fost asfaltată șoseaua de centură a orașului, din zona de NE, în colaborare cu Consiliul Județean Constanța și a început amenajarea infrastructurii podului rutier ce făcea legătura între Nordul și Sudul orașului. Lucrarea a demarat în anul 2015 și s-a finalizat în anul 2016, constând în refacerea covorului asfaltic și înlocuirea balustradelor de protecție.

A fost refăcut **Monumentul soldatului român**, în semn de respect față de eroii localității.

Monumentul soldatului român din Medgidia⁴³⁰

⁴²⁹ *** *Centrul de cultură și tradiție turco-tătară din Medgidia*, noiembrie 2013, proiect realizat de Primăria Medgidia, comunitatea turco-tătară din Medgidia și Muftiatul musulman din România; costurile totale ale investiției ridicându-se la valoarea de 3.495.000,00 Euro.

⁴³⁰ Foto Adrian Ilie.

Primarul Marian Iordache nu a mai participat la alegerile locale din anul 2016, prefărând să participe la alegerile pentru un mandat de consilier județean, pe care l-a și obținut, dealtfel.

VALENTIN VRABIE

(din anul 2016)

A obținut mandatul de primar al municipiului Medgidia în urma alegerilor din iunie 2016, din primul tur de scrutin cu o majoritate de peste 60 % din voturi. Anterior a deținut un mandat de viceprimar al comunei Peștera (2004-2008) și două mandate de primar al comunei Peștera (2008-2016). Rezultatele pe care le-a obținut în comuna Peștera l-au propulsat în funcția de primar al municipiului Medgidia.

Ghidându-se după sloganul “omul sfințește locul”, a reușit să schimbe fața orașului și să demareze o serie de proiecte. Printre acestea sunt de amintit:

- Festivalul internațional de reconstituiri istorice, DAPYX, ediția I, 2017,

- Obținerea finanțării pentru mai multe proiecte comunitare,
- Ziua copilului - 1 Iunie 2017,
- Amenajarea parcurilor din oraș,
- Festivaluri de dans, arte marțiale, înființarea unei echipe de fotbal și a unui club sportiv municipal,
- A reamenajat stadionul “ Iftimie Ilisei” din Medgidia,
- A organizat “ Ziua Marinei” la Medgidia, locația fiind Canalul Dunăre-Marea Neagră și faleza care a fost refăcută și prevăzută cu balustradă de protecție,
- Inițiativa de a salva Muzeul de artă “ Lucian Grigorescu” din Medgidia, cu intenția de a fi transferat din patrimoniul județean, în patrimoniul local.

**Semnarea contractului pentru obținerea fondurilor europene-
P.O.C.U. măsura 5.1.**

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI MEDGIDIA

905600, Str. Decebal, nr.35,
tel 0241/820800, fax 0241/810619
e-mail: office@primaria-medgidia.ro
www.primaria-medgidia.ro

Nr. Crt.	Documentații depuse pentru proiecte MDRAPFE	Valoare totală
1	"Reabilitarea, modernizarea si dotarea Grădiniței nr.3 din municipiul Medgidia, judetul Constanta"	2.099.485,79
2	"Reabilitarea, modernizarea și dotarea Grădiniței nr.11 din municipiul Medgidia, judetul Constanta"	580.806,58
3	"Reabilitarea, modernizarea si dotarea Grădiniței „Ion Creangă” din Municipiul Medgidia, judetul Constanta"	1.619.712,6
4	"Reabilitarea, modernizarea si dotarea Grădiniței Lucian Grigorescu din Municipiul Medgidia, judetul Constanta"	2.004.604,88
5	"Reabilitarea, modernizarea si dotarea Grădiniței Piticot din Municipiul Medgidia, judetul Constanta"	1.113.406,42
6	"Reabilitarea, modernizarea si dotarea Grădiniței nr.8 din Municipiul Medgidia, judetul Constanta"	1.377.841,44
7	"Reabilitarea, modernizarea si dotarea Grădiniței Valea Dacilor din Municipiul Medgidia, judetul Constanta"	1.145.438,44
8	"Reabilitarea, modernizarea si dotarea Școlii Gimnaziale Mircea Dragomirescu din Municipiul Medgidia, judetul Constanta"	4.356.314,81
9	"Reabilitarea, modernizarea si dotarea Școlii Gimnaziale Mihail Sadoveanu din Municipiul Medgidia, judetul Constanta"	4.478.133,5
10	"Reabilitarea, modernizarea si dotarea Școlii Gimnaziale Spiru Haret din Municipiul Medgidia, judetul Constanta"	12.624.599,86
11	"Reabilitarea, modernizarea si dotarea Școlii Gimnaziale I.L.Caragiale din Municipiul Medgidia, judetul Constanta"	5.556.335,28
12	"Reabilitarea, modernizarea si dotarea Școlii Gimnaziale Constantin Brâncuși din Municipiul Medgidia, judetul Constanta"	6.865.726,33
13	"Reabilitarea, modernizarea si dotarea Școlii Primare Iuliu Prodan din Municipiul Medgidia, sat Valea Dacilor, judetul Constanta"	4.210.470,7

14	"Reabilitarea, modernizarea si dotarea Școlii Gimnaziale Lucian Grigorescu din Municipiul Medgidia, judetul Constanta"	6.618.167,46
15	"Reabilitarea, modernizarea si dotarea Liceului Tehnologie "Dragomir Hurmuzescu" din municipiul Medgidia, judetul Constanta"	5.854.652,07
16	"Reabilitarea, modernizarea si dotarea Colegiului National "Kemal Atatürk" din municipiul Medgidia, judetul Constanta"	8.710.461,6
17	"Reabilitarea, modernizarea si dotarea Colegiului Tehnic "Nicolae Titulescu" din municipiul Medgidia, judetul Constanta"	21.386.212,2
18	"Reabilitare si modernizare baza sportiva Liceu Nicolae Balcescu din municipiul Medgidia, judetul Constanta"	835.992,7
19	"Construire creșa in Municipiul Medgidia, judetul Constanta"	3.228.131,31
20	"Reabilitarea, modernizarea infrastructurii și dotarea Ambulatoriului Policlinica Medgidia din cadrul Spitalului Municipal Medgidia"	29.587.380,63
21	"Construire două terenuri de sport multifunctionale în incinta Complexului Sportiv „Iftimie Ilieși” din municipiul Medgidia județul Constanta"	2.213.082,96
22	"Modernizare piața centrală din municipiul Medgidia, județul Constanta"	9.626.819,15
23	"Modernizare infrastructură rutieră în localitățile Valea Daclor și Remus Opreanu, municipiul Medgidia, județul Constanta"	31.649.381,37
24	"Modernizare infrastructura rutieră în municipiul Medgidia județul Constanta"	28.362.297,34
25	"Construire Drum Comunal-clasa tehnică IV-(DJ222-DJ381) în Medgidia, județul Constanta"	15.988.025,17
26	Construire anexa sediu Primarie, Municipiul Medgidia, judetul Constanta"	3.570.270,68
Total		215.663.751,3

Cele 26 de proiecte de investiții depuse la ministerul Dezvoltării regionale și administrației publice și a fondurilor europene se ridică la valoarea de 48 milioane Euro. Aceste investiții vor contribui la dezvoltarea infrastructurii, a reabilitării și modernizării unor școli și grădinițe, asigurând totodată și locuri de muncă.

Semnarea proiectului de infrastructură transfrontalier Medgidia -Dobrich

Semnarea protocolului de colaborare privind reabilitarea Policlinicii Medgidia

“Ziua Marinei” sărbătorită la Medgidia – 2017

Vernisajul taberei de pictură “ Lucian Grigorescu” – ediția a XIV-a, 2017

La cea de-a XIV-a ediție a taberei de pictură ”Lucian Grigorescu”, desfășurată la Medgidia, au expus lucrări 14 artiști proveniți din diferite țări precum Cipru, Regatul Bahrein, Turcia, Polonia și România, fiind admirate de către publicul larg, dar și de invitați speciali și reprezentanți ai administrației publice locale și județene.

Astfel, la vernisaj au participat primarul municipiului Medgidia, Valentin Vrabie, prefectul județului Constanța, Ioan Albu, subprefectul Dumitru Jeacă, dar și viceconsulii Republicii Turcia la Constanța, Murat Yalcin și Gurkan Gunaydin.

De asemenea, a fost prezent și criticul de artă Alice Dinculescu, participant și la alte manifestări artistice în spațiul artistic dobrogean.

Festivalul Internațional de Jocuri și Reconstituiri Istorice "DAPYX" Medgidia, Ediția I - 2017

Un festival al reconstituirii istorice, a fost organizat pentru prima dată la Medgidia, purtând numele unui legendar rege get, Dapyx, ce stăpânea în spațiul danubiano-pontic. Participanții la manifestări, dar mai cu seamă tinerii, s-au bucurat de prezența unor detașamente militare din toate timpurile istorice și a unor ateliere de creație (arme, ceramică, vestimentație, monetărie etc).

Sigla festivalului internațional - Dapyx

Parada vestimentațiilor istorice și deschiderea festivalului

Reconstituire istorică a diferitelor epoci istorice

Pe lângă activitățile dedicate reconstituirii istorice, participanții la manifestări s-au bucurat de prezența unor artiști ai momentului care au încântat audiența cu recitaluri de excepție.

Sigla Clubului Sportiv Medgidia

Stadionul Municipal "Iftimie Ilisei" în 2017

**Feerie de lumină la Sediul Primăriei Municipiului Medgidia -
decembrie 2016**

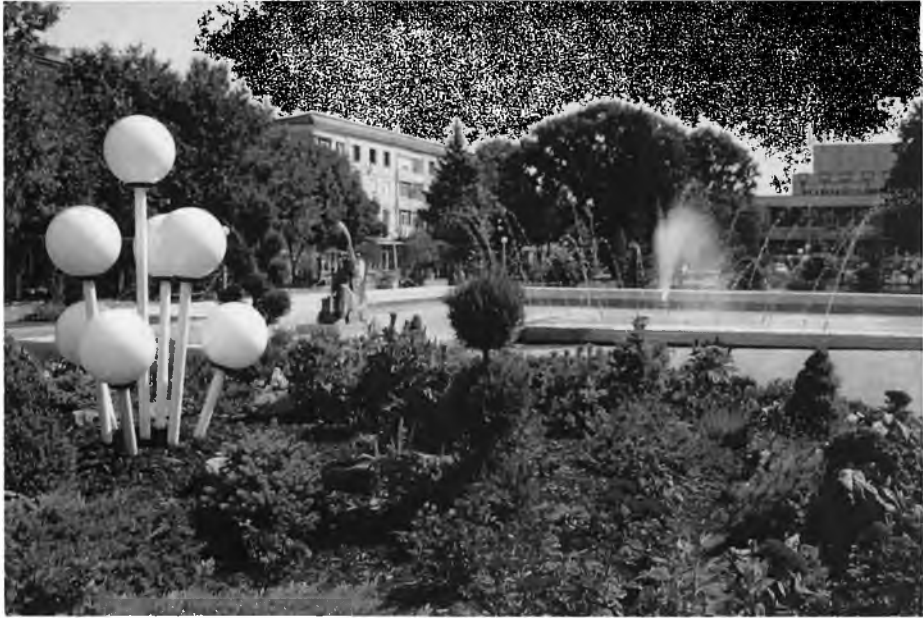

Podul din Medgidia – decembrie 2016

Parcul central din Medgidia (reamenajat 2017)

Viceprimar Luminița Vlădescu (din anul 2016)

Bogdan Moșescu – City Manager al Municipiului Medgidia

Alături de o echipă tânără și dinamică, primarul Valentin Vrabie poate conta pe experiența viceprimarului Luminița Vlădescu, aflat la cel de-al doilea mandat și pe dinamismul City-managerului Bogdan Moșescu, putând schimba mentalitățile oamenilor și imaginea orașului, pe care îl poate transforma într-un oraș modern cu oportunități pentru investitori și tânăra generație.

PRIMARI - CETĂȚENI DE ONOARE AI MUNICIPIULUI MEDGIDIA

20.07.2004

IFTIMIE ILISEI

02.09. 2006

IOAN N. ROMAN

02.09.2006

KEMAL HAGI AMET

Dintre cei 50 de primari pe care i-a avut orașul până în prezent, doar trei dintre aceștia au primit titlul de cetățean de onoare, cu prilejul unor manifestări organizate la nivelul municipalității.

CONCLUZII

- ▶ Există puține lucrări cu referire la administrația locală și în mod special cu referire la primarii unei localități. Din câte se pare, aceasta este singura din Dobrogea, până la momentul acesta. În ceea ce privește Medgidia, era necesară apariția acestei lucrări pentru a demonstra implicarea primarilor în dezvoltarea așezării și în realizarea unor obiective edilitare.
- ▶ Fotografia este un document istoric care poate completa informația despre o anumită persoană sau despre o anumită perioadă istorică.
- ▶ Au existat confruntări politice, între candidații la funcțiile de primari, pe marginea programelor, a dărilor de seamă, a manifestelor către alegători etc.
- ▶ Cu timpul moravurile politice s-au alterat, Dobrogea și Medgidia, devenind un adevărat receptor al manifestărilor externe ale partidelor politice aflate la guvernare.
- ▶ Instabilitatea posturilor din administrație este o altă consecință a acestei instabilități politice.
- ▶ S-au făcut investiții în fiecare etapă istorică în funcție de progresele înregistrate în domeniul tehnic: iluminat electric, canalizare, telefonie, asfaltare, televiziune prin cablu etc.
- ▶ A fost păstrat Palatul Comunal drept sediu al administrației locale.
- ▶ Medgidia a fost condusă până în prezent de 50 de primari, dintre care: 2 turci, 5 tătari, 38 români, un german, un francez, doi bulgari și un rus. Dintre aceștia 14 primari au deținut două sau mai multe mandate.
- ▶ După evenimentele din 1878, Medgidia a fost condusă până la Marea Unire de 18 primari; în perioada interbelică a fost condusă de 10 primari; 7 primari au condus orașul în perioada 1938-1949; în perioada postbelică de 9 primari, iar după evenimentele din decembrie 1989, până în prezent, orașul a fost condus de 6 primari, unii ocupând de două sau mai multe ori funcția de primar.

- ▶ Datorită investițiilor, populația orașului a crescut constant în perioada 1913-1989, ajungând la peste 48.000 locuitori în 1988 și înregistrând o scădere a numărului de locuitori în perioada postdecembristă, înregistrându-se circa 35.000 de locuitori în 2011.
- ▶ Se înregistrează o scădere a populației după 1878 datorită exodului elementului etnic musulman către Imperiul Otoman și după 1990 ca urmare a restructurării și mai apoi falimentului unor întreprinderi înființate de regimul comunist.
- ▶ Accesarea fondurilor europene a devenit o prioritate și o necesitate pentru oraș și administrația locală.
- ▶ Implicarea în activități cultural-artistice și sportive a fost o prioritate pentru o serie de primari, în perioada interbelică, în perioada comunistă, dar și în prezent.
- ▶ Colaborarea cu asociații, fundații din țară și străinătate pentru a obține finanțare pentru realizarea anumitor obiective economice, școlare și culturale.
- ▶ Înfrățirea cu localități din străinătate, din Turcia, China, Serbia, Republica Moldova și Italia, pentru a crea adevărate “*punți de comunicare*” și de colaborare în diverse domenii.

ABSTRACT

Mayors of Medgidia. Christians and Muslims

Medgidia was a city founded by the Ottomans in 1856, following an imperial decree in the time of Sultan Abdul Medgid. The modern city will occupy the hearth of the former medieval settlement Kara-Su. It will be colonized with elements of Tartar origin, originating from the Crimean peninsula. Being very numerous, the first rulers of the city were of Tatar origin. They were present in the local councils, having a word said when important decisions were made for the city.

Within the time of close surveillance on Dobrogea from the part of the Otoman administration, towns and villages here were led in the majority of cases by turkish and tatar public servants. In Karasu, throughout the Otoman dominance, the Turkish were divided into three camps, occupying a dominant position in the west side of the town. There were 8-10 infantry camps, 600 horse-riders and 8 canons, which had the role to defend not only the city but also the median area of the province as well. In the year 1858, Sayd Marza Paşa, of tatar origin, governor of the province, was directly involved in the construction of the Cernavodă- Constanța railway and the Medgidia railway station, a strategic hub which would contribute to the town's development. Here existed a cereal warehouse, with grains which once loaded into the trains, were directed towards the markets of Istanbul.

This situation perpetuated up to year 1878, when the territory between the Danube and the Black Sea became Romanian, as settled by the agreements reached by the Great Powers within the Berlin Congress.

Following the integration of the province in the Romanian state, the tatar would have access to the local councils as members, thus leading the settlement's history in Medgidia further.

Due to the great number of muslim inhabitants, the turks and the tatars occupied functions of major importance within the high local administration system. The first muslim mayor of Medgidia was Zeccheria Zaid, who led the town in 1878, with Curt Mola and Abdul Cherim part of the local council. There isn't much data about this mayor, but subsequently, he would occupy functions as a local councillor, being an important figure among the landowners of the area, at the same time. In the same year, leader of the town was Ahmed Mustafa, on whose functioning in this position is not held much information. One of the most important tatar mayors of Medgidia was Abdul Cherim (1878-1886), landlord and shop owner, who used to be one of the most influential personalities of the town. Permanently preoccupied with the inhabitant's condition, he got involved in activities that would help those in need. The widows and the poor used to receive a sheep and a sack of grains from Abdul Cherim in order to survive the harsh winter. Winters, as it is known, were very dry and tough on the Karasu valley. These funds were derived from the selling of some of his private properties. From this point of view, the mayor showed great interest towards the life of the inhabitants of the town which he was leading, a social service within the Town Hall being non-existent at that time.

The most important Muslim mayors of Medgidia were Abdul Hagi Cherim and Kemal Hagi Amet. The latter was involved in the construction of the Orthodox Church dedicated to "St. Apostles Peter and Paul "in Medgidia. Famous Christian Mayors were: Costică Golea, Stan Sorescu, Neculai Bratu, Traian Petricu and others.

Each of them has been actively involved in the proper organization and operation of the city. The electrification of the city began in the interwar period, and the Panair Fair was permanently organized. At the time of Mayor Gheorghe Rotaru, the local administration took care that the population were supplied with bread, meat, vegetables and firewood. The times were troubled, and the production was sent to the front. The city made donations to the soldiers on the front, but also to the

widows of war. During the Communist period the mayors were appointed by the county party authorities. The most important mayors of this period were Ion Urum, Ion Simion, Iftimie Ilisei and Gheorghe Călin.

They ensured the public electric lighting, the extension of the electricity grid, the sewerage system, the building of the town's flagship buildings that still exist today as: "Iftimie Ilisei" Sports Complex, "Lucian Grigorescu" Culture Club, The Swimming Pool, The Bowling Hall, setting the promenade, ceramic monuments in parks, etc.

Houses for the growing population, which was employed by the two major businesses in the city: IMUM and the Cement Factory, were built.

After 1989, with the collapse of the communist regime, the city will be transformed and there will be private initiatives.

The city will be twinned with cities from Turkey, China, Italy and the Republic of Moldova in order to attract foreign investors and bilateral relations in various fields.

At present, the local government is concerned with attracting European funds, foreign investors, and organizing cultural and sports activities at national and international level.

BIBLIOGRAFIE

IZVOARE INEDITE ȘI EDITE ARHIVE

A.N.I.C., *Fond M.A.I.D.A.*, Dosar 224/1878 ; Dosar nr. 410/1890; Dosar 140/1888; Dosar 11/1939.

A.N.I.C., *Fond D.G.S.*, Dosar 1564/1890.

A.N.I.C., *Fond M.I.*, Dosar 41/1890.

ARHIVA BAZARGIC, BULGARIA, *Fond Tribunalul Caliacra*, 1942.

S.J.A.N.I., 726-C, *Recensământul general al României din 1941*, București.

S.J.A.N.C., *Fond Inspectoratul Cadastral Constanța*, Dosar 126/1880-1889.

S.J.A.N.C., *Fond Primăria Medgidia*, Dosar 12/1890-1895; Dosar 3/1942; Dosar 12/1915; Dosar 1/1919; Dosar 3/1926; Dosar 14/1919; Dosar 1/1919; Dosar 2/1922-1949; Dosar 2/1924; Dosar 3/1926; Dosar 12/1926; Dosar 7/1935; Dosar 5/1933; Dosar 8/1937; Dosar 9/1938; Dosar 4/1931-1942; Dosar 1/1939; Dosar 9/1938; Dosar 12/1939; Dosar 11/1939; Dosar 17/1942; Dosar 23/1942; Dosar 36/1945-1947; Dosar 37/1947; Dosar 2/1922-1949; Dosar 29/1949; Dosar 54/1950-1951; Dosar 54/1950-1951; Dosar 56/1951; Dosar 12/1949; Dosar 15/1951; Dosar 18/1953; Dosar 111/1958; Dosar 130/1959; Dosar 141/1960; Dosar 349/1968.

S.J.A.N.C., *Fond Prefectura Constanța* , Dosar 3/1944.

S.J.A.N.C., *Registrul stării civile* , nr. 13425, din 15 aprilie 1942.

S.J.A.N.C., *Fond Muftiatul musulman din România*, adeverința 204/1942.

S.J.A.N.C., *Fond Camera de Comerț și industrie Constanța*, Dosar 1/1941.

S.J.A.N.C., în prefața *Fondului Prefecturii Constanța*, nr. 140, inventar 149.

Arhiva *Primăriei Medgidia*, Dosar 12/1915; Dosar 15/1951; Dosar 13/1940.

Arhiva *Protoieriei Medgidia*, *Fond Registrul de venituri și cheltuieli*, Dosar 1/1967.

Arhiva *Asociației Cultul Eroilor "Regina Maria"*, *filiala Medgidia*.

FOTOTECĂ

Fototeca online a comunismului românesc, cota 86/1968, cota 93/1968.

Fototeca S.J.A.N. Constanța.

CRONICI

*** *Cronici turcești privind Țările Române, Extrase, vol. III, ediția Mihai Guboglu, Editura Academiei Române, București, 1980.*

ALBUME

****Albumul dobrogean, 1911.*

A.Magrin, *Album de la Dobrudgea, Constanța, 1898-1911.*

****Registrul cazier al demobilizaților, volumul I, (Colecția muzeală George Neacșu).*

ANUARE

****Anuarul Seminarului musulman din Medgidia, 1940.*

DĂRI DE SEAMĂ

*** *Dare de seamă statistică asupra exploatării căilor ferate, docurilor și Serviciului maritim român în anul 1898, Tipografia Căilor Ferate Române, București, 1899.*

Scarlat Vârnav, *Situația generală a județului Constanța la începutul anului 1903, Constanța , 1904.*

BUGETE

****Bugetul de venituri și cheltuieli al Comunei urbane Medgidia pentru anul 1899, microfilm la Biblioteca Județeană „I.N.Roman” Constanța.*

****Bugetul de venituri și cheltuieli ale Comunei urbane Medgidia (1897-1944), aflat pe microfilm la B.J. „I.N. Roman”Constanța.*

*** *Centru de cultură și tradiție turco-tătară din Medgidia*, studiu realizat de Primăria Municipiului Medgidia și Muftiatul musulman din România, 2013.

RAPOARTE

****Raportul Primăriei Municipiului Medgidia, 1994 și 1995*, Extras.

****Raportul Primăriei Municipiului Medgidia din anul 2009*. Extras.

*** *Raportul Primăriei Municipiului Medgidia, 2010*. Extras.

*** *Raportul Primăriei Municipiului Medgidia, 2011*. Extras.

*** *Raportul Primăriei Municipiului Medgidia, 2012*, Extras.

****Agenda locală 21, Medgidia, 2006*.

LUCRĂRI GENERALE

CIACHIR, Nicolae, *Războiul pentru independența României în context european*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1977.

****Enciclopedia României*, vol.II, București, 1938.

KIRIȚESCU, Constantin I., *România în al doilea război mondial*, vol. I, Editura Univers Enciclopedic, București, 1996.

LAHOVARY, George I., *Marele dicționar geografic al României*, I, București, 1901.

****Manual geografie*, 1913.

MANUILĂ, Sabin, *Unele aspecte etno-demografice ale României*, în *Sociologie românească*, s.n., an VII, nr. 1-2, București, 1996.

*** *Minoritățile naționale din România. 1918 -1925*, coordonator Ioan Scurtu, Liviu Boar, Arhivele Statului din România, București, 1995.

POPA, Petre, *Administrația sistemică universală. De la despoția orientală antică, la federația modernă constituțională*, ed. III, Editura Tipnaste, Pitești, 2007.

STOURDZA, Alexandre A., *Le nationalisme roumain au XIX e siecle (1821-1866)*, Imprimerie Leve, Paris, 1914.

LUCRĂRI SPECIALE

ANGELESCO, G., *Étude sur la Dobrogea*, Ed. Arthur Rousseau, Paris, 1907.

ARBORE, Alexandru, *O încercare de reconstituire a trecutului românesc al Dobrogei*, în A.D., III, 1922.

ATHANASIE, Napoleon, *Dobrogea și gurile Dunării. Fisic-militar și politic-administrativ*, Stabilimentul grafic I.V. Socecu, București, 1896.

BURADA, Teodor, *O călătorie în Dobrogea*, Editura Tineretului, București, 1982.

CĂLINESCU, Raul I., *Cutrerând Dobrogea meridională*, Editura Adevărul, București, 1935.

CIORBEA, Valentin, *Evoluția Dobrogei între 1918-1944*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2005.

COMAN, Virgil, *Unele considerații privind turco-tătarii din Medgidia la sfârșitul secolului al XIX-lea*, în volumul „Din istoria tătarilor”, vol. I, Constanța, 2010.

COMAN, Virgil; APOSTOLEANU, Corina, *Prefecții Județului Constanța*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2011.

CULEA, Apostol D., *Cât trebuie să știe oricine despre Dobrogea. Trecut, prezent, viitor*, Editura Casei Școalelor, București, 1928.

DIANA, Ana Maria; LUNGU, Georgeta, *Construcția și răscumpărarea căii ferate Constanța - Cernavodă*, în Pontica, XX, Constanța, 1987.

D'HOGGUER, *Informațiuni asupra Dobrogei, Starea ei de astăzi. Resursele și viitorul ei*, Editura Librăriei Socec&C-ie, București, 1879.

*****Dobrogea – între medieval și modern. 1406-1918**, volum elaborat de Virgil Coman, Carmen Dobrotă, Claudiu Turcitu, Editura Ex Ponto, Constanța, 2008.

FILIPESCU, C., *Dobrogea agricolă*, în volumul *Dobrogea. 50 de ani de viață românească*, 1924.

GHIATĂ, Anca , *Toponimie și geografie istorică în Dobrogea medieval și modern*, în A.A.R.M.S.I., 4, T.5, 1980.

IDEM, *Brăila și ținuturile înconjurătoare într-un registru de recensământ inedit de la sfârșitul secolului al XVI-lea*, în *Caietul seminarului special de științe auxiliare ale istoriei*, Editura Universității București, IV, 1993.

IBRAM, Nuredin, *Edili turco-tătari dobrogeni*, în vol. *Din istoria tătarilor*, vol.II, Editura University Press, Constanța, 2011.

ILIE, Adrian, *Valea Kara-su în perioada secolelor XIV-XIX. Monografie istorică*, Editura Succeed Publishing, Medgidia, 2008.

IDEM, *Medgidia. Istoria orașului de la 1918 până în prezent*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2012.

IDEM, *Medgidia la începutul secolului al XX-lea. Participanți în campaniile militare din anul 1913 și din anii 1916-1919*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2014.

IDEM, *Comunitățile turcă și tătară din Medgidia. Aspecte privind organizarea politică, socială, economică, religioasă și culturală*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2015.

IDEM, *Liberalismul politic în centrul Dobrogei*, Editura Succeed Publishing, Medgidia, 2008.

IDEM, *Aspecte privind viața politică, economică și demografică a orașului Medgidia (1878 - începutul secolului XX)*, în *Revista Arhivelor*, 2, 2007.

IDEM, *Tătarii de pe Valea Karasu în perioada secolelor XIII-XIX*, în volumul *Tătarii în istoria românilor*, coord. Marian Cojoc, II, Editura Muntenia, Constanța, 2005.

IDEM, *Populația evreiască în zona mediană a Dobrogei (secolele XVII-XX)*, în volumul *Dobrogea-model de conviețuire multietnică și multiculturală*, coord. Virgil Coman, Editura Muntenia, Constanța, 2008.

IDEM, *Contribuția tătarilor la dezvoltarea orașului Medgidia în perioada 1878-1938*, în vol. *Din istoria tătarilor*, III, Editura Reklama Studio, Constanța, 2013.

IDEM, *Medgidia în vâltoarea celui de-al doilea război mondial*, în volumul *Retrăiri istorice în veacul XXI*, coord. Jipa Rotaru, Luiza Rotaru, Editura Karta-Graphic, Ploiești, 2016.

IDEM, *Aspecte legate de situația Medgidiei în cel de-al doilea război mondial*, în volumul *România în focul războiului*, Editura Muzeului Marinei Române, Constanța, 2011.

IDEM, *Combatanți din Medgidia în Primul Război Mondial*, în volumul *Tradiție, Istorie, Armată*, coord. Olimpiu Manuel Glodarencu, Cristina Constantin, ediția a III-a, Vol. I, Editura Sitech, București, 2016.

ILIE, Adrian ; ILIE, Claudia, *Tradițional și modern în predarea istoriei și geografiei*, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2017.

IDEM, *Canalul Dunăre-Marea Neagră. Istoricul dezvoltării, studiile legate de acesta și perspectiva valorificării sale*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2011.

IDEM, *Monografia Colegiului Tehnic « Nicolae Titulescu » Medgidia. 1949-2015*, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2015.

IDEM, *Monografia Colegiului Tehnic « Nicolae Titulescu » Medgidia. 1949-2014*, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2014.

IDEM, *Monografia Colegiului Tehnic « Nicolae Titulescu » Medgidia. 1949-2013*, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2013.

- IDEM, *Monografia Colegiului Tehnic « Nicolae Titulescu » Medgidia. 1949-2011*, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2011.
- IONESCU, I., *Opere*, vol. I, vol. II, Imprimeriile Curentul S.A., București, 1943.
- IONESCU, Marin Dobrogeanu, *Dobrogea la începutul secolului al XX-lea*, București, 1904.
- IONESCU, Theodor, *Constanța și Techirghiol. Ghid ilustrat*, Institutul grafic „Albania”, Constanța, 1924.
- IORGA, Nicolae, *Drepturile naționale și politice în Dobrogea*, Editura Fundației Culturale Regele Mihai I, f.a.
- KARPAT, Kemal, *Urbanismul otoman: Emigrația din Crimeea spre Dobrogea și întemeierea orașului Medgidia (1856-1878)*, în volumul *Tătarii în istorie și în lume*, coordinator Tahsin Gemil, Editura Kriterion, București, 2003.
- LASCU, Stoica, *Imaginea Dobrogei de acum 125 de ani*, în M.I., XX, nr. 6, 1986.
- IDEM, *Din istoricul industriei românești interbelice. Principalele componente ale ramurilor de profil din Dobrogea*, în *Pontica*, XX, 1987, p.276.
- IDEM, *Muzeul măreței construcții*, în *Contemporanul*, nr. 22, 31 mai 1985.
- LASCU, Stoica; STĂNESCU, Adrian, *Mărturii documentare privind ocupația Puterilor Centrale*, în *Pontica*, XVII, Constanța, 1984.
- LĂPUȘAN, Aurelia, LĂPUȘAN, Ștefan, *Drumul pâinii în istoria Dobrogei*, Editura Dobrogea, Constanța, 2001.
- IDEM, *Medgidia*, Medgidia Carasu, Editura Muntenia, 1996.
- MANUILĂ, Sabin, *The population of Dobrogea*, Published by The Central Institute of Statistics, Bucharest, 1940.
- IDEM, *La population de la Dobroudja*, Éditeur Insitut Central de Statistique, Bucharest, 1939.
- MARINESCU, Corneliu, *Medgidia. Studiu monografic. Fotografia ca document istoric*, Editura Dobrogea, Constanța, 2006.

MATEESCU, Tudor , *Ciflicurile din Dobrogea în secolele XVIII-XIX*, în Peuce, 4, Tulcea, 1973-1975.

IDEM, *Contribuții la istoria instituțiilor administrative ale românilor din Dobrogea în timpul stăpânirii otomane*, în A.I.I.A.X, XVII, , Editura Academiei Române, Iași, 1980.

NAZARETEEAN, I.A., *Notițe istorice și geografice asupra provinciei Dobrogea*, Tipografia Românească, Tulcea, 1882.

NEGULESCU, N.T., *Județul Constanța în anii 1916 și 1922/1923*, Tipografia "Victoria" Constanța, 1924.

PARIANO, C.D., *Din suferințele administrative ale dobrogenilor*, Institutul de Arte grafice „Albania”, Constanța, 1929.

RĂDULESCU, Adrian ; BITOLEANU, Ion, *Istoria românilor dintre Dunăre și Marea Neagră. Dobrogea*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979.

ROMAN, I.N., *Despre Dobrogea și dobrogeni*, Ediție îngrijită de Virgil Coman, postfață Radu Ștefan Vergatti, Editura Ex Ponto, Constanța, 2008.

IDEM, *La population de la Dobrogea, d'apres le recensement du 1-er Janvier 1913*, en *La Dobrogea Roumaine. Etudes et documents*, Bucharest, 1919.

SARRY, C.N., *Problema originii etnice în Dobrogea*, Editura Dobrogea, Constanța, 1942.

SIMIONESCU, I., *Dobrogea. O țară din povești, I*, Editura Cartea Românească, București, 1928.

SPIRIDON, Dan, *Medgidia*, în *Dobrogea nouă*, an XL, nr. 12215, 22 decembrie 1987.

ȘANDRU, D., *Mocanii în Dobrogea*, 1946.

ȘTEFĂNESCU, Alexandru, *Un oraș din dobrogea renăscută*, în *România liberă*, an XLIII, nr. 12526, 11 februarie 1985.

TAVITIAN, Simion, *Dobrogea, țărâmul dintre ape*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2005.

****Unitate în diversitate pe pământ dobrogean*, ediția I, coord. Adrian Ilie, Paula Iordan, Culegere de studii, Editura Ex Ponto, Constanța, 2016.

URSU, Nicolina, *Schiță de istorie a orașului Medgidia*, în C.I.D., Constanța, 1980.

PRESĂ

„*Aurora Dobrogei*”, an VI, nr. 6, 1 nov. 1935.

„*Constanța*”, an III, nr. 118, din 7 mai 1895; III, nr. 146, din 26 noiembrie 1895; nr. 291, din 14 martie 1899.

„*Curier local*”, 27 ianuarie 2017.

„*Dobrogea Jună*”, III, nr. 7, din 1 mai 1907; VIII, nr. 26, din 5 iulie 1912; 1919; XXII, nr. 146, din 7 iulie 1926; XXII, nr. 151, din 13 iulie 1926; 3 august 1936.

„*Dobrogea nouă*”, an XXXVIII, nr. 11356, 15 martie 1985, p.1; an 38, nr. 11372, 3 aprilie 1985; an 38, nr. 11458, 13 iulie 1985.

„*Farul*”, nr. 17, din 29 februarie 1904; seria III, an I, nr. 18, 26 august 1933; an I, nr.16, 17 iulie 1933 ; an. I, nr. 18, din 26 august 1933.

„*Farul Constanței*”, , nr. 16 din 24 august 1880 și nr. 17, din 31 august 1880; II, nr. 36, din 18 ianuarie 1881; an VI, nr. 7, 22 febr. 1885; I, nr. 7, 21 iunie 1888; an VI, nr. 7, 22 apr. 1885; nr. 8, din 11 martie 1886.

„*Flacăra*”, an XXXIV, nr. 32 (1573), 9 august, 1985.

„*Formula As*”, nr.1153, 2015.

„*Gazeta de Constanța*”, nr.1, 2 ian. 1928.

„*Graiul Dobrogei*”, an I, nr. 1, 15 aug. 1936.

„*Istrul*”, I, nr. 2, 15 ianuarie 1898.

„*Marea Neagră*”, III, nr. 167, din 18 martie 1926.

„*Neamul românesc*”, 15, VIII, 1931.

„*Românul*”, XXIV, din 18 ianuarie 1880, nr. 13, din 19 aprilie 1885; nr. 36, 18 noiembrie 1885; nr. 17, din 24 mai 1885; nr. 17, 24 mai 1885.

„*Viața dobrogeană*”, an I, nr. 2, 3 ianuarie 1927.

„*Viiitorul Dobrogei*”, I, nr. 10, din 27 aprilie 1908.

„*Voința Dobrogei*”, V, nr.15, 13 oct. 1935 VI, nr. 13, din 5 iulie 1936; V, nr. 15, din 13 octombrie 1935.

„*Vremea*”, I, nr.8, august 1908.

„*Ziua de Constanța*”, 8 decembrie 2015.

INTERNET

<http://www.black-sea.travel>

<https://www.facebook.com>

<https://www.facebook.com/medgidienii>

<https://www.lafarge.ro>

<https://www.sanuuitam.blogspot.ro>

INTERVIURI

Informație oferită de Oprică Vasile, la 7.07. 2003, d-lui Neacșu George.

COLECȚII PRIVATE

Colecția George Neacșu

Colecția Corneliu Marinescu

Colecția Gabriel O. Nicolae

Colecția Sabin Togo Ionescu

Colecția Dumitra Dae

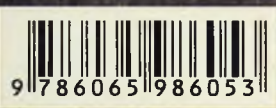
Colecția Gheorghe Călin

Colecția N. Ceauș

Colecția Adrian Ilie

ISBN 978-606-598-605-3

www.ziuconstanta.ro